

**ĐOÀN TRUNG CÒN - NGUYỄN MINH TIẾN**

*dịch và chú giải*

**NGUYỄN MINH HIỂN**

*hiệu đính*

**KINH**  
**TỶ-KHEO NA-TIÊN**

**HÁN - VIỆT**

# 那先比丘經

NA TIÊN TỠ-KHEO KINH

## 卷上

QUYỂN THƯỢNG

失譯人名

*Thất dịch nhân danh*

佛在舍衛國，祇樹給孤獨園。時諸比丘僧，比丘尼，優婆塞，優婆夷，諸天，王，大臣，長者，人民，及事九十六種道者，凡萬餘人，日於佛前聽經。

Phật tại Xá-vệ quốc, Kỳ thọ Cấp Cô Độc viên. Thời chư tỳ-kheo tăng, tỳ-kheo ni, ưu-bà-tắc, ưu-bà-di, chư thiên, vương, đại thần, trưởng giả, nhân dân, cập sự cử thập lục chủng đạo giả, phàm vạn dư nhân nhật ư Phật tiền thính kinh.

佛自念，人衆日多，身不得安。佛意欲捨人衆，去到閑屏處，坐思惟念道。

Phật tự niệm, nhân chúng nhật đa, thân bất đắc an. Phật ý dục xả nhân chúng, khứ đáo nhàn bình xứ, tọa tư duy niệm đạo.

佛即捨人衆，去入山，至校羅叢樹間。其樹有神，佛坐其下，思念清淨之道。

Phật tức xả nhân chúng, khứ nhập sơn, chí hào-la tông thọ gian. Kỳ thọ hữu thần, Phật tọa kỳ hạ, tư niệm thanh tịnh chi đạo.

去叢樹不遠有群象五百餘頭。中有象王賢善知善惡之事。譬如人狀象輩衆多周匝象王邊。中有雄雌長齒中齒少齒者。

Khứ tông thọ bất viễn hữu quần tượng ngũ bách dư đầu, trung hữu tượng vương Hiền Thiện, tri thiện ác chi sự. Thí như nhân trạng, tượng bối chúng đa châu táp tượng vương biên. Trung hữu hùng thi trường xỉ, trung xỉ, thiếu xỉ giả.

象王渴，欲行飲水。時諸小象走居前，入水飲。飲已，於水中走戲撓撈水，令濁惡。象王不能得清水飲。

Tượng vương khát dục hành ẩm thủy. Thời chư tiểu tượng tẩu cư tiền nhập thủy ẩm. Ẩm dĩ, ư thủy trung tẩu hý nạo lao thủy, linh trực ố. Tượng vương bất năng đắc thanh thủy ẩm.

象王飢，欲行食草。諸小象復走居前食噉美草。走戲蹈踐其上。象王不能得淨草食。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

Tượng vương cơ, dục hành thực thảo. Chư tiểu tượng phục tẩu cư tiên. Thực hám mỹ thảo, tẩu hý đạo tiên kỳ thượng. Tượng vương bất năng đắc tịnh thảo thực.

象王自念我群衆多患。是諸象及小象子撓水令濁令草不淨。而返常飲濁水食足踐之草。象王自念。我欲棄是諸象去至一屏處快耶。

Tượng vương tự niệm: Ngã quân chúng đa hoạn thị chư tượng cập tiểu tượng tử nạo thủy linh trược, linh thảo bất tịnh nhi phản thường ẩm trược thủy, thực túc tiên chi thảo. Tượng vương tự niệm: Ngã dục khí thị chư tượng, khứ chí nhất bình xứ khoái da?

象王即棄群而去轉行入山到校羅叢樹間。象王見佛佛坐樹下心大歡喜。則前至佛所，低頭屈膝，為佛作禮，卻在一面住。

Tượng vương tức khí quân nhi khứ, chuyển hành nhập sơn đảo hào-la tông thọ gian. Tượng vương kiến Phật. Phật tọa thọ hạ tâm đại hoan hỷ, tác tiên chí Phật sở, đê đầu khuất tất, vị Phật tác lễ, khước tại nhất diện trụ.

佛自念我棄衆人來在是間。象王亦復棄衆象來到是樹間。其義適同。佛為象王說經言。佛於人中最尊。象王於諸象中亦尊。

Phật tự niệm: Ngã khí chúng nhân lai tại thị gian. Tượng vương diệc phục khí chúng tượng lai đảo thị thọ gian. Kỳ nghĩa thích đồng. Phật vị tượng vương thuyết kinh ngôn: Phật ư nhân trung tối tôn. Tượng vương ư chư tượng trung diệc tôn.

佛言我心與象王心適相中合。我與象王俱樂是樹間。象王聽經竟心即開解曉知佛意。便視佛所彷彿經行處。以鼻取水灑地以鼻撈草掃地。以足蹈地令平好。

Phật ngôn: “Ngã tâm dĩ tượng vương tâm thích tương trung hiệp. Ngã dĩ tượng vương câu lạc thị thọ gian.” Tượng vương thính kinh cánh tâm tức khai giải hiểu tri Phật ý, tiện thị Phật sở bàng dương kinh hành xứ. Dĩ tử thủ thủy sái địa, dĩ tử lao thảo tảo địa, dĩ túc đạp địa linh bình hảo.

象王日朝暮承事。如是久後佛便取無為泥洹道去。象王不知佛處為周旋行求索佛不得。啼泣愁憂不樂不敢食飲。

Tượng vương nhật triều mộ thừa sự. Như thị cửu hậu, Phật tiện thủ vô vi *Nê-hoàn* đạo khứ. Tượng vương bất tri Phật xứ, vi châu triền hành cầu sách Phật bất đắc, đề khắp sâu ưu, bất lạc, bất cảm thực ẩm.

時國中有佛寺。舍在山上名迦羅洹。中有五百沙門共止其中。皆已得阿羅漢道。常以月六齋日誦經至明時。

Thời quốc trung hữu Phật tự, xá tại sơn thượng, danh Ca-la-hoàn, trung hữu ngũ bách *sa-môn* cộng chỉ kỳ trung, giai dĩ đắc *A-La-hán* đạo, thường dĩ ngoạt lục trai nhật, tụng kinh chí minh thời.

象王亦在山上近於寺邊。象王知有六齋日誦經。至其日象王常行入寺聽經。諸沙門知象王喜聽經。欲誦經時須象王來到乃誦經。

Tượng vương diệc tại sơn thượng cận ư tự biên. Tượng vương tri hữu lục trai nhật tụng kinh, chí kỳ nhật tượng vương thường hành nhập tự thính kinh. Chư sa-môn tri tượng vương hỷ thính kinh, dục tụng kinh thời, tu tượng vương lai đáo nãi tụng kinh.

象王聽經徹明不睡不臥不動不搖。象王數聞經承事佛故。久後象王亦以壽終。

Tượng vương thính kinh, triệt minh bất thụy bất ngọa bất động bất diêu. Tượng vương số văn kinh, thừa sự Phật cố cửu hậu tượng vương diệc dĩ thọ chung.

死便得為人作子生婆羅門家。不復聞佛經亦不見沙門。便棄家入深山學婆羅門道在山上。

Tử tiện đắc vi nhân, tác tử sanh bà-la-môn gia, bất phục văn Phật kinh, diệc bất kiến sa-môn. Tiện khí gia nhập thâm sơn học bà-la-môn đạo tại sơn thượng.

止近比亦有一婆羅門道人俱在山上。相與往來共為知識。

Chỉ cận tỷ diệc hữu nhất bà-la-môn đạo nhân câu tại sơn thượng tương dữ vãng lai cộng vi tri thức.

其一人自念我厭世間縣官憂苦老病死後當入地獄餓鬼畜生貧窮中。用是故我除頭鬚。被袈裟作沙門求度世無為道。

Kỳ nhất nhân tự niệm: Ngã yếm thế gian huyện quan ưu khổ lão bệnh tử, hậu đương nhập địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh, bần cùng trung. Dụng thị cố ngã trừ đầu tu phi ca-sa tác sa-môn cầu độ thế vô vi đạo.

其一人自念我願欲求作國王得自在。令天下人民皆共屬我隨我教令。

Kỳ nhất nhân tự niệm: Ngã nguyện dục cầu tác quốc vương đắc tự tại linh thiên hạ nhân dân giai cộng thuộc ngã tùy ngã giáo lệnh.

兩人共願如是。久後二人各復壽終得於世間作人。

Lưỡng nhân cộng nguyện như thị. Cửu hậu nhị nhân các phục thọ chung, đắc ư thế gian tác nhân.

其一人前世宿命欲求作國王者。生於海邊為國王太子。父母便字子為彌蘭。

Kỳ nhất nhân tiền thế túc mạng, dục cầu tác quốc vương giả, sanh ư hải biên, vi quốc vương thái tử, phụ mẫu tiện tự tử vi Di-lan.

其一人前世宿命欲求度世無為泥洹道者。生於天竺罽賓縣。父母便字為陀獵。生便被袈裟俱生。所以與袈裟俱生者本宿命所

願。其家有一象王亦同日生。天竺名象為那。父母便因象字其子名為那先。

Kỳ nhất nhân tiên thế túc mạng dục cầu độ thế, vô vi Nê-hoàn đạo giả, sanh ư Thiên Trúc, Kế Tân huyện. Phụ mẫu tiện tự vi Đà-liệp. Sanh tiện bị ca-sa câu sanh. Sở dĩ dĩ ca-sa câu sanh giả, bản túc mạng sở nguyện. Kỳ gia hữu nhất tượng vương diệc đồng nhật sanh, Thiên Trúc danh tượng vi Na, phụ mẫu tiện nhân tượng tự, kỳ tử danh vi Na-tiên.

那先長大年十五六有舅父字樓漢。樓漢作沙門。有絕妙之才世間無比。眼能徹視耳能徹聽自知所從來。生行即能飛出能無間入無孔自在變化無所不作。天上天下人民及蝸飛蠕動之類。心所念樓漢皆預知之。

Na-tiên trưởng đại niên thập ngũ lục hữu cữu phụ tự Lâu-hán. Lâu-hán tác sa-môn, hữu tuyệt diệu chi tài, thế gian vô tỷ. Nhân năng triệt thị, nhĩ năng triệt thính, tự tri sở tùng lai, sanh hành túc năng phi xuất, năng vô gian nhập, vô không tự tại biến hóa vô sở bất tác. Thiên thượng thiên hạ nhân dân cập quyên phi nhuyển động chi loại tâm sở niệm Lâu-hán giai dự tri chi.

那先便自往到舅父計自說言。我意佛道欲除頭鬚被袈裟作沙門。今我當為舅父作弟子寧可持我作沙門耶。

Na-tiên tiện tự vãng đáo cữu phụ kế tự thuyết ngôn: Ngã ý Phật đạo dục trừ đầu tu bị ca-sa tác sa-môn. Kim ngã đương vi cữu phụ tác đệ tử. Ninh khả trì ngã tác sa-môn da?



樓漢知那先宿命作善有慧甚重哀之因聽令作沙彌。那先始作小沙彌受十戒日。誦經學問思惟經戒即得四禪悉知諸經。獨未受大沙門戒。

*Lâu-hán tri Na-tiên túc mạng tác thiện hữu huệ thậm trọng ai chi. Nhân thính linh tác sa-di. Na-tiên thủy tác tiểu sa-di, thọ thập giới nhật, tụng kinh học vấn tư duy kinh giới, tức đắc tứ thiên, tất tri chư kinh. Độc vị thọ đại sa-môn giới.*

於時國山中有佛寺舍名曰和禪。和禪寺中有五百沙門皆得阿羅漢道。中有第一阿羅漢名頽陂曰。能知天上天下去來見在之事。

*Ở thời quốc sơn trung hữu Phật tự xá danh viết Hòa Thiên. Hòa Thiên tự trung hữu ngũ bách sa-môn giai đắc A-La-hán đạo. Trung hữu đệ nhất A-La-hán danh Át-pha-viết năng tri thiên thượng thiên hạ khứ lai kiến tại chi sự.*

那先年滿二十因作大沙門受大沙門戒。便到和禪寺中至頽陂曰所。

*Na-tiên niên mãn nhị thập nhân tác đại sa-môn, thọ đại sa-môn giới, tiện đáo Hòa Thiên tự trung chí Át-pha-viết sở.*

時五百阿羅漢。適以十五日說大沙門戒經在講堂上坐。大沙門皆入那先亦在其中。

衆沙門悉坐。頽陂曰悉視坐中諸沙門心皆是阿羅漢。獨那先未得羅漢道。

Thời ngũ bách A-La-hán thích dĩ thập ngũ nhật thuyết đại sa-môn giới kinh. Tại giảng đường thượng tọa, đại sa-môn giai nhập. Na-tiên diệc tại kỳ trung. Chúng sa-môn tất tọa, Át-pha-viết tất thị tọa trung chư sa-môn tâm giai thị A-La-hán, độc Na-tiên vị đắc A-La-hán đạo.

頽陂曰便說譬喻經言。若入折米米正白中有黑米即剔不好。今我坐中皆清白獨那先為黑未得阿羅漢道。

Át-pha-viết tiện thuyết thí dụ kinh ngôn: Nhược nhập chiết mễ, mễ chánh bạch trung, hữu hắc mễ tắc dịch bất hảo. Kim ngã tọa trung giai thanh bạch, độc Na-tiên vị hắc, vị đắc A-La-hán đạo.

那先聞頽陂曰說經如是大愁。便起為五百沙門作禮已即出去。

Na-tiên văn Át-pha-viết thuyết kinh như thị đại sầu tiện khởi vi ngũ bách sa-môn tác lễ dĩ tức xuất khứ.

那先自念我不宜在是座中坐。我亦未得度脫其餘沙門皆已度脫。譬若衆師子中有狐狗今我亦如是。我從今不得道者不復入衆中坐也。

Na-tiên tự niệm: Ngã bất nghi tại thị tòa trung tọa, ngã diệc vị đắc độ thoát, kỳ dư sa-môn giai dĩ độ thoát. Thí nhược

chúng sư tử trung, hữu hồ cầu, kim ngã diệc như thị. Ngã từng kim bất đắc đạo giả, bất phục nhập chúng trung tọa dã.

頽陂曰知那先意便呼那先著前。以手摩那先頭。汝今得阿羅漢不久勿愁憂也。頽陂曰便欲坐止那先。

*Át-pha-viết* tri *Na-tiên* ý, tiện hô *Na-tiên* trước tiền, dĩ thủ ma *Na-tiên* đầu: Nhữ kim đắc *A-La-hán* bất cứu, vật sâu ưu dã. *Át-pha-viết* tiện dục tọa chỉ *Na-tiên*.

那先復有一師年八十餘字迦惟曰。其縣中有一優婆塞大賢善。常日飯迦惟曰弟子。

*Na-tiên* phục hữu nhất sư niên bát thập dư tự *Ca-duy-viết*, kỳ huyện trung hữu nhất *ưu-bà-tắc* đại hiền thiện, thường nhật phạn *Ca-duy-viết* đệ tử.

那先至為師持應器行取飯具。師令那先口含水行到優婆塞家取飯具。

*Na-tiên* chí vị sư trì ứng khí hành thủ phạn cụ. Sư linh *Na-tiên* khẩu hàm thủy hành, đáo *ưu-bà-tắc* gia thủ phạn cụ.

優婆塞見那先年少端正行與人絕異。宿知有慧預聞有明志之名能說經道。

*Ưu-bà-tắc* kiến *Na-tiên* niên thiếu đoan chánh hạnh dữ nhân tuyệt dị, túc tri hữu huệ, dự văn hữu minh chí chí danh năng thuyết kinh đạo.

優婆塞見那先入其舍中。便即起立前為作禮卻叉手言。我飯諸沙門日久。未嘗有為

我說經者。今從我那先求哀願為我說經解我愚癡。

*Uu-bà-tắc* kiến *Na-tiên* nhập kỳ xá trung, tiện tức khởi lập, tiên vi tác lễ khước xoa thủ ngôn: Ngã phạm chư *sa-môn* nhật cứu vị thường hữu vị ngã thuyết kinh giả. Kim tòng ngã *Na-tiên* cầu ai nguyện vị ngã thuyết kinh giải ngã ngu si.

那先即自念我受師教令我口含水不得語。我今吐水者為犯師戒。如是當云何。

*Na-tiên* tức tự niệm: Ngã thọ sư giáo, linh ngã khẩu hàm thủy bất đắc ngữ. Ngã kim thổ thủy giả, vi phạm sư giới. Như thị đương vân hà?

那先念優婆塞亦高才有志。我為其說經想即得道。那先便吐水而坐即為說經。

*Na-tiên* niệm: *ưu-bà-tắc* diệc cao tài hữu chí ngã vị kỳ thuyết kinh tưởng tức đắc đạo. *Na-tiên* tiện thổ thủy nhi tọa tức vị thuyết kinh.

人布施作善奉行經戒。今世安隱後世便生天上。下生人中即當明慧富貴。後不復入地獄餓鬼畜生中。人不奉行經戒者於今世苦。後世復墮三惡道中無有出時。

Nhân bố thí tác thiện phụng hành kinh giới, kim thế an ổn, hậu thế tiện sanh thiên thượng, hạ sanh nhân trung tức đương minh huệ phú quý, hậu bất phục nhập địa ngục, nga quỷ, súc sanh trung. Nhân bất phụng hành kinh giới giả, ư kim thế khổ, hậu thế phục đọa tam ác đạo trung, vô hữu xuất thời.

優婆塞聞經心即歡喜。那先知優婆塞心歡喜。便復說深經言。世間萬物皆當過去無有常在者。

*Ưu-bà-tắc* văn kinh tâm tức hoan hỷ. *Na-tiên* tri *ưu-bà-tắc* tâm hoan hỷ tiện phục thuyết thâm kinh ngôn: Thế gian vạn vật giai đương quá khứ vô hữu thường tại giả.

萬物過去皆苦世間人身亦如是。世間人皆言是我身過我許。是皆不得自在泥洹道者。最樂泥洹者不生不老不病不死不愁不憂。諸惡勤苦皆悉消滅。

Vạn vật quá khứ giai khổ, thế gian nhân thân diệc như thị. Thế gian nhân giai ngôn: thị ngã thân, quá ngã hứa, thị giai bất đắc tự tại *Nê-hoàn* đạo giả. Tối lạc *Nê-hoàn* giả bất sanh, bất lão, bất bệnh, bất tử, bất sầu, bất ưu. Chư ác cần khổ giai tất tiêu diệt.

那先說經已。優婆塞即得第一須陀洹道。

那先亦自得須陀洹道。

*Na-tiên* thuyết kinh dĩ, *ưu-bà-tắc* tức đắc đệ nhất *Tu-đà-hoàn* đạo. *Na-tiên* diệc tự đắc *Tu-đà-hoàn* đạo.

優婆塞大歡喜。便為那先好美飯。那先語優婆塞先取具著師鉢中。那先飯竟澡漱訖畢持飯具還與師。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*ưu-bà-tắc* đại hoan hỷ, tiện vị *Na-tiên* hảo mỹ phạm. *Na-tiên* ngữ *ưu-bà-tắc*: Tiên thủ cụ trước sư bát trung, *Na-tiên* phạm cánh. Tảo sáu ngật tất, trì phạm cụ hoàn dữ sư.

師見飯具言若今日持飯具來大好已犯衆人約當逐出汝。

Sư kiến phạm cụ ngôn: Nhược kim nhật trì phạm cụ, lai đại hảo dĩ phạm chúng nhân ước. Đương trục xuất nhữ.

那先愁不樂。師言會衆比丘僧衆。比丘僧悉會坐。師言那先犯我曹衆人約來。當共逐出不得止衆中也。

*Na-tiên* sầu bất lạc. Sư ngôn hội chúng *tỳ-kheo* tăng chúng. *Tỳ-kheo* tăng tất hội tọa. Sư ngôn: *Na-tiên* phạm ngã tào chúng nhân ước lai, đương cộng trục xuất, bất đắc chỉ chúng trung dã.

頽陂曰說譬喻言。如人持一箭射兩準。如是曹人不應逐出也。那先自說得道亦令優婆塞得道。不應逐出。

*Át-pha-viết* thuyết thí dụ ngôn: Như nhân trì nhất tiễn xạ lưỡng chuẩn. Như thị tào nhân bất ưng trục xuất dã. *Na-tiên* tự thuyết đắc đạo, diệc linh *ưu-bà-tắc* đắc đạo, bất ưng trục xuất.

那先師迦維曰言。正使一箭中百準會為衆人約。不得留止。餘人悉不能如那先得

道。當已絕後。不逐出那先者。餘人復效無以卻後。

*Na-tiên* sư *Ca-duy-viết* ngôn: Chánh sử nhất tiển trùng bá chuẩn, hội vi chúng nhân ước, bất đắc lưu chỉ. Dư nhân tất bất năng như *Na-tiên* đắc đạo. Đương dĩ tuyệt hậu. Bất trực xuất *Na-tiên* giả, dư nhân phục hiệu vô dĩ khước hậu.

衆坐中皆默然。隨師教即逐出那先。那先便以頭面著師足。起遍為衆比丘僧作禮。

Chúng tọa trung giai mặc nhiên. Tùy sư giáo tức trực xuất *Na-tiên*. *Na-tiên* tiển dĩ đầu diện trước sư tức khởi biến vị chúng *tỳ-kheo* tăng tác lễ.

禮竟便去入深山中坐樹下。晝夜精進念道不懈。便自成得阿羅漢道。能飛行亦能眼徹視耳徹聽。亦能知他人心中所念。自知前世所從來生。

Lễ cánh tiển khứ nhập thâm sơn trung tọa thọ hạ, trú dạ tinh tấn niệm đạo bất giải. Tiển tự thành đắc *A-La-hán* đạo, năng phi hành, diệc năng nhãn triệt thị, nhĩ triệt thính, diệc năng tri tha nhân tâm sở niệm, tiển tri tiên thế sở tùng lai sanh.

得阿羅漢已便即來還入和禪寺中。諸衆比丘僧中叩頭求哀悔過和禪諸比丘僧。諸比丘僧即聽之。那先作禮竟便出去。

Đắc *A-La-hán* dĩ, tiển tức lai hoàn nhập Hòa Thiên tự trung. Chư chúng *tỳ-kheo* tăng trung khấu đầu cầu ai hối quá Hòa

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

Thiên chư *tỳ-kheo* tăng. Chư *tỳ-kheo* tăng tức thánh chi. *Na-tiên* tác lễ cánh tiên xuất khứ.

那先轉行入諸郡縣街曲里巷。為人說經戒教人為善。中有受五戒者。中有得須陀洹道。中有得斯陀含道者。中得阿那含道者。中有作沙門得阿羅漢道者。第一四天王。第二忉利天帝釋。第七梵天王皆來到那先前。作禮以頭面著足卻坐。

*Na-tiên* chuyển hành nhập chư quận huyện, nhai khúc, lý hạng, vị nhân thuyết kinh giới, giáo nhân vi thiện. Trung hữu thọ ngũ giới giả, trung hữu đắc *Tu-đà-hoàn* đạo, trung hữu đắc *Tư-đà-hàm* đạo giả, trung đắc *A-na-hàm* đạo giả, trung hữu tác *sa-môn* đắc *A-La-hán* đạo giả. Đệ nhất tứ thiên vương, đệ nhị *Đao-ly* thiên Đế-thích, đệ thất Phạm-thiên vương giai lai đáo *Na-tiên* tiên tác lễ dĩ đầu diện trước túc khước tọa.

那先皆為諸人說經。名字徹聞四天。那先所行處。諸天人民鬼神龍。見那先無不歡喜者。皆得其福。

*Na-tiên* giai vị chư nhân thuyết kinh danh tự tuyệt văn tứ thiên. *Na-tiên* sở hành xứ chư thiên nhân dân quỷ thần, long kiến *Na-tiên* vô bất hoan hỷ giả, giai đắc kỳ phước.

那先便轉到天竺舍竭國止泄坻迦寺中。有前世故知識一人。在海邊作國王太子名彌蘭。



*Na-tiên* tiện chuyển đảo Thiên Trúc, *Xá-kiệt* quốc, chỉ *Tiết-tri-ca* tự trung. Hữu tiên thế cố tri thức nhất nhân, tại hải biên tác quốc vương thái tử danh Di-lan.

彌蘭少小好喜讀經學異道悉知異道。經法難異道人無有能勝者。彌蘭父王壽終。彌蘭即立為國王。

Di-lan thiếu tiểu hảo hỷ độc kinh, học dị đạo tất tri dị đạo. Kinh pháp nạn dị đạo nhân vô hữu năng thắng giả. Di-lan phụ vương thọ chung, Di-lan tức lập vi quốc vương.

王問左右邊臣言。國中道人及人民誰能與我共難經道者。

Vương vấn tả hữu biên thân ngôn: Quốc trung đạo nhân cập nhân dân thùy năng dữ ngã cộng nạn kinh đạo giả?

邊臣白王言。有，有學佛道者。人呼為沙門。其人智慧博達。能與大王共難經道。

Biên thân bạch vương ngôn: Hữu, hữu học Phật đạo giả, nhân hô vi sa-môn, kỳ nhân trí tuệ bát đạt, năng dữ đại vương cộng nạn kinh đạo.

今在北方大秦國。國名舍竭古王之宮其國中外安隱人民皆善。其城四方皆復道行。

Kim tại bắc phương Đại Tần quốc, quốc danh *Xá-kiệt*, cổ vương chi cung. Kỳ quốc trung ngoại an ổn, nhân dân giai thiện, kỳ thành tứ phương giai phục đạo hành.

諸城門皆彫文刻鏤。宮中婦女各有處所。

諸街市里羅列成行。官道廣大列肆成行。

象馬車步男女熾盛乘門道人親戚工師細民。及諸小國皆多高明。人民被服五色焜煌。

Chư thành môn giai điều văn khắc lữ. Cung trung phụ nữ các hữu xứ sở, chư nhai thị lý la liệt thành hàng, quang đạo quảng đại, liệt tứ thành hàng, tượng mã xa bộ nam nữ xí thạnh, thừa môn đạo nhân thân thích công sư tế dân cập chư tiểu quốc giai đa cao minh, nhân dân bị phục, ngũ sắc hõn hoàn.

婦女傅白皆著珠環。國土高燥珍寶衆多。四方賈客賣買皆以金錢。五穀豐賤家有儲畜。市邊羅賣諸美羹飯飢即得食。渴飲蒲萄雜酒樂不可言。

Phụ nữ truyền bạch giai trước châu hoàn. Quốc độ cao táo, trân bảo chúng đa. Tứ phương cổ khách mại mãi giai dĩ kim tiền. Ngũ cốc phong tiện, gia hữu trữ súc thị biên la mại chư mỹ canh phạn, cơ tức đắc thực, khát ẩm bồ-đào tạp tửu, lạc bất khả ngôn.

其國王字彌蘭以正法治國。彌蘭者高才有智。明世經道能難去來見在之事。明於官事戰鬥之術。智謀無不通達。

Kỳ quốc vương tự Di-lan dĩ chánh pháp trị quốc. Di-lan giả cao tài hữu trí, minh thế kinh đạo, năng nạn khứ lai kiến tại chi sự, minh ư quan sự chiến đấu chi thuật, trí mưu vô bất thông đạt.

時王出城遊戲諸兵衆屯繞外。其王心自貢高。我為王能答九十六種經道。人所問不窮人心適發便豫知所言。

Thời vương xuất thành du hí, chư binh chúng đồn nhiều ngoài. Kỳ vương tâm tự cống cao: Ngã vi vương năng đáp cửu thập lục chủng kinh đạo, nhân sở vấn bất cùng, nhân tâm thích phát tiện dự tri sở ngôn.

王語諸傍臣曰。尚早入城亦無所作。是間寧有明經道人沙門能與我共難經說道者無。

Vương ngữ chư bàng thân viết: Thượng tảo, nhập thành diệc vô sở tác, thị gian ninh hữu minh kinh đạo nhân sa-môn năng dữ ngã cộng nạn kinh thuyết đạo giả vô.

王傍臣名沾彌利望群。沾彌利望群白王言。然有沙門字野和羅大明經道。能與王共難經說道。

Vương bàng thân danh *Triêm-di-ly Vọng-quân*. *Triêm-di-ly Vọng-quân* bạch vương ngôn: Nhiên hữu sa-môn tự *Giả-hòa-la* đại minh kinh đạo, năng dữ vương cộng nạn kinh thuyết đạo.

王便敕沾彌利望群行往請來。沾彌利望群即行請野和羅言大王欲見大師。野和羅言大善王欲相見者當自來耳。我不往也。

Vương tiện sắc *Triêm-di-ly Vọng-quân* hành vãng thỉnh lai. *Triêm-di-ly Vọng-quân* tức hành thỉnh *Giả-hòa-la* ngôn: Đại

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

vương dục kiến đại sư. *Giả-hòa-la* ngôn: Đại thiện vương dục tương kiến giả, đương tự lai nhĩ, ngã bất vãng dã.

沾彌利還白王如是。王即乘車與五百騎共往到寺中。王與野和羅相見。前問訊已便就坐。五百騎從悉皆亦坐。

*Triêm-di-ly* hoàn bạch vương như thị. Vương tức thừa xa, dữ ngũ bách kị cộng vãng đáo tự trung. Vương dữ *Giả-hòa-la* tương kiến, tiên vấn tấn dĩ, tiện tự tọa. Ngũ bách kị tùng tất giai diệc tọa.

王即問野和羅言。卿用何故棄家捐妻子剃頭鬚。被袈裟作沙門乎。卿所求何等道。

Vương tức vấn *Giả-hòa-la* ngôn: Khanh dụng hà cố khí gia quyên thê tử thế đầu tu, bị *ca-sa* tác *sa-môn* hồ? Khanh sở cầu hà đẳng đạo?

野和羅報王。我曹學佛道行忠政於今世得其福。後世亦得其福用。是故我除頭鬚被袈裟作沙門。

*Giả-hòa-la* báo vương: Ngã tào học Phật đạo, hành trung chánh ư kim thế đắc kỳ phước, hậu thế diệc đắc kỳ phước dụng. Thị cố ngã trừ đầu tu bị *ca-sa* tác *sa-môn*.

王問野和羅言有人白衣有妻子。於家有妻子行忠政。於今世得其福不，後世亦得其福不。

Vương vấn *Giả-hòa-la* ngôn: Hữu nhân bạch y hữu thê tử. Ư gia hữu thê tử hành trung chánh, ư kim thế đắc kỳ phước phủ? Hậu thế diệc đắc kỳ phước phủ?

野和羅言白衣於家有妻子。有行忠政。於今世得福於後世亦得其福。

*Giả-hòa-la* ngôn: Bạch y ư gia hữu thê tử, hữu hành trung chánh, ư kim thế đắc phước, ư hậu thế diệc đắc kỳ phước.

王言。白衣於家有妻子有行忠政。於今世後世同得其福。卿無故而棄妻子除頭鬚被袈裟作沙門為。

Vương ngôn: Bạch y ư gia hữu thê tử, hữu hành trung chánh, ư kim thế, hậu thế đồng đắc kỳ phước. Khanh vô cố nhi khí thê tử, trừ đầu tu, bị *ca-sa* tác *sa-môn* vi?

野和羅便默然無以報王。

*Giả-hòa-la* tiện mặc nhiên vô dĩ báo vương.

傍臣白言是沙門大明健有智迫。促未及說耳。王傍臣舉手言王得勝王得勝。

Bàng thân bạch ngôn: Thị *sa-môn* đại minh kiện hữu trí bách xúc vị cập thuyết nhĩ. Vương bàng thân cử thủ ngôn: Vương đắc thắng, vương đắc thắng.

野和羅便默然受負。王即左右顧視諸優婆塞。諸優婆塞面亦不慚。王念是諸優婆塞面亦難慚者。獨復有明經健沙門。能與我相難者耳。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

*Giả-hòa-la* tiện mặc nhiên thọ phụ. Vương tức tả hữu cố thị chư *ưu-bà-tắc*. Chư *ưu-bà-tắc* diện diện bất tầm. Vương niệm thị chư *ưu-bà-tắc* diện diện nan tầm giả, độc phục hữu minh kinh kiện *sa-môn* năng dữ ngã tương nạn giả nhĩ.

王語沾彌利寧復有明慧沙門。能與共難經說道者無。

Vương ngữ *Triêm-di-ly*: Ninh phục hữu minh huệ *sa-môn* năng dữ cộng nạn kinh thuyết đạo giả vô?

時那先者諸沙門師。常與諸沙門俱出入。諸沙門皆使說經。那先時皆知諸經要難。能說十二部經。說經而種種別異章斷句解已。知泥洹之道。無有能窮者無有能得勝者。

Thời *Na-tiên* giả chư *sa-môn* sư, thường dữ chư *sa-môn* câu xuất nhập. Chư *sa-môn* giai sử thuyết kinh. *Na-tiên* thời giai tri chư kinh yếu nạn, năng thuyết thập nhị bộ kinh. Thuyết kinh nhi chủng chủng biệt dị, chương đoạn cú giải dĩ, tri *Nê-hoàn* chi đạo, vô hữu năng cùng giả, vô hữu năng đắc thắng giả.

能解諸疑能明思者。所言智如江海能伏九十六種道。為佛四輩弟子所敬。為諸智者所歸仰。常以經道教授人。

Năng giải chư nghi, năng minh tư giả. Sở ngôn: trí như giang hải, năng phục cứu thập lục chủng đạo, vi Phật tứ bối đệ tử sở kính, vi chư trí giả sở quy ngưỡng. Thường dĩ kinh đạo giáo thọ nhân.

那先來到舍竭國。其所相隨弟子皆復高明。那先如猛師子。沾彌利白王有異沙門。字那先智慧深妙明諸經要。能解諸疑無所不通。能與王共難經道。

*Na-tiên* lai đáo *Xá-kiệt* quốc, kỳ sở tương tùy, đệ tử giai phục cao minh. *Na-tiên* như mãnh sư tử. *Triêm-di-ly* bạch vương: Hữu dị *sa-môn* tự *Na-tiên* trí tuệ thâm diệu minh chư kinh yếu, năng giải chư nghi vô sở bất thông, năng dữ vương cộng nạn kinh đạo.

王問沾彌利審能與我共難經道不。沾彌利應。唯然能與王共難經道。尚能與第七梵天共難經道。何況於人。

Vương vấn *Triêm-di-ly*: Thâm năng dữ ngã cộng nạn kinh đạo phủ? *Triêm-di-ly* ứng: Duy nhiên, năng dữ vương cộng nạn kinh đạo. Thượng năng dữ đệ thất Phạm thiên cộng nạn kinh đạo, hà huống ư nhân.

王即敕沾彌利便行請那先來。沾彌利即往到那先所白言。大王欲相見。那先即與諸弟子相隨到王所。

Vương tức sắc *Triêm-di-ly* tiện hành thỉnh *Na-tiên* lai. *Triêm-di-ly* tức vãng đáo *Na-tiên* sở bạch ngôn: Đại vương dục tương kiến. *Na-tiên* tức dữ chư đệ tử tương tùy đáo vương sở.

王雖未嘗與那先相見。那先在衆人中被服行步。與人絕異。王遙見陰知是那先。王

自說言我前後所見人衆大多。入大座中大多。未嘗自覺恐怖。如今日見那先。那先今日定勝我。我定不如矣。我心惶惶不安也。

Vương tuy vị thường dữ *Na-tiên* tương kiến, *Na-tiên* tại chúng nhân trung bị phục hành bộ dữ nhân tuyệt dị. Vương điều kiến âm tri thị *Na-tiên*. Vương tự thuyết ngôn: Ngã tiền hậu sở kiến nhân chúng đại đa, nhập đại tòa trung đại đa, vị thường tự giác khủng bố như kim nhật kiến *Na-tiên*. *Na-tiên* kim nhật định thắng ngã, ngã định bất như hỷ. Ngã tâm hoàn hoàn bất an dã.

沾彌利白王言。那先已來在外那先既至。王問沾彌利何所是那先者沾彌利因指示王王即大歡喜正我所隱者竟是那先。

*Triêm-di-ly* bạch vương ngôn: *Na-tiên* dĩ lai tại ngoại. *Na-tiên* ký chí. Vương vấn *Triêm-di-ly*: Hà sở thị *Na-tiên* giả? *Triêm-di-ly* nhân chỉ thị vương. Vương tức đại hoan hỷ: Chánh ngã sở ẩn giả, cánh thị *Na-tiên*.

王即見那先衣被行步與衆人絕異。那先即到前相問訊語言王便大歡喜因共對坐。

Vương tức kiến *Na-tiên*, y bị hành bộ, dữ chúng nhân tuyệt dị. *Na-tiên* tức đáo tiền, tương vấn tấn ngữ ngôn. Vương tiện đại hoan hỷ nhân cộng đối tọa.



那先語王言佛經說言人安隱最為大利。人知厭足最為大富。人有所信最為大厚。泥洹道者最為大快。

*Na-tiên* ngữ vương ngôn: Phật kinh thuyết ngôn: Nhân an ổn tối vi đại lợi. Nhân tri yếm túc tối vi đại phú. Nhân hữu sở tín tối vi đại hậu. *Nê-hoàn* đạo giả tối vi đại khoái.

王便問那先。卿字何等。

Vương tiện vấn *Na-tiên*: Khanh tự hà đẳng?

那先言。父母字我為那先。便呼我為那先。有時父母呼我為維先。有時父母呼我為首羅先。有時父母呼我維迦先。用是故人皆識知我世間人皆有是字耳。

*Na-tiên* ngôn: Phụ mẫu tự ngã vi *Na-tiên*. Tiện hô ngã vi *Na-tiên*. Hữu thời phụ mẫu hô ngã vi *Duy-tiên*, hữu thời phụ mẫu hô ngã vi *Thủ-la-tiên*, hữu thời phụ mẫu hô ngã *Duy-ca-tiên*. Dụng thị cố nhân giai thức tri ngã thế gian nhân giai hữu thị tự nhĩ.

王問那先誰為那先者。王復問言頭為那先耶。

Vương vấn *Na-tiên*: Thùy vi *Na-tiên* giả? Vương phục vấn ngôn: Đầu vi *Na-tiên* da?

那先言。頭不為那先也。

*Na-tiên* ngôn: Đầu bất vi *Na-tiên* dã.

王復問眼耳鼻口為那先耶。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

Vương phục vấn: Nhân nhĩ, tĩ, khẩu vi *Na-tiên* da?

那先言。眼耳鼻口不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Nhân, nhĩ, tĩ, khẩu bất vi *Na-tiên*.

王復問。頸項肩臂足手為那先耶。

Vương phục vấn: Cảnh hạng kiên tý thủ túc vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問。髀腳為那先耶。

Vương phục vấn: Bễ cước vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問顏色為那先耶。

Vương phục vấn: Nhan sắc vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問苦樂為那先耶。

Vương phục vấn: Khổ lạc vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問善惡為那先耶。

Vương phục vấn: Thiện ác vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問身為那先耶。

Vương phục vấn: Thân vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問肝肺心脾脈腸胃為那先耶。

Vương phục vấn: Can phế tâm tỳ mạch tràng vị vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問顏色苦樂善惡身心合是五事寧為那先耶。

Vương phục vấn: Nhan sắc khổ lạc thiện ác thân tâm hiệp thị ngũ sự ninh vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問假使無顏色苦樂善惡身心無是五事寧為那先耶。

Vương phục vấn: Giả sử vô nhan sắc khổ lạc, thiện ác thân tâm, vô thị ngũ sự, ninh vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問聲響喘息為那先耶。

Vương phục vấn: Thanh hưởng suyễn tức vi *Na-tiên* da?

那先言。不為那先。

*Na-tiên* ngôn: Bất vi *Na-tiên*.

王復問何所為那先者。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

Vương phục vấn: Hà sở vi *Na-tiên* giả?

那先問王言名車，何所為車者。軸為車耶。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Danh xa, hà sở vi xa giả? Trục vi xa da?

王言。軸不為車。

Vương ngôn: Trục bất vi xa.

那先言。輞為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Vông vi xa da?

王言。輞不為車。

Vương ngôn: Vông bất vi xa.

那先言。輻為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Búc vi xa da?

王言。輻不為車。

Vương ngôn: Búc bất vi xa.

那先言。轂為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Cốc vi xa da?

王言。轂不為車。

Vương ngôn: Cốc bất vi xa.

那先言。轆為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Viên vi xa da?

王言。轆不為車。

Vương ngôn: Viên bất vi xa.

那先言。輓為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Ách vi xa da?

王言。輓不為車。

Vương ngôn: Ách bát vi xa.

那先言。輿為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Dư vi xa da?

王言。輿不為車。

Vương ngôn: Dư bát vi xa.

那先言。扛為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Giang vi xa da?

王言。扛不為車。

Vương ngôn: Giang bát vi xa.

那先言。蓋為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Cái vi xa da?

王言。蓋不為車。

Vương ngôn: Cái bát vi xa.

那先言。合聚是諸材木著一面寧為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Hiệp tụ thị chư tài mộc trước nhất diện ninh vi xa da?

王言。合聚是諸材木著一面不為車也。

Vương ngôn: Hiệp tụ thị chư tài mộc trước nhất diện bát vi xa dã.

那先言。假令不合聚是諸材木寧為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Giả linh bất hiệp tụ thị chư tài mộc ninh vi xa da?

王言。不合聚是諸材木不為車。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

Vương ngôn: Bát hiệp tụ thị chư tài mộc bất vi xa.

那先言。音聲為車耶。

*Na-tiên* ngôn: Âm thanh vi xa da?

王言。音聲不為車。

Vương ngôn: Âm thanh bất vi xa.

那先言。何所為車者。

*Na-tiên* ngôn: Hà sở vi xa giả?

王便默然不語。

Vương tức mặc nhiên bất ngữ.

那先言。佛經說之如合聚。是諸材木用作車因得車。人亦如是。合聚頭面耳鼻口頸項肩臂骨肉手足肝肺心脾腎腸胃顏色聲響喘息苦樂善惡合聚名為人。

*Na-tiên* ngôn: Phật kinh thuyết chi như hiệp tụ thị chư tài mộc dụng tác xa, nhân đắc xa. Nhân diệc như thị. Hiệp tụ đầu, diện, nhĩ, tĩ, khẩu, cảnh, hạng, kiên, tý, cốt, nhục, thủ, túc, can, tỳ, tâm, phế, thận, tràng, vị, nhan sắc, thanh hưởng, suyễn tức khổ lạc thiện ác hiệp tụ danh vi nhân.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先能與我共難經說道不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Năng dữ ngã cộng nạn kinh thuyết đạo phủ?

那先言。如使王持智慧與我相問者能相難。王持驕貴者意不能相難。

*Na-tiên* ngôn: Như sử vương trì trí tuệ dĩ ngã tương vấn giả, năng tương nạn. Vương trì kiêu phú giả ý, bất năng tương nạn.

王問那先言。智者諸何等類。

Vương vấn *Na-tiên* ngôn: Trí giả chư hà đẳng loại?

那先言。智者談極相詰語相解語相上語相下語有勝有負正語不正語自知是非是。為最智。智者不用作瞋怒智者如是。

*Na-tiên* ngôn: Trí giả đàm cực tương cật ngữ, tương giải ngữ, tương thượng ngữ, tương hạ ngữ, hữu thắng, hữu phụ, chánh ngữ, bất chánh ngữ, tự tri thị phi thị, vi tối trí. Trí giả bất dụng tác sân nộ. Trí giả như thị.

王復問那先言王者語何等類。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Vương giả ngữ hà đẳng loại?

那先言。王者語自放恣敢有違戾不如王語者王即強誅罰之王者語如是。

*Na-tiên* ngôn: Vương giả ngữ tự phóng tứ, hủy hữu vi lệ, bất như vương ngữ giả. Vương tức cường tru phạt chi. Vương giả ngữ như thị.

王言。願用智者語不用王者語。莫復持對王者意與我語，與我語。當如與諸沙門語。當如與諸弟子語。當如與諸優婆塞

語。當以與衆沙門給使者語。無得懷恐怖  
極正心。當相開悟。

Vương ngôn: Nguyên dụng trí giả ngữ, bất dụng vương giả ngữ. Mạc phục trì đối vương giả, ý dĩ ngã ngữ. Dĩ ngã ngữ đương như dĩ chư *sa-môn* ngữ, đương như dĩ chư đệ tử ngữ, đương như dĩ chư *ưu-bà-tắc* ngữ, đương dĩ dĩ chúng *sa-môn* cấp sử giả ngữ. Vô đắc hoài khủng bố cực chánh tâm, đương tương khai ngộ.

那先言。大善。

*Na-tiên* ngôn: Đại thiện.

王言。我欲有所問。

Vương ngôn: Ngã dục hữu sở vấn.

那先言。王便問。

*Na-tiên* ngôn: Vương tiện vấn.

王言。我已問。

Vương ngôn: Ngã dĩ vấn.

那先言。我已答。

*Na-tiên* ngôn: Ngã dĩ đáp.

王言。答我何等語。

Vương ngôn: Đáp ngã hà đẳng ngữ?

那先言。王亦問我何等語。

*Na-tiên* ngôn: Vương diệc vấn ngã hà đẳng ngữ?

王言。我無所問。

Vương ngôn: Ngã vô sở vấn.

那先言。無所答。



*Na-tiên* ngôn: Vô sở đáp.

王內自思惟念是沙門大高明慧。我甫始當  
多有所問。王意自念日欲冥當云何明日。  
當請那先歸於宮中善相難問。

Vương nội tự tư duy, niệm thị *sa-môn* đại cao minh huệ. Ngã phủ thủy đương đa hữu sở vấn. Vương ý tự niệm nhật dục minh đương vân hà minh nhật, đương thỉnh *Na-tiên* quy ư cung trung, thiện tương nạn vấn.

王告沾彌利語。那先今日迫冥，明日相請  
歸於宮中善相難問。

Vương cáo *Triêm-di-ly* ngữ: *Na-tiên* kim nhật bách minh, minh nhật tương thỉnh quy ư cung trung thiện tương nạn vấn.

沾彌利望群即白那先言。日欲冥王當還宮  
明日王欲請那先。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* tức bạch *Na-tiên* ngôn: Nhật dục minh, vương đương hoàn cung. Minh nhật vương dục thỉnh *Na-tiên*.

那先言。大善。

*Na-tiên* ngôn: Đại thiện.

王即騎馬還宮。於馬上王續念那先字意念  
欲言那先。那先念至明日。

Vương tức kỵ mã hoàn cung. Ứ mã thượng vương tục niệm *Na-tiên*, tự ý niệm dục ngôn *Na-tiên*, *Na-tiên*... Niệm chí minh nhật.

明日沾彌利望群及傍臣白言王。審當請那先不。

Minh nhật *Triêm-di-ly Vọng-quần* cập bàng thần bạch vương ngôn: Thấm đương thỉnh *Na-tiên* phủ?

王言。當請之。

Vương ngôn: Đương thỉnh chi.

沾彌利望群言。請者當使與幾沙門俱來。

*Triêm-di-ly Vọng-quần* ngôn: Thỉnh giả đương sử dĩ kỹ *sa-môn* câu lai.

王言。在那先欲與幾沙門俱來耳。

Vương ngôn: Tại *Na-tiên* dục dĩ kỹ *sa-môn* câu lai nhĩ.

王主藏者名慳。慳白王言令那先與十沙門俱來可耳。

Vương chủ tạng giả danh Xan. Xan bạch vương ngôn: Linh *Na-tiên* dĩ thập *sa-môn* câu lai khả nhĩ.

王復言。聽那先欲與幾沙門俱來耳。

Vương phục ngôn: Thính *Na-tiên* dục dĩ kỹ *sa-môn* câu lai nhĩ.

慳復白王言。令那先與十沙門俱來可。

Xan phục bạch vương ngôn: Linh *Na-tiên* dĩ thập *sa-môn* câu lai khả.

王復言。聽那先自在欲與幾沙門俱來。

Vương phục ngôn: Thính *Na-tiên* tự tại dục dĩ kỹ *sa-môn* câu lai.

慳復白王。令那先與十沙門俱來可耳。

Xan phục bạch vương: Linh *Na-tiên* dữ thập *sa-môn* câu lai khả nhĩ.

王聞慳語大數王便瞋怒慳所汝真慳無輩。  
汝字為慳不望，汝強惜王物自汝物。當云  
何汝不知逆我意當有誅罰之罪。

Vương vẫn Xan ngũ đại số, vương tiện sân nộ Xan. Sở nữ chân xan vô bối. Nữ tự vi Xan bất vọng, nữ cường tích vương vật tự nữ vật. Đương vân hà nữ bất tri nghịch ngã ý đương hữu tru phạt chi tội?

王言。可去，哀赦汝罪。今我作王為不能  
堪飯沙門耶。

Vương ngôn: Khả khứ, ai xá nữ tội. Kim ngã tác vương vi bất năng kham phạn *sa-môn* da?

慳便慚愧不敢復語。

Xan tiện tàm quý bất hủ phục ngữ.

沾彌利望群即往到那先所。便前作禮白言  
大王請那先。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* tức vãng đáo *Na-tiên* sở tiện tiên tác lễ bạch ngôn: Đại vương thỉnh *Na-tiên*.

那先言。王當令我與幾沙門俱行。

*Na-tiên* ngôn: Vương đương linh ngã dữ kỷ *sa-môn* câu hành.

沾彌利望群言。自在那先欲與幾沙門俱  
行。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* ngôn: Tự tại *Na-tiên* dục dữ kỷ *sa-môn* câu hành.

那先便與野和羅等八十沙門俱行。

*Na-tiên* tiện dĩ *Giả-hòa-la* đảnh bát thập *sa-môn* câu hành.

沾彌利望群悉俱行旦欲入城。沾彌利望群道中並問那先。昨日對王言無有何用為那先。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* tất câu hành đản dục nhập thành. *Triêm-di-ly* *Vọng-quần* đạo trung tịnh vấn *Na-tiên*: Tạc nhật đối vương ngôn vô hữu hà dụng vi *Na-tiên*?

那先問沾彌利望群卿意何所為那先者。

*Na-tiên* vấn *Triêm-di-ly* *Vọng-quần*: Khanh ý hà sở vi *Na-tiên* giả?

沾彌利望群言我以喘息出入命氣為那先。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* ngôn: Ngã dĩ suyễn tức xuất nhập mạng khí vi *Na-tiên*.

那先問沾彌利望群言人氣一出不復還入其人寧復生不。

*Na-tiên* vấn *Triêm-di-ly* *Vọng-quần* ngôn: Nhân khí nhất xuất bất phục hoàn nhập, kỳ nhân ninh phục sanh phủ?

沾彌利望群言氣出不還定為死也。

*Triêm-di-ly* *Vọng-quần* ngôn: Khí xuất bất hoàn định vi tử dã.

那先言。如人吹笳氣一出不復還入。如人持鍛金笛吹火氣一出時寧得復還入不。

*Na-tiên* ngôn: Như nhân xuy già, khí nhất xuất bất phục hoàn nhập, như nhân trì đoán kim địch, xuy hỏa khí nhất xuất thời ninh đắc phục hoàn nhập phủ?

沾彌利望群言不復還入。

*Triêm-di-ly Vọng-quân* ngôn: Bất phục hoàn nhập.

如人以角吹地氣一出時寧復還入不。

Như nhân dĩ giác xuy địa khí nhất xuất thời, ninh phục hoàn nhập phủ?

沾彌利望群言不復還入。

*Triêm-di-ly Vọng-quân* ngôn: Bất phục hoàn nhập.

那先言。同氣出不復還入人何以故猶不死。

*Na-tiên* ngôn: Đồng khí xuất bất phục hoàn nhập, nhân hà dĩ cố du bất tử?

沾彌利望群言喘息之間我不能知願為我曹解說之。

*Triêm-di-ly Vọng-quân* ngôn: Suyễn tức chi gian. Ngã bất năng tri. Nguyên vị ngã tào giải thuyết chi.

那先言。喘息之氣皆身中事。如人心有所念者舌為之言是為舌事。意有所疑心念之是為心事各有所主。分別視之皆空無有那先也。

*Na-tiên* ngôn: Suyễn tức chi khí, giai thân trung sự. Như nhân tâm hữu sở niệm giả, thiết vi chi ngôn, thị vi thiết sự. Ý hữu sở nghi, tâm niệm chi, thị vi tâm sự các hữu sở chủ, phân biệt thị chi giai không vô hữu *Na-tiên* dã.

沾彌利望群心即開解便受五戒為優婆塞。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

*Triêm-di-ly Vọng-quần* tâm tức khai giải tiện thọ ngũ giới vi *ưu-bà-tắc*.

那先便前入宮到王所上殿。王即為那先作禮而卻。那先即坐八十沙門皆共坐。

*Na-tiên* tiện tiên nhập cung đáo vương sở thượng điện. Vương tức vị *Na-tiên* tác lễ nhi khước. *Na-tiên* tức tọa, bát thập *sa-môn* giai cộng tọa.

王極作美飯食。王手自著那先前飯衆沙門飯食已竟。澡手畢訖。王即賜諸沙門人一張褻袈裟革屣各一量。賜那先野和羅各三領袈裟各一量革屣。

Vương cực tác mỹ phạn thực. Vương thủ tự trước *Na-tiên* tiên phạn, chúng *sa-môn* phạn thực dĩ cánh, tảo thủ tất ngật. Vương tức tứ chư *sa-môn* nhân nhất trưng tiết *ca-sa* cách tử các nhất lượng. Tứ *Na-tiên*, *Giả-hòa-la* các tam lãnh *ca-sa*, các nhất lượng cách tử.

王語那先野和羅言。留十人共止遣餘人。令去。

Vương ngữ *Na-tiên*, *Giả-hòa-la* ngôn: Lưu thập nhân cộng chỉ, khiển dư nhân linh khứ.

那先即遣餘沙門。令去留十人共止。

*Na-tiên* tức khiển dư *sa-môn* linh khứ, lưu thập nhân cộng chỉ.

王敕後宮諸貴人妓女。悉於殿上帷中聽我與那先共難經道。

Vương sắc hậu cung chư quý nhân kỹ nữ tất ư điện thượng duy trung thính ngã dĩ *Na-tiên* cộng nạn kinh đạo.

時貴人妓女悉出殿上帷中。聽那先說經。

Thời quý nhân kỹ nữ tất xuất điện thượng duy trung thính *Na-tiên* thuyết kinh.

時王持座坐於那先前。王言當說何等。

Thời vương trì tòa tọa ư *Na-tiên* tiên. Vương ngôn: Đương thuyết hà đẳng?

那先言。王欲聽要言者當說要言。

*Na-tiên* ngôn: Vương dục thính yếu ngôn giả, đương thuyết yếu ngôn.

王言。卿曹道何等最要者用何等故作沙門。

Vương ngôn: Khanh tào đạo hà đẳng tối yếu giả? Dụng hà đẳng cố tác *sa-môn*?

那先言。我曹欲棄世間勤苦不欲更後世勤苦。用是故我曹作沙門。我曹用是為最要善。

*Na-tiên* ngôn: Ngã tào dục khí thế gian cần khổ, bất dục cánh hậu thế cần khổ. Dụng thị cố ngã tào tác *sa-môn*. Ngã tào dụng thị vi tối yếu thiện.

王言。諸沙門皆不欲更今世後世勤苦故作沙門耶。

Vương ngôn: Chư *sa-môn* giai bất dục, cánh kim thế hậu thế cần khổ, cố tác *sa-môn* da?

那先言。不悉用是故作沙門。沙門有四輩。

*Na-tiên* ngôn: Bất tất dụng thị cố tác *sa-môn*. *Sa-môn* hữu tứ bói.

王言。何等四。

Vương ngôn hà đẳng tứ?

那先言。中有負債作沙門。中有畏縣官作沙門者。中有貧窮作沙門者。中有真欲棄滅今世後世勤苦故作沙門。

*Na-tiên* ngôn: Trung hữu phụ trái tác *sa-môn*, trung hữu húi huyện quan tác *sa-môn* giả, trung hữu bần cùng tác *sa-môn* giả, trung hữu chân dục khí diệt kim thế, hậu thế, cần khổ cố tác *sa-môn*.

那先言。我本至心求道故作沙門耳。

*Na-tiên* ngôn: Ngã bản chí tâm cầu đạo, cố tác *sa-môn* nhĩ.

王言。今卿用道故作沙門耶。

Vương ngôn: Kim khanh dụng đạo cố tác *sa-môn* da?

那先言。我少小作沙門有佛經道及弟子。諸沙門皆多高明。我從學經戒入我心中。以是故棄今世後世勤苦故作沙門。

*Na-tiên* ngôn: Ngã thiếu tiểu tác *sa-môn*, hữu Phật kinh đạo cập đệ tử chư *sa-môn* giai đa cao minh. Ngã tùng học kinh giới, nhập ngã tâm trung. Dĩ thị cố khí kim thế, hậu thế, cần khổ cố tác *sa-môn*.



王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王問言寧有人死後不復生者不。

Vương vấn ngôn: Ninh hữu nhân tử hậu bất phục sanh giả phủ?

那先言。中有於後世生者。中有不復生者。

*Na-tiên* ngôn: Trung hữu ư hậu thế sanh giả, trung hữu bất phục sanh giả.

王言。誰於後世生者。誰不復生者。

Vương ngôn: Thùy ư hậu thế sanh giả? Thùy bất phục sanh giả?

那先言。人有恩愛貪欲者後世便復生。人無恩愛貪欲者後世不復生也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hữu ân ái tham dục giả, hậu thế tiện phục sanh. Nhân vô ân ái tham dục giả, hậu thế bất phục sanh dã.

王言。人以一心念正法善故後世不復生耶。

Vương ngôn: Nhân dĩ nhất tâm niệm chánh pháp thiện, cố hậu thế bất phục sanh da?

那先言。人以一心念正法念善智慧及餘善事故後世不復生。

*Na-tiên* ngôn: Nhân dĩ nhất tâm niệm chánh pháp niệm thiện trí tuệ cập dư thiện sự, cố hậu thế bất phục sanh.

王言。人以一心念正法善與智慧是二事其義寧同不。

Vương ngôn: Nhân dĩ nhất tâm niệm chánh pháp thiện dữ trí tuệ thị nhị sự kỳ nghĩa ninh đồng phủ?

那先言。其義各異不同。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ nghĩa các dị bất đồng.

王問那先牛馬六畜頗有智無有智。

Vương vấn *Na-tiên*: Ngưu mã lục súc phủ hữu trí, vô hữu trí?

那先言。牛馬六畜各自有智其心不同。

*Na-tiên* ngôn: Ngưu mã lục súc các tự hữu trí, kỳ tâm bất đồng.

那先言。王曾見穫麥者不左手持麥右手刈之。

*Na-tiên* ngôn: Vương tăng kiến hoạch mạch giả phủ? Tả thủ trì mạch, hữu thủ ngải chi.

那先言。智慧之人斷絕愛欲。譬如穫麥。

*Na-tiên* ngôn: Trí tuệ chi nhân đoạn tuyệt ái dục, thí như hoạch mạch.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先何等為餘善事者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi dư thiện sự giả?

那先言。誠信孝順精進念善一心智慧是為善事。

*Na-tiên* ngôn: Thành tín hiếu thuận, tinh tấn niệm thiện, nhất tâm trí tuệ thị vi thiện sự.

王言。何等為誠信者。

Vương ngôn: Hà đẳng vi thành tín giả?

那先言。誠信者無所復疑。信有佛有佛經法信有比丘僧。信有阿羅漢信有今世。信有後世。信有孝順父母。信有作善得善。信有作惡得惡。得信是以後心便清淨。即去離五惡。

*Na-tiên* ngôn: Thành tín giả, vô sở phục nghi. Tín hữu Phật, hữu Phật kinh pháp, tín hữu *tỳ-kheo* tăng, tín hữu *A-La-hán*, tín hữu kim thế, tín hữu hậu thế, tín hữu hiếu thuận phụ mẫu, tín hữu tác thiện đắc thiện, tín hữu tác ác đắc ác. Đắc tín thị dĩ, hậu tâm tiện thanh tịnh tức khứ ly ngũ ác.

何等五惡。一者貪婬。二者瞋恚。三者睡眠。四者戲樂。五者所疑。人不去是五惡心意不定。去是五惡意便清淨。

Hà đẳng ngũ ác? Nhất giả tham dâm, nhị giả sân nhuế, tam giả thùy miên, tứ giả hý lạc, ngũ giả sở nghi. Nhân bất khứ thị ngũ ác tâm ý bất định, khứ thị ngũ ác, ý tiện thanh tịnh.

那先言。譬如遮迦越王車馬人從瀾渡水令水濁惡過渡以去王渴欲得水飲。王有清水珠置水中水即為清。王便得清水飲之。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thí như *Giá-ca-việt* vương, xa mã nhân từng lệ độ thủy linh thủy trực ố, quá độ dĩ khứ, vương khát dục đắc thủy ẩm. Vương hữu thanh thủy châu trí thủy trung, thủy tức vi thanh. Vương tiện đắc thanh thủy ẩm chi.

那先言。人心有惡譬如濁水。佛諸弟子得度死生之道心以清淨如珠清水人卻諸惡誠信清淨。譬如明月珠

*Na-tiên* ngôn: Nhân tâm hữu ác thí như trực thủy. Phật chư đệ tử đắc độ sanh tử chi đạo tâm dĩ thanh tịnh như châu thanh thủy. Nhân khước chư ác, thành tín thanh tịnh thí như minh nguyệt châu.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王問言。人精進誠信者云何。

Vương vấn ngôn: Nhân tinh tấn thành tín giả vân hà?

那先言。佛諸弟子自相見輩中脫諸惡心。中有得須陀洹者。中有得斯陀含者。中有得阿那含者。中有得阿羅漢者。中有因相效奉行誠信者。皆亦得度世道。

*Na-tiên* ngôn: Phật chư đệ tử tự tương kiến bối trung thoát chư ác tâm, trung hữu đắc *Tu-đà-hoàn* giả, trung hữu đắc *Tu-đà-hàm* giả, trung hữu đắc *A-na-hàm* giả, trung hữu đắc *A-La-hán* giả, trung hữu nhân tương hiệu phụng hành thành tín giả, giai diệt đắc độ thế đạo.

那先言。譬如山上大雨其水下流廣大。兩邊人俱不知水深淺畏不敢渡。如有遠方人來視水隱知水廣狹深淺。自知力勢能入水便得渡過。兩邊人衆便效隨後亦得渡去。

*Na-tiên* ngôn: Thí như sơn thượng đại vũ kỳ thủy, hạ lưu quảng đại, lưỡng biên nhân câu bất tri thủy thâm thiển, hứy bất cảm độ. Như hữu viễn phương nhân lai, thị thủy ẩn tri thủy quảng hiệp thâm thiển, tự tri thế lực năng nhập thủy tiện đắc độ quá. Lưỡng biên nhân chúng tiện hiệu tùy hậu diệc đắc độ khứ.

佛諸弟子亦如是。見前人淨心得須陀洹斯陀含阿那含阿羅漢道。皆從善心精進所致也。

Phật chư đệ tử diệc như thị, kiến tiền nhân tịnh tâm đắc *Tu-đà-hoàn*, *Tư-đà-hàm*, *A-na-hàm*, *A-La-hán* đạo, giai tùng thiện tâm tinh tấn sở trí dã.

佛經言人有誠信之心。可自得度世道人能制止卻五所欲自知身苦者。乃能得度世人皆從智慧成其道德。

Phật kinh ngôn: Nhân hữu thành tín chi tâm, khả tự đắc độ thế đạo, nhân năng chế chỉ khước ngũ sở dục, tự tri thân khổ giả, nãi năng đắc độ thế nhân, giai tùng trí tuệ thành kỳ đạo đức.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王言。何等為孝順者。

Vương ngôn: Hà đẳng vi hiếu thuận giả?

那先言。諸善者皆為孝順。凡三十七品經皆由於孝順為本。

*Na-tiên* ngôn: Chư thiện giả giai vi hiếu thuận. Phạm tam thập thất phẩm kinh giai do ư hiếu thuận vi bản.

王言。何等為三十七品經。

Vương ngôn: Hà đẳng vi tam thập thất phẩm kinh?

那先言。有四意止有四意斷有四神足有五根有五力有七覺意有八種道行。

*Na-tiên* ngôn: Hữu tứ ý chỉ, hữu tứ ý đoạn, hữu tứ thần túc, hữu ngũ căn, hữu ngũ lực, hữu thất giác ý, hữu bát chủng đạo hạnh.

王復問那先言何等為四意止者。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi tứ ý chỉ giả?

那先報王言佛說一為觀身身止。二為觀痛痒痛痒止。三為觀意意止。四為觀法法止。是為四意止。

*Na-tiên* báo vương ngôn: Phật thuyết nhất vi quán thân thân chỉ, nhị vi quán thống dương thống dương chỉ, tam vi quán ý ý chỉ, tứ vi quán pháp pháp chỉ. Thị vi tứ ý chỉ.

王復言何等為四意斷。

Vương phục ngôn: Hà đẳng vi tứ ý đoạn?

那先言。佛說已分別止四事不復念是為四意斷。以得四意斷便自得四神足念。

*Na-tiên* ngôn: Phật thuyết dĩ phân biệt chỉ tứ sự bất phục niệm, thị vi tứ ý đoạn. Dĩ đắc tứ ý đoạn, tiện tự đắc tứ thần túc niệm.

王復問何等為四神足念。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi tứ thần túc niệm?

那先言。一者。眼能徹視。二者耳能徹聽。三者能知他人心中所念。四者身能飛行。是為四神足念。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả nhãn năng triệt thị, nhị giả nhĩ năng triệt thính, tam giả năng tri tha nhân tâm trung sở niệm, tứ giả thân năng phi hành. Thị vi tứ thần túc niệm.

王復問何等為五根者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi ngũ căn giả?

那先言。一者眼見好色惡色意不貪著是為根。二者耳聞好聲惡罵聲意不貪著是為根。三者鼻聞香臭意不貪著是為根。四者口得美味苦辛意不貪著是為根。五者身得細滑意亦不喜身得麤堅意亦不惡是為五根。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả nhãn kiến hảo sắc ố sắc, ý bất tham trước thị vi căn. Nhị giả nhĩ căn hảo thanh, ác mạ thanh, ý bất tham trước, thị vi căn. Tam giả tỉ văn hương xú ý bất

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

tham trước thị vi căn. Tứ giả khẩu đắc mỹ vị khổ tâm ý bất tham trước, thị vi căn. Ngũ giả thân đắc tế hoạt ý diệc bất hỷ thân đắc thô kiên ý diệc bất ố. Thị vi ngũ căn.

王復問何等為五力者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi ngũ lực giả?

那先言。一能制眼。二能制耳。三能制鼻。四能制口。五能制身。令意不墮是為五力。

*Na-tiên* ngôn: Nhất năng chế nhãn, nhị năng chế nhĩ, tam năng chế tỉ, tứ năng chế khẩu, ngũ năng chế thân, linh ý bất đọa. Thị vi ngũ lực.

王復問何等為七覺意者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi Thất giác ý giả?

那先言。一意覺意。二分別覺意。三精進覺意。四可覺意。五猗覺意。六定覺意。七護覺意。是為七覺意。

*Na-tiên* ngôn: Nhất ý giác ý, nhị phân biệt giác ý, tam tinh tấn giác ý, tứ khả giác ý, ngũ ỷ giác ý, lục định giác ý, thất hộ giác ý. Thị vi thất giác ý.

王復問何等為八種道行。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi Bát chủng đạo hạnh?

那先言。一直見。二直念。三直語。四直治。五直業。六直方便。七直意。八直定。是為八種道行。



*Na-tiên* ngôn: Nhất trực kiến, nhị trực niệm, tam trực ngữ, tứ trực trị, ngũ trực nghiệp, lục trực phương tiện, thất trực ý, bát trực định. Thị vi bát chủng đạo hạnh.

凡是三十七品經皆由孝順為本。

Phàm thị tam thập thất phẩm kinh, giai do hiếu thuận vi bản.

那先言。凡人負重致遠有所成立皆由地成。世間五穀樹木仰天之草皆由地生。

*Na-tiên* ngôn: Phàm nhân phụ trọng trí viễn hữu sở thành lập giai do địa thành. Thế gian ngũ cốc thọ mộc ngưỡng thiên chi thảo giai do địa sanh.

那先言。譬如師匠圖作大城當先度量作基址已乃可起城。

*Na-tiên* ngôn: Thí như sư tượng đồ tác đại thành, đương tiên độ lượng tác cơ chỉ dĩ nãi khả khởi thành.

那先言。譬如伎人欲作當先淨除地平，乃作。佛弟子求道，當先行經戒，念善，因知勤苦便棄諸愛欲，便思念八種道行。

*Na-tiên* ngôn: Thí như kỹ nhân dục tác đương tiên tịnh trừ địa bình, nãi tác. Phật đệ tử cầu đạo, đương tiên hành kinh giới, niệm thiện, nhân tri cần khổ, tiên khí chư ái dục, tiện tư niệm bát chủng đạo hạnh.

王言。當用何等棄諸愛欲。

Vương ngôn: Đương dụng hà đẳng khí chư ái dục?

那先言。一心念道愛欲自滅。

*Na-tiên* ngôn: Nhất tâm niệm đạo ái dục tự diệt.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問言何等為精進者。

Vương phục vấn ngôn: Hà đẳng vi tinh tấn giả?

那先言。持善助善是為精進。

*Na-tiên* ngôn: Trì thiện trợ thiện thị vi tinh tấn.

那先言。譬如垣牆欲倒從邊拄之舍欲傾壞亦復拄之是為精進。

*Na-tiên* ngôn: Thí như viên tường dục đảo, tủng biên trụ chi xá dục khuynh hoại, diệc phục trụ chi thị vi tinh tấn.

那先言。譬如國王遣兵有所攻擊兵弱欲不如。王復遣兵往助之兵便得勝。

*Na-tiên* ngôn: Thí như quốc vương khiển binh hữu sở công kích, binh nhược dục bất như, vương phục khiển binh vãng trợ chi, binh tiện đắc thắng.

人有諸惡如兵少弱時人持善心消滅惡心。

譬如王增兵得勝。持五善心消五惡心。譬如戰鬥得勝。是為精進助善。

Nhân hữu chư ác, như binh thiếu nhược thời, nhân trì thiện tâm tiêu diệt ác tâm, thí như vương tăng binh đắc thắng. Trì ngũ thiện tâm, tiêu ngũ ác tâm, thí như chiến đấu đắc thắng, thị vi tinh tấn trợ thiện.

如是，那先言。精進所助致。人善道已。

得度世道，無有還期。

Như thị, *Na-tiên* ngôn: Tinh tấn sở trợ trí, nhân thiện đạo dĩ, đắc độ thế đạo, vô hữu hoàn kỳ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問何等為意當念諸善事者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi ý đương niệm chư thiện sự giả?

那先言。譬如人取異種華以縷合連繫之風吹不能散。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân thủ dị chủng hoa dĩ lữ hiệp liên hệ chi, phong xuy bất năng tán.

那先復言。譬如王守藏者，知王帑藏中金銀珠玉琉璃珍寶有其多少。道人欲得道時意念三十七品經。譬如正所謂念度世之道者也。人有道意因知善惡知當可行知當不可行。分別白黑自思惟以後便棄惡就善。

*Na-tiên* phục ngôn: Thí như vương thủ tạng giả, tri vương thặng tạng trung kim ngân châu ngọc lưu ly trân bảo hữu kỳ đa thiểu. Đạo nhân dục đắc đạo thời, ý niệm Tam thập thất phẩm kinh. Thí như thị chánh sở vị niệm độ thế chi đạo giả dã. Nhân hữu đạo ý, nhân tri thiện ác. Tri đương khả hành, tri đương bất khả hành, phân biệt bạch hắc, tự tư duy dĩ hậu tiệti khí ác tự thiện.

那先言。譬如王有守門者。知王有所敬者。知王有所不敬者。知有利王者。知有不利王者。守門者知王所敬者。知利王者便內之。知王不敬者知不利王者。守門者即不內。

*Na-tiên* ngôn: Thí như vương hữu thủ môn giả, tri vương hữu sở kính giả, tri vương hữu sở bất kính giả, tri hữu lợi vương giả, tri hữu bất lợi vương giả. Thủ môn giả tri vương sở kính giả, tri lợi vương giả, tiện nội chi. Tri vương bất kính giả, tri bất lợi vương giả, thủ môn giả tức bất nội.

那先言。人持意亦如是。諸善者當內之。諸不善者不當內。守意制心譬亦如是。那先說經言人當自堅守護其意及身中六愛欲持意堅守自當有度世。

*Na-tiên* ngôn: Nhân trì ý diệc như thị. Chư thiện giả đương nội chi, chư bất thiện giả bất đương nội. Thủ ý chế tâm thí diệc như thị. *Na-tiên* thuyết kinh ngôn: Nhân đương tự kiên thủ hộ kỳ ý, cập thân trung lục ái dục. Trì ý kiên thủ tự đương hữu độ thế.

時王言。善哉善哉。

Thời vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王問那先言。何等為一其心者。

Vương vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi nhất kỳ tâm giả?

那先言。諸善中獨有一心最第一人能一其  
心諸善皆隨之。

*Na-tiên* ngôn: Chư thiện trung độc hữu nhất tâm tối đệ nhất.  
Nhân năng nhất kỳ tâm, chư thiện giai tùy chi.

那先言。譬如樓陛當有所倚諸為善者皆著  
一心。

*Na-tiên* ngôn: Thí như lâu bệ đương hữu sở ỷ, chư vi thiện giả  
giai trước nhất tâm.

那先言。譬如王將四種兵出行戰鬥。象兵  
馬兵車兵步兵皆導引王前後。佛諸經戒及  
餘善事皆隨一心亦譬如兵。

*Na-tiên* ngôn: Thí như vương tương tứ chủng binh xuất thành  
chiến đấu: tượng binh, mã binh, xa binh. bộ binh, giai đạo  
dẫn vương tiền hậu. Phật chư kinh giới cập dư thiện sự giai  
tùy nhất tâm diệc thí như binh.

那先說經言。諸善中一心為本學道人衆多  
皆當先歸一心。人身生死過去如水下流。  
前後相從無有住時。

*Na-tiên* thuyết kinh ngôn: Chư thiện trung nhất tâm vi bản.  
Học đạo nhân chúng đa, giai đương tiên quy nhất tâm. Nhân  
thân sanh tử quá khứ như thủy hạ lưu, tiền hậu tương tùy vô  
hữu trụ thời.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問何等為智慧者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi trí tuệ giả.

那先言。我前說已人有智慧能斷諸疑明諸善事是為智慧。

*Na-tiên* ngôn: Ngã tiên thuyết dĩ, nhân hữu trí tuệ năng đoạn chư nghi, minh chư thiện sự, thị vi trí tuệ.

那先言。譬如持燈火入冥室。火適入室便亡其冥自明。明人有智慧譬如火光。

*Na-tiên* ngôn: Thí như trì đăng hỏa nhập minh thất, hỏa thích nhập thất tiện vong kỳ minh, tự minh. Minh nhân hữu trí tuệ, thí như hỏa quang.

那先言。譬如人持利刀截木。人有智慧能截斷諸惡譬如利刀。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân trì lợi đao tiệt mộc. Nhân hữu trí tuệ năng tiệt đoạn chư ác, thí như lợi đao.

那先言。人於世間智慧最為第一。人有智慧能得度脫生死之苦。

*Na-tiên* ngôn: Nhân ư thế gian, trí tuệ tối vi đệ nhất. Nhân hữu trí tuệ năng đắc độ thoát sanh tử chi khổ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王言。那先前後所說經種種別異。但欲趣卻一切惡耶。

Vương ngôn: *Na-tiên* tiên hậu sở thuyết kinh chủng chủng biệt dị, dẫn dục thú khước nhất thiết ác da?

那先言。然佛經所說種種諸善者。但欲卻一切惡也。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên Phật kinh sở thuyết chủng chủng chư thiện giả dẫn dục khước nhất thiết ác dã.

那先言。譬如王發四種兵。雖行戰鬥初發行時意但欲攻敵耳。佛所說經種種諸善。但欲共攻去一切惡耳。

*Na-tiên* ngôn: Thí như vương phát tứ chủng binh, tuy hành chiến đấu, sơ phát hành thời ý dẫn dục công địch nhĩ. Phật sở thuyết kinh chủng chủng chư thiện dẫn dục cộng công khứ nhất thiết ác nhĩ.

王言。善哉善哉。那先說經甚快也。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai. *Na-tiên* thuyết kinh thậm khoái dã!

王復問那先言。人死所趣善惡之道續持故身神行生耶。更貿他神行生耶。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Nhân tử sở thú thiện ác chi đạo, tục trì cố thân, thần hành sanh da? Cánh mậu tha thần hành sanh da?

那先言。亦非故身神亦不離故身神。

*Na-tiên* ngôn: Diệc phi cố thân thần, diệc bất ly cố thân thần. 那先因問王身小時哺乳時身至長大時續故身非。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* nhân vấn vương: Thân tiểu thời bộ nữ thời. Thân chí trưởng đại thời, tục cố thân phi.

王言。小時身異。

Vương ngôn: Tiểu thời thân dị.

那先言。人在母腹中始隨精時至精濁時故精耶異也。堅為肌骨時故精耶異也。初生時至年數歲時故精耶異也。如人學書時傍人寧能代其工不。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tại mẫu phúc trung, thủy tùy tinh thời chí tinh trước thời, cố tinh da dị dã? Kiên vi cơ cốt thời cố tinh da dị dã? Sơ sanh thời, chí niên số tuế thời, cố tinh da dị dã? Như nhân học thư thời, bàng nhân ninh năng đại kỳ công phủ?

王言。不能代其工。

Vương ngôn: Bất năng đại kỳ công.

那先言。如人犯法有罪寧可取無罪之人代不。

*Na-tiên* ngôn: Như nhân phạm pháp, hữu tội ninh khả thủ, vô tội chi nhân đại phủ?

王言。不可。

Vương ngôn: Bất khả.

那先以精神罪法語王王意不解。

*Na-tiên* dĩ tinh thần tội pháp ngữ vương. Vương ý bất giải.

王因言如人問那先那先解之云何。



Vương nhân ngôn: Như nhân vấn *Na-tiên*, *Na-tiên* giải chi vân hà?

那先言。我故小時身耳。從小至大續故身爾。大與小時含為一身養是命所養。

*Na-tiên* ngôn: Ngã cố tiểu thời thân nhĩ, tòng tiểu chí đại tục cố thân nhĩ. Đại dữ tiểu thời hàm vi nhất thân dưỡng thị mạng sở dưỡng.

那先問王言譬如人然燈火寧至天明不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thí như nhân nhiên đăng hỏa ninh chí thiên minh phủ?

王言。然燈油至明。

Vương ngôn: Nhiên đăng du chí minh.

那先言。燈中炷火至一夜時續故火光不。  
至夜半時故火光不。至明時故火光不。

*Na-tiên* ngôn: Đăng trung chú hỏa chí nhất dạ thời tục cố hỏa quang phủ, chí dạ bán thời cố hỏa quang phủ, chí minh thời cố hỏa quang phủ?

王言。非故火光。

Vương ngôn: Phi cố hỏa quang.

那先言。然燈從一夜至夜半復更然燈火耶  
向晨時復更然燈耶。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên đăng tòng nhất dạ, chí dạ bán phục cánh nhiên đăng hỏa da? Hường thân thời phục cánh nhiên đăng da?

王言。不。中夜起更然火續故一炷火至明耳。

Vương ngôn: Bất. Trung dạ khởi cánh nhiên hỏa tục cố nhất chú hỏa chí minh nhĩ.

那先言。人精神展轉相續亦譬如是一者去一者來人從精神生至老死後精神更趣所向生。展轉相續是非故精神亦不離故精神。人死以後精神乃有所趣向生。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tinh thần triển chuyển tương tục diệt thí như thị. Nhất giả khứ, nhất giả lai. Nhân tòng tinh thần sanh chí lão tử hậu tinh thần cánh thú sở hướng sanh. Triển chuyển tương tục thị phi cố tinh thần diệt bất ly cố tinh thần. Nhân tử dĩ hậu tinh thần nãi hữu sở thú hướng sanh.

那先言。譬如乳湏化作酪。取酪上肥煎成醍醐。寧可取醍醐與酪上肥還復名作乳湏。其人語寧可用不。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhũ chúng hóa tác lạc, thủ lạc thượng phì, tiên thành đề-hồ. Ninh khả thủ đề-hồ dĩ lạc thượng phì hoàn phục danh tác nhũ chúng. Kỳ nhân ngữ ninh khả dụng phủ.

王言。其人語不可用。

Vương ngôn: Kỳ nhân ngữ bất khả dụng.

那先言。人神乳湏從乳湏成酪從酪成肥從肥成醍醐。人神亦如是從精神生從生至長

從長至老。從老至死死後神更復受生。一身死當復更受一身。譬如兩主更相然。

*Na-tiên* ngôn: Nhân thần nhũ chúng từng nhũ chúng thành lạc. Từng lạc thành phì, từng phì thành đề-hồ. Nhân thần diệp như thị. Từng tinh thần sanh, từng sanh chí trưởng, từng trưởng chí lão, từng lão chí tử. Tử hậu thần cánh phục thọ sanh. Nhất thân tử đương phục cánh thọ nhất thân. Thí như lưỡng chúa cánh tương nhiên.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先。人有不復於後世生者。其人寧能自知不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân hữu bất phục ư hậu thế sanh giả. Kỳ nhân ninh năng tự tri phủ?

那先言。然。有能自知者。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Hữu năng tự tri giả.

王言。用何知之。

Vương ngôn: Dụng hà tri chi?

那先言。其人自知無恩愛無貪欲無諸惡用。是故自知後世不復生。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ nhân tự tri vô ân ái, vô tham dục, vô chư ác dụng, thị cố tự tri hậu thế bất phục sanh.

那先問王。譬如田家耕犁種穀多收斂著囷中。至後歲不復耕不復種。但仰囷中穀食。其田家寧復望得新穀不。

*Na-tiên* vấn vương: Thí như điền gia canh lê chủng cốc, đa thâu liêm trước độn trung. Chí hậu tuế bất phục canh, bất phục chủng, đản ngưỡng độn trung cốc thực. Kỳ điền gia ninh phục vọng đắc tân cốc phủ?

王言。其田無所復望。

Vương ngôn: Kỳ điền vô sở phục vọng.

那先言。其田家何用知不復得穀。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ điền gia hà dụng tri bất phục đắc cốc?

王言。其田家不復耕不復種故無所望。

Vương ngôn: Kỳ điền gia bất phục canh, bất phục chủng, cố vô sở vọng.

那先言。得道亦如是自知已棄捐恩愛苦樂無有貪心。是故自知後世不復生。

*Na-tiên* ngôn: Đắc đạo diệc như thị. Tự tri dĩ khí quyên ân ái khổ lạc, vô hữu tham tâm, thị cố tự tri hậu thế bất phục sanh.

王復言其人於後世不復生者於今寧有智異於人不。

Vương phục ngôn: Kỳ nhân ư hậu thế bất phục sanh giả, ư kim ninh hữu trí dị ư nhân phủ?

那先言。然，有智異於人。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên, hữu trí dị ư nhân.

王言。寧能有明不。

Vương ngôn: Ninh năng hữu minh phủ.

那先言。然有明。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên, hữu minh.

王言。智與明有異同乎。

Vương ngôn: Trí dữ minh hữu dị đồng hồ?

那先言。智與明等耳。

*Na-tiên* ngôn: Trí dữ minh đẳng nhĩ.

王言。有智明者寧悉知萬事不。寧有所不及知不。

Vương ngôn: Hữu trí minh giả ninh tất tri vạn sự phủ? Ninh hữu sở bất cập tri phủ?

那先言。人智有所及有所不及。

*Na-tiên* ngôn: Nhân trí hữu sở cập, hữu sở bất cập.

王言。何等為智有所及有所不及。

Vương ngôn: Hà đẳng vi trí hữu sở cập, hữu sở bất cập?

那先言。人前所不學前所不及知。人前所學前所及知。智者所見人及萬物皆當過去歸空不得自在。人心所貪樂皆種苦本從是致苦。慧者知非常成敗之事。是智為異於人。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tiên sở bất học, tiên sở bất cập tri. Nhân tiên sở học, tiên sở cập tri. Trí giả sở kiến nhân cập vạn vật giai đương quá khứ quy không, bất đắc tự tại. Nhân tâm sở

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

tham lạc, giai chủng khổ bốn từng thị trí khổ. Tuệ giả trí phi thường thành bại chi sự thị trí vi dị ư nhân.

王問言人有智慧癡愚所在。

Vương vấn ngôn: Nhân hữu trí tuệ ngu si sở tại?

那先言。人有智慧諸愚癡皆自消滅。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hữu trí tuệ chư ngu si giai tự tiêu diệt.

那先言。譬如人持燈火入冥室。室中皆明冥即消滅智如是。人有智慧諸愚癡皆悉消滅。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân trì đăng hỏa nhập minh thất, thất trung giai minh, minh tức tiêu diệt. Trí như thị, nhân hữu trí tuệ, chư si ngu giai tất tiêu diệt.

王言。人智今為所在。

Vương ngôn: Nhân trí kim vi sở tại?

那先言。人行智以後智便消滅智所作者故作。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hành trí dĩ hậu, trí tiện tiêu diệt. Trí sở tác giả cố tác.

那先言。譬如人夜於火下書火滅字續在。智者如是有所成已。智便消滅其所作續在。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân dạ ư hỏa hạ thư, hỏa diệt tự tục tại. Trí giả như thị, hữu sở thành dĩ, trí tiện tiêu diệt, tùy sở tác tục tại.

王言。智有所成已便自滅是何等語。

Vương ngôn: Trí hữu sở thành, dĩ tiện tự diệt, thị hà đẳng ngữ?

那先言。譬如人備火豫作戒火五瓶水。如有失火者其人持五瓶水水滴滅火。火滅以後其救火人寧復望得完瓶歸家用不。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân bị hỏa dự tác, giới hỏa ngũ bình thủy, như hữu thất hỏa giả, kỳ nhân trì ngũ bình thủy, thủy trích diệt hỏa, hỏa diệt dĩ hậu kỳ cứu hỏa nhân ninh phục vọng đắc hoàn bình quy gia dụng phủ?

王言。其人不復望瓶破。火滅，豈復望瓶耶。

Vương ngôn: Kỳ nhân bất phục vọng bình phá. Hỏa diệt, khởi phục vọng bình da?

那先言。道人持五善心消滅諸惡亦譬如瓶水滅火。

*Na-tiên* ngôn: Đạo nhân trì ngũ thiện tâm tiêu diệt chư ác, diệt thí như bình thủy diệt hỏa.

王言。何等為五善。

Vương ngôn: Hà đẳng vi ngũ thiện?

那先言。一者信善有惡。二者不毀經戒。三者精進。四者有慧念善。五者一心念道。為是五善。人能奉行是五善者。便得

智慧便知身及萬物非常。便知苦不得自在。便知空無所有。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả tín thiện hữu ác. Nhị giả bất hủy kinh giới. Tam giả tinh tấn. Tứ giả hữu huệ niệm thiện. Ngũ giả nhất tâm niệm đạo. Thị vi ngũ thiện. Nhân năng phụng hành thị ngũ thiện giả tiện đắc trí tuệ, tiện tri thân cập vạn vật phi thường, tiện tri khổ bất đắc tự tại, tiện tri không vô sở hữu.

那先言。譬如醫師持五種藥詣病者家以藥飲病人。病者飲藥得愈醫寧復望得故藥復行治人不。

*Na-tiên* ngôn: Thí như y sư, trì ngũ chủng dược nghệ bệnh giả gia. Dĩ dược ẩm bệnh nhân, bệnh giả ẩm dược đắc dĩ. Y ninh phục vọng đắc cố dược phục hành trị nhân phủ?

王言。不復望得故藥。

Vương ngôn: Bất phục vọng đắc cố dược.

那先言。五種藥者。如五善智。其醫者。如求道人。其病者。如諸惡。愚癡者。如病人。得道度世者。如病得愈人。智所成致人度世道人已得道智亦自滅。

*Na-tiên* ngôn: Ngũ chủng dược giả, như ngũ thiện trí. Kỳ y giả như cầu đạo nhân. Kỳ bệnh giả như chư ác. Ngu si giả như bệnh nhân. Đắc đạo độ thế giả như bệnh đắc dĩ nhân. Trí sở thành trí nhân độ thế đạo nhân dĩ đắc, đạo trí diệt tự diệt.



那先言。譬如健鬥人把弓持箭前行向敵以五箭射敵得勝。其人寧復望箭歸不。

*Na-tiên* ngôn: Thí như kiện đấu nhân, bả cung trì tiễn tiền hành hướng địch dĩ ngũ tiễn xạ địch đắc thắng. Kỳ nhân ninh phục vọng tiễn quy phủ?

王言。不復望箭。

Vương ngôn: Bất phục vọng tiễn.

那先言。五箭者。人五智也。智人從智得道如健鬥得勝敵家。諸惡者。如諸惡道人持五善心滅卻諸惡。諸惡皆滅善智即生。人從善智得成度

*Na-tiên* ngôn: Ngũ tiễn giả nhân ngũ trí dã. Trí nhân tùng trí đắc đạo, như kiện đấu đắc thắng địch gia. Chư ác giả, như chư ác đạo, nhân trì ngũ thiện tâm diệt khước chư ác. Chư ác giai diệt, thiện trí tức sanh. Nhân tùng thiện trí đắc thành độ.

# 那先比丘經

NA TIÊN TỖ-KHEO KINH

## 卷中

QUYỂN TRUNG

失譯人名

*Thất dịch nhân danh*

王問人更樂者為善耶不善也。人更苦為善耶為不善也。佛得無不說有樂或有苦。

Vương vấn: Nhân cánh lạc giả vi thiện da? Bất thiện dã? Nhân cánh khổ vi thiện da? Vi bất thiện dã? Phật đắc vô bất thuyết hữu lạc hoặc hữu khổ?

王言。如使有為無有苦。

Vương ngôn: Như sử hữu vi vô hữu khổ.

那先問王言如人燒鐵著手中寧燒人手不。  
復取冰著手中其冰寧復燒人手不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như nhân thiêu thiết, trước thủ trung, ninh thiêu nhân thủ phủ? Phục thủ băng trước thủ trung, kỳ băng ninh phục thiêu nhân thủ phủ?

王言。然兩手皆威也。

Vương ngôn: Nhiên, lưỡng thủ giai uy dã.

那先問王言。如是兩手中物皆熱耶。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như thị lưỡng thủ trung, vật giai nhiệt da?

王言。不兩熱。

Vương ngôn: Bất lưỡng nhiệt.

那先言。兩冷耶。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng lãnh da?

王言。不兩冷也。

Vương ngôn: Bất lưỡng lãnh dã.

那先言。兩手中皆燒。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng thủ trung giai thiêu.

那先言。我重問王。王前後兩熱當言兩熱。兩冷當言兩冷。何緣一冷一熱能同言燒人手乎。

*Na-tiên* ngôn: Ngã trùng vấn vương, vương tiên hậu lưỡng nhiệt, đương ngôn lưỡng nhiệt, lưỡng lãnh đương ngôn lưỡng lãnh. Hà duyên nhất lãnh nhất nhiệt, năng đồng ngôn thiêu nhân thủ hồ?

王言。智慮甚淺近不能及是難也。願那先為我解之。

Vương ngôn: Trí lự thậm thiển cận, bất năng cập thị nạn dã. Nguyên *Na-tiên* vị ngã giải chi.

那先言。佛經說之。凡有六事令人內喜。有六事令人內愁。復有六事令人不喜，有六事令人不愁亦不喜。外復有六事令人喜，愁。

*Na-tiên* ngôn: Phật kinh thuyết chi: Phạm hữu lục sự linh nhân nội hỷ, hữu lục sự linh nhân nội sầu, phục hữu lục sự linh nhân bất hỷ, hữu lục sự linh nhân bất sầu diệc bất hỷ. Ngoại phục hữu lục sự linh nhân hỷ, sầu.

王問何等為六事。令人內喜。

Vương vấn: Hà đẳng vi lục sự linh nhân nội hỷ?

那先言。一者目有所視復有所望。是故令人內喜。二者耳聞好聲復有所望。是故令人內喜。三者鼻聞好香復有所望。是故令人內喜。四者舌得美味復有所望。是故令人內喜。五者身得細滑復有所望。是故令人內喜。六者心得樂受復有所望。是故令人內喜。如是六事令人內喜。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả mục hữu sở thị, phục hữu sở vọng. Thị cố linh nhân nội hỷ. Nhị giả nhĩ văn hảo thanh, phục hữu sở

vọng thị cố linh nhân nội hỷ. Tam giả tử văn hảo hương phục hữu sở vọng, thị cố linh nhân nội hỷ. Tứ giả thiết đắc mỹ vị phục hữu sở vọng, thị cố linh nhân nội hỷ. Ngũ giả thân đắc tế hoạt, phục hữu sở vọng, thị cố linh nhân nội hỷ. Lục giả tâm đắc lạc thọ phục hữu sở vọng, thị cố linh nhân nội hỷ. Như thị lục sự linh nhân nội hỷ.

王復問何等為外六事令人喜。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi ngoại lục sự linh nhân hỷ?

那先言。一者眼見好色念之不可常得皆當棄捐便自思惟審然無常。是故令人外喜。二者耳聞好聲念之不可常得皆當棄捐。是故令人外喜。三者鼻聞好香念之不可常得皆當棄捐。是故令人外喜。四者口得美味念之不可常得皆當棄捐。是故令人外喜。五者身得細滑念之不可常得皆當棄捐。是故令人外喜。六者心念愛欲思惟念之是皆無常皆當棄捐念之是以後更喜。是為六事令人外喜。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả nhãn kiến hảo sắc, niệm chi bất khả thường đắc, giai đương khí quyên, tiện tự tư duy thẩm nhiên vô thường. Thị cố linh nhân ngoại hỷ. Nhị giả nhĩ văn hảo thanh, niệm chi bất khả thường đắc, giai đương khí quyên. Thị cố linh nhân ngoại hỷ. Tam giả tử văn hảo hương, niệm chi bất khả thường đắc, giai đương khí quyên. Thị cố linh nhân ngoại hỷ. Tứ giả khẩu đắc mỹ vị, niệm chi bất khả

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

thường đắ, giai đươg khí quyên. Thậ cố linh nhân ngoạ hỷ. Ngũ giả thân đắ tế hoặ, niệg chi bất khả thường đắ, giai đươg khí quyên. Thậ cố linh nhân ngoạ hỷ. Lục giả tâm niệg ái dục, tứ duy niệg chi thậ giai vô thường, giai đươg khí quyên, niệg chi thậ dĩ hậu cánh hỷ. Thậ vi lục sự linh nhân ngoạ hỷ.

王復問何等為內六事令人內愁。

Vương phục vấn: Hà đắg vi nội lục sự linh nhân nội sầ?

那先言。一者令人內愁者目所不喜而見之令人內愁。二者耳不欲所聞而聞之令人內愁。三者鼻不欲所臭而嗅之令人內愁。四者口不欲所得而得之令人內愁。五者身不欲所著而著之令人內愁。六者心不可所喜而有之令人內愁。是為六事令人內愁。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả linh nhân nội sầ giả, mục sở bất hỷ nhi kiến chi, linh nhân nội sầ. Nhị giả nhĩ bất dục sở văn nhi văn chi, linh nhân nội sầ. Tam giả tĩ bất dục sở xú nhi khứ chi, linh nhân nội sầ. Tứ giả khẩu bất dục sở đắ nhi đắ chi, linh nhân nội sầ. Ngũ giả thân bất dục sở trước nhi trước chi, linh nhân nội sầ. Lục giả tâm bất khả sở hỷ nhi hữu chi, linh nhân nội sầ. Thậ vi lục sự linh nhân nội sầ.

王復問何等為六事令人不喜。

Vương phục vấn: Hà đắg vi lục sự linh nhân bất hỷ.

那先言。一者目見惡色令人不喜。二者耳聞惡聲令人不喜。三者鼻聞臭腥令人不喜。

喜。四者舌得苦辛令人不喜。五者身著麤  
堅令人不喜。六者心有所憎令人不喜。是  
為六事令人不喜。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả mục kiến ố sắc linh nhân bất hỷ. Nhị  
giả nhĩ văn ố thanh linh nhân bất hỷ. Tam giả tử văn xú tinh  
linh nhân bất hỷ. Tứ giả thiết đắc khổ tân linh nhân bất hỷ.  
Ngũ giả thân trước thô kiên linh nhân bất hỷ. Lục giả tâm  
hữu sở tắng linh nhân bất hỷ. Thệ vi lục sự linh nhân bất hỷ.

王復問何等為六事。令人不愁亦不喜。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi lục sự linh nhân bất sầu diệc bất  
hỷ?

那先言。一者目有所見亦不喜不愁。二者  
耳有所聞音亦不喜亦不愁。三者鼻有所嗅  
亦不喜亦不愁。四者口有所得亦不喜亦不  
愁。五者身有所觸亦不喜亦不愁。六者心  
有所念亦不喜亦不愁。是為內六事。令人  
不喜不愁。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả mục hữu sở kiến diệc bất hỷ bất sầu.  
Nhị giả nhĩ hữu sở văn âm diệc bất hỷ diệc bất sầu. Tam giả  
tử hữu sở khứu diệc bất hỷ diệc bất sầu. Tứ giả khẩu hữu sở  
đắc diệc bất hỷ diệc bất sầu. Ngũ giả thân hữu sở xúc diệc bất  
hỷ diệc bất sầu. Lục giả tâm hữu sở niệm diệc bất hỷ diệc bất  
sầu. Thệ vi nội lục sự linh nhân bất hỷ bất sầu.

王復問何等為外六事。令人愁者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi ngoại lục sự linh nhân sầu giả?

那先言。一者目所見死者因自念身及萬物無常。其人自念言我有是念何以不得道因外愁。二者耳不樂好音其人自念言。我有是念何以不得道因外愁。三者鼻不喜臭香其人自念言。我有是念何以不得道因外愁。四者口不味苦甜其人自念。我有是念何以不得道因外愁。五者身不好細滑亦不得麤堅其人自念言。我有是念何以不得道因外愁。六者心不喜愛欲其人自念言。我有是念何以不得道因外愁。是為六事令人外愁。

*Na-tiên* ngôn: Nhất giả mục sở kiến tử giả, nhân tự niệm thân cập vạn vật vô thường. Kỳ nhân tự niệm ngôn: Ngã hữu thị niệm hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Nhị giả nhĩ bất nhạo hảo âm, kỳ nhân tự niệm ngôn: Ngã hữu thị niệm, hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Tam giả tĩ bất hỷ xú hương, kỳ nhân tự niệm ngôn: Ngã hữu thị niệm, hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Tứ giả khẩu bất vị khổ điềm, kỳ nhân tự niệm: Ngã hữu thị niệm, hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Ngũ giả thân bất hảo tế hoạt, diệc bất đắc thô kiên, kỳ nhân tự niệm ngôn: Ngã hữu thị niệm, hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Lục giả tâm bất hỷ ái dục, kỳ nhân tự niệm ngôn: Ngã hữu thị niệm, hà dĩ bất đắc đạo, nhân ngoại sầu. Thị vi lục sự linh nhân ngoại sầu.



王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先人以死後誰於後世生者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân dĩ tử hậu thù ư hậu thế sanh giả?

那先言。名與身於後世生。

*Na-tiên* ngôn: Danh dĩ thân ư hậu thế sanh.

王問那先故人名身行生耶。

Vương vấn *Na-tiên*: Cố nhân danh thân, hành sanh da?

那先言。不也。非故名亦非故身持是名身於今世作善惡乃於後世生耳。

*Na-tiên* ngôn: Bất dã. Phi cố danh, diệc phi cố thân. Trì thị danh thân ư kim thế tác thiện ác, nãi ư hậu thế sanh nhĩ.

王言。如使今世用是名身作善惡於後世身不復生者。極可作善惡徑可得脫，不復更諸苦耶。

Vương ngôn: Như sử kim thế dụng thị danh thân tác thiện ác, ư hậu thế thân bất phục sanh giả. Cực khả tác thiện ác kính khả đắc thoát, bất phục cánh chư khổ da?

那先言。於今世作善後世不復生者便可得脫無耶。人作善惡不止當後生耳是故不得脫。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Ủ kim thế tác thiện, hậu thế bất phục sanh giả. Tiệm khả đắc thoát vô da? Nhân tác thiện ác bất chỉ, đương hậu sanh nhĩ, thị cố bất đắc thoát.

那先言。譬如人盜他人果蓏其主得盜果者將至王前白言。是人盜我果其盜者言。我不盜是人果是人所種小栽耳，本不種果也。我自取果我何用為盜我不盜是人果我不應有罪過。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân đạo tha nhân quả lửa, kỳ chủ đắc đạo quả giả tương chí vương tiên bạch ngôn: Thị nhân đạo ngã quả. Kỳ đạo giả ngôn: Ngã bất đạo thị nhân quả. Thị nhân sở chủng tiểu tài nhĩ, bản bất chủng quả dã. Ngã tự thủ quả, ngã hà dụng vi đạo. Ngã bất đạo thị nhân quả, ngã bất ưng hữu tội quá.

那先問王言。如是兩人共爭誰為直者誰不直者。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như thị lưỡng nhân cộng tranh, thù vi trực giả, thù bất trực giả?

王言。種栽家為直，本造所種。盜者無狀應為有罪。

Vương ngôn: Chủng tài gia vi trực, bản tạo sở chủng. Đạo giả vô trạng ưng vi hữu tội.

那先言。盜何用為有罪。

*Na-tiên* ngôn: Đạo hà dụng vi hữu tội?

王言。所以盜者有罪本種栽家所種從栽根生故上有果耳。

Vương ngôn: Sở dĩ đạo giả hữu tội, bản chủng tài gia sở chủng, tòng tài căn sanh cố thượng hữu quả nhĩ.

那先言。人生亦譬如是人今世用是名身作善惡乃生於後世今世作善惡者是本也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệc thí như thị. Nhân kim thể dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim thể tác thiện ác giả, thị bản dã.

那先言。譬如人盜他人禾穗其主得盜便牽問之汝盜我禾穗。為盜者言我不盜卿禾穗卿自種禾我自取穗我何用為犯盜。兩人相牽至王前白如是誰為直者誰為不直。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân đạo tha nhân hòa tuệ, kỳ chủ đắc đạo tiện khiên vấn chi: Nhữ đạo ngã hòa tuệ. Vi đạo giả ngôn: Ngã bất đạo khanh hòa tuệ, khanh tự chủng hòa, ngã tự thủ tuệ, ngã hà dụng vi phạm đạo? Lưỡng nhân tương khiên chí vương tiền, bạch như thị. Thùy vi trực giả? Thùy vi bất trực?

王言。種禾穀為直盜者為不直。

Vương ngôn: Chủng hòa cốc vi trực, đạo giả vi bất trực.

那先言。何以知盜禾穗者為不直。

*Na-tiên* ngôn: Hà dĩ tri đạo hòa tuệ giả vi bất trực?

王言。是種禾者為本有不種禾者為無緣何有穗。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

Vương ngôn: Thị chủng hòa giả vi bốn, hữu bất chủng hòa giả vi vô duyên hà hữu tuệ?

那先言。人生亦譬如。是。人今世用是名身作善惡。乃生於後世。今世作善惡者是其本也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệt thí như thị. Nhân kim thế dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim thế tác thiện ác giả, thị kỳ bốn dã.

那先言。譬如人冬寒於一舍中然火欲自溫炙。其人棄火而去。稍稍然及壁土燒屋連及樓舍。舍主因言起火者牽至王前白言。是人起火延及燒我樓舍。然火者言我然小火自溫炙耳。我不燒樓舍。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân đông hàn ư nhất xá trung nhiên hỏa dục tự ôn chá. Kỳ nhân khí hỏa nhi khứ, sảo sảo nhiên cập bích thổ thiêu ốc, liên cập lâu xá. Xá chủ nhân ngôn khởi hỏa giả khiên chí vương tiên bạch ngôn: Thị nhân khởi hỏa, duyên cập thiêu ngã lâu xá. Nhiên hỏa giả ngôn: Ngã nhiên tiểu hỏa, tự ôn chá nhĩ. Ngã bất thiêu lâu xá.

那先問王誰為直者。

*Na-tiên* vấn vương: Thùy vi trực giả?

王言。本然火者為不直本所生也。

Vương ngôn: Bốn nhiên hỏa giả vi bất trực. Bốn sở sanh dã.

那先言。人生亦爾。譬如人今世用是名身作善惡。乃生於後世今世作善惡者是本也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệc nhĩ. Thí như nhân kim thể dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim thể tác thiện ác giả thị bản dã.

那先言。譬如人夜然燭火著壁欲用自照飯食。燭稍卻及壁上及竹木林材。便燒一舍火大熾延及燒一城中。舉城中人民共詬言。汝何為燒一城中乃如是。然火者言我但然小燭火以自照飯食耳。是自大火非我火也。如是便共爭訟相牽至王前。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân dạ nhiên chúc hỏa trước bích dục dụng tự chiếu phạn thực. Chúc sảo khước cập bích thượng cập trúc mộc lâm tài, tiện thiêu nhất xá, hỏa đại xí duyên cập thiêu nhất thành trung. Cử thành trung nhân dân cộng cấu ngôn: Nhữ hà vi thiêu nhất thành trung nãi như thị? Nhiên hỏa giả ngôn: Ngã dẫn nhiên tiểu chúc hỏa, dĩ tự chiếu phạn thực nhĩ. Thị tự đại hỏa phi ngã hỏa dã. Như thị tiện cộng tranh tụng, tương khiên chí vương tiền.

那先問王言。如是誰為直者誰為不直者。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như thị thù vi trực giả? Thù vi bất trực giả?

王言。然火者為不直。

Vương ngôn: Nhiên hỏa giả vi bất trực.

那先言。何以知。

*Na-tiên* ngôn: Hà dĩ tri?

王言。本是火所生也。汝飯食已不當滅火也而令火燒一城中。

*Vương* ngôn: Bỗn thị hỏa sở sanh dã. Nhữ phạn thực dĩ bất đương diệt hỏa dã, nhi linh hỏa thiêu nhất thành trung.

那先言。人生亦譬如人今世用是名身作善惡。乃生於後世今世作善惡者是其本也。人用不知作善惡故不能得度脫。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệt thí như thị. Nhân kim thể dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim thể tác thiện ác giả, thị kỳ bổn dã. Nhân dụng bất tri tác thiện ác cố bất năng đắc độ thoát.

那先言。譬如人以錢娉求人家小女。以後女長大他人復更求娉求女得女以為婦。前所娉家來自說言。汝反取婦為。後家言。汝自小時娉女我自大時娉婦我何用為嬰汝婦耶。便相牽詣王前。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân dĩ tiền thỉnh cầu nhân gia tiểu nữ, dĩ hậu nữ trưởng đại, tha nhân phục cánh cầu thỉnh, cầu nữ đắc nữ dĩ vi phụ. Tiên sở thỉnh gia lai tự thuyết ngôn: Nhữ phản thủ phụ vi. Hậu gia ngôn: Nhữ tự tiểu thời thỉnh nữ ngã, tự đại thời thỉnh phụ ngã, hà dụng vi anh nhữ phụ da? Tiệm tương khiên nghệ vương tiên.

那先言。王如是誰為直者誰為不直者。

*Na-tiên* ngôn: Vương như thị thùy vi trực giả? Thùy vi bất trực giả?

王言。前娉家為直。

*Vương* ngôn: Tiên sinh gia vi trực.

那先言。王何以知。

*Na-tiên* ngôn: Vương hà dĩ tri?

王言。是女本小今稍長大是故知為直也。  
是前娉家婦也。

*Vương* ngôn: Thị nữ bản tiểu kim sảo trưởng đại, thị cố tri vi trực dã. Thị tiên sinh gia phụ dã.

那先言。人生亦譬如人今世用是名身作  
善惡。乃生於後世今世作善惡者是其本  
也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệc thí như thị. Nhân kim thế dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim thế tác thiện ác giả, thị kỳ bản dã.

那先言。譬如人持瓶從牧牛家買乳湏。得  
湏已復還寄其主言我今還。不久其人須臾  
來還取瓶湏湏以轉作酪。買湏家言。我持  
湏寄卿今反持酪還我，牧牛者言。是汝故  
乳今自轉為酪。兩人因共爭訟相牽詣王  
前。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân trì bình, tòng mục ngư gia mĩ nhũ chúng, đấc chúng dĩ phục hoàn ký kỳ chủ ngôn: Ngã kim hoàn. Bất cứu kỳ nhân tu du lai hoàn thủ bình chúng, chúng dĩ chuyển tác lạc, mĩ chúng gia ngôn: Ngã trì chúng ký khanh, kim phản trì lạc hoàn ngã. Mục ngư giả ngôn: Thị nhữ cố nhũ kim tự chuyển vi lạc. Lưỡng nhân cộng tranh tụng, tương khiên nghệ vương tiên.

那先問王言如是誰為直者。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như thị thùy vi trực giả?

王言。牧牛家為直

Vương ngôn: Mục ngư gia vi trực.

那先言。王何以知。

*Na-tiên* ngôn: Vương hà dĩ tri?

王言。汝自買湏停置地自轉成酪。牧牛家當有何過。

Vương ngôn: Nhữ tự mĩ chúng đình trí địa tự chuyển thành lạc. Mục ngư gia đương hữu hà quá?

那先言。人生亦譬如人今世用是名身作善惡。乃生於後世今世作善惡者是其本也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệt thí như thị. Nhân kim thế dụng thị danh thân tác thiện ác, nãi sanh ư hậu thế. Kim tác thiện ác giả, thị kỳ bản dã.

王復問今那先當復於後世生耶。

Vương phục vấn: Kim *Na-tiên* đương phục ư hậu thế sanh da?



那先報王言用是為問我前說已如使我有恩愛者後世當復生。如使我無恩愛者不復生。

*Na-tiên* báo vương ngôn: Dụng thị vi vấn ngã tiên thuyết dĩ. Như sử ngã hữu ân ái giả, hậu thế đương phục sanh. Như sử ngã vô ân ái giả, bất phục sanh.

那先言。譬如人竭力事王。王當知其善使賜其財物。其人得物極自施用衣被飲食歡樂自樂。其人論議言。我有功於王。王未曾有賞賜我也。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân kiệt lực sự vương. Vương đương tri kỳ thiện sử tứ kỳ tài vật. Kỳ nhân đắc vật cực tự thi dụng y bị ẩm thực hoan lạc tự lạc. Kỳ nhân luận nghị ngôn: Ngã hữu công ư vương, vương vị tặng hữu thưởng tứ ngã dã.

那先問王如彼人得賞賜。反言未曾得其人語寧可用不。

*Na-tiên* vấn vương: Như bỉ nhân đắc thưởng tứ, phản ngôn vị tặng đắc. Kỳ nhân ngữ ninh khả dụng phủ?

王言。其人語不可用。

*Wương* ngôn: Kỳ nhân ngữ bất khả dụng.

那先言。是故我語王言。如使我有恩愛者當復於後世生。如使我無恩愛者不復於後世生。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thị cố ngã ngự vương ngôn: Như sử ngã hữu ân ái giả, đương phục ư hậu thế sanh. Như sử ngã vô ân ái giả, bất phục ư hậu thế sanh.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai!

王問那先言。卿前所說人名與身何等為名何等為身者。

Vương vấn *Na-tiên* ngôn: Khanh tiên sở thuyết nhân danh dữ thân. Hà đẳng vi danh? Hà đẳng vi thân giả?

那先言。今見在為身心所念者為名。

*Na-tiên* ngôn: Kim kiến tại vi thân tâm sở niệm giả, vi danh.

王復問人何故有名行於後世生而身不行生。

Vương phục vấn: Nhân hà cố hữu danh hành ư hậu thế sanh nhi thân bất hành sanh?

那先言。人身與名前後相連。譬如雞子中汁及與上皮乃成雞子。人名與身相連如是不分也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân thân dữ danh tiền hậu tương liên. Thí như kê tử trung chấp, cập dữ thượng bì nãi thành kê tử. Nhân danh dữ thân tương liên như thị bất phân dã.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先何等為久者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi cửu giả?

那先言。以過去事為久。當來事亦為久。  
見在事為無有久。

*Na-tiên* ngôn: Dĩ quá khứ sự vi cử. Đương lai sự diệc vi cử.  
Kiến tại sự vi vô hữu cử.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言審為有久不。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Thâm vi hữu cử phủ?

那先言。或有久或無有久。

*Na-tiên* ngôn: Hoặc hữu cử hoặc vô hữu cử.

王復言。何等為有久何等為無有久。

Vương phục ngôn: Hà đẳng vi hữu cử? Hà đẳng vi vô hữu cử?

那先言。其得道泥洹者為無久。未得道當  
復更死生者為有久。人於今世好布施孝於  
父母於當來世當得其福。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ đắc đạo *Nê-hoàn* giả vi vô cử. Vị đắc đạo  
đương phục cánh tử sanh giả vi hữu cử. Nhân ư kim thế háo  
bố thí, hiếu ư phụ mẫu, ư đương lai thế đương đắc kỳ phước.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先言諸以過去事當來事今見在事  
是三事何所為本者。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Chư dĩ quá khứ sự, đương lai sự.  
kim kiến tại sự, thị tam sự, hà sở vi bản giả?

那先言。已過去事當來事今見在事愚癡者是其本也。愚癡生即生神神生身身生名名生色色生六知。一為眼知。二為耳知。三為鼻知。四為口知，五為身知。六為心知。是為六知。是六事皆外向。何等為外向眼向色，耳向聲，鼻向香，口向味，身向滑，心向貪欲，是為六外向，名為沛。沛者合沛者知苦知樂。從苦樂生恩愛。從恩愛生貪欲。從貪欲生有致使生因老。從老因病從病因死從死因哭從哭因憂從憂因內心痛。凡合是諸勤苦合名為人。人以是故生死無有絕時。人故本身不可得也。

*Na-tiên* ngôn: Dĩ quá khứ sự, đương lai sự, kim kiến tại sự, ngu si giả thị kỳ bản dã. Ngu si sanh tức sanh thần, thần sanh thân, thân sanh danh, danh sanh sắc, sắc sanh lục tri, nhất vi nhãn tri, nhị vi nhĩ tri, tam vi tử tri, tứ vi khẩu tri, ngũ vi thân tri, lục vi tâm tri. Thị vi lục tri. Thị lục sự giai ngoại hướng. Hà đẳng vi ngoại hướng? Nhãn hướng sắc, nhĩ hướng thanh, tử hướng hương, khẩu hướng vị, thân hướng hoạt, tâm hướng tham dục. Thị vi lục ngoại hướng, danh vi phái. Phái giả hiệp, phái giả tri khổ tri lạc. Tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục, tùng tham dục sanh hữu trí tiện sanh nhân lão, tùng lão nhân bệnh, tùng bệnh nhân tử, tùng tử nhân khốc, tùng khốc nhân ưu, tùng ưu nhân nội tâm

thống. Phàm hiệp thị chư căn khổ hiệp danh vi nhân. Nhân dĩ thị cố sanh tử, vô hữu tuyệt thời. Nhân cố bản thân bất khả đắc dã.

那先言。譬如人種五穀生根從根生莖葉實至後得穀已。後年復種得穀甚多。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân chủng ngũ cốc sanh căn, tùng căn sanh hành, diệp, thật chí hậu đắc cốc dĩ, hậu niên phục chủng đắc cốc thậm đa.

那先問王如人種穀歲歲種穀寧有絕不生時不。

*Na-tiên* vấn vương: Như nhân chủng cốc, tuế tuế chủng cốc. Ninh hữu tuyệt bất sanh thời phủ?

王言。歲歲種穀無有絕不生時也。

*Vương* ngôn: Tuế tuế chủng cốc, vô hữu tuyệt bất sanh thời dã.

那先言。人生亦如是。展轉相生無有絕時。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệp như thị, triển chuyển tương sanh vô hữu tuyệt thời.

那先言。譬如雞生卵卵生雞從卵生卵從雞生雞。人生死亦如是無有絕時。

*Na-tiên* ngôn: Thí như kê sanh noãn, noãn sanh kê, tùng noãn sanh noãn, tùng kê sanh kê. Nhân sanh tử diệp như thị, vô hữu tuyệt thời.

那先便畫地作車輪問王言。今是輪寧有角無。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* tiện họa địa tác xa luân, vấn vương ngôn: Kim thị luân ninh hữu giác vô?

王言。正圓無有角。

Vương ngôn: Chánh viên vô hữu giác.

那先言。佛經說人生死如車輪展轉相生無有絕時。

*Na-tiên* ngôn: Phật kinh thuyết: Nhân sanh tử như xa luân, triển chuyển tương sanh vô hữu tuyệt thời.

那先言。人從眼萬物色識即覺知是三事合。從合生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生因有致從有致因生從生因作善惡從善惡便生。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tùng nhãn vạn vật sắc thức, tức giác tri thị tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục. Tùng tham dục sanh nhân hữu trí. Tùng hữu trí nhân sanh, tùng sanh nhân tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

耳聞聲識即覺知三事合。從合生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生因有致從有致因生從因生作善惡從善惡便生。

Nhĩ văn thanh, thức tức giác tri, tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục. Tùng tham dục sanh nhân hữu trí. Tùng hữu trí nhân sanh, tùng nhân sanh tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

鼻聞香識即覺知三事合。從合生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生因有致從有致因生從生因作善惡從善惡便生。

Tỉ văn hương, thức tức giác tri, tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục. Tùng tham dục sanh nhân hữu trí. Tùng hữu trí nhân sanh, tùng sanh nhân tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

口得味識即覺知三事合。從合生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生因有致從有致因生從因生作善惡從善惡便生。

Khẩu đắc vị, thức tức giác tri, tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục. Tùng tham dục sanh nhân hữu trí. Tùng hữu trí nhân sanh, tùng sanh nhân tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

身得細滑識即覺知三事合。從合生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生因有致從有致因生從生因作善惡從善惡便生。

Thân đắc tế hoạt, thức tức giác tri, tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục, tùng tham dục sanh nhân hữu trí. Tùng hữu trí nhân sanh, tùng nhân sanh tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

意有所念識即覺知三事合。從合生苦樂，從苦樂生恩愛，從恩愛生貪欲，從貪欲生

因有致，從有致因生，從因生作善惡，從善惡便生。

Ý hữu sở niệm thức tức giác tri tam sự hiệp. Tùng hiệp sanh khổ lạc, tùng khổ lạc sanh ân ái, tùng ân ái sanh tham dục, tùng tham dục sanh nhân hữu trí, tùng hữu trí nhân sanh, tùng nhân sanh tác thiện ác, tùng thiện ác tiện sanh.

那先言。人展轉相生無有絕。

*Na-tiên* ngôn: Nhân triển chuyển tương sanh vô hữu tuyệt.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。卿言人生死不可得本，不可得本意云何。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh ngôn nhân sanh tử bất khả đắc bản, bất khả đắc bản ý vân hà?

那先言。有本者當不復生。有本者當復過去用是為本。

*Na-tiên* ngôn: Hữu bản giả đương bất phục sanh. Hữu bản giả đương phục quá khứ dụng thị vi bản.

王言。無本者當不復生。見有本者當過去如是本為未絕耶。

Vương ngôn: Vô bản giả đương bất phục sanh. Kiến hữu bản giả, đương quá khứ như thị bản vi vị tuyệt da?

那先言。然皆當過去。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên giai đương quá khứ.



王復問那先人生死寧有從旁增益者不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân sanh tử ninh hữu tùng bàng tăng ích giả phủ?

那先問王言世間人及蚊行蠕動之類寧有從旁增益者不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thế gian nhân cập kỳ hành nhuễn động chi loại, ninh hữu tùng bàng tăng ích giả phủ?

王言。我不問那先世間人及蚊行蠕動之類。我但欲問卿人生死本耳。

Vương ngôn: Ngã bất vấn *Na-tiên* thế gian nhân cập kỳ hành nhuễn động chi loại. Ngã dẫn dục vấn khanh nhân sanh tử bản nhĩ.

那先言。樹木生以栽為本五穀生以穀為本。天下萬物皆各以其類本生。人從六情恩愛為本。

*Na-tiên* ngôn: Thọ mộc sanh dĩ tài vi bản. Ngũ cốc sanh dĩ cốc vi bản. Thiên hạ vạn vật giai các dĩ kỳ loại bản sanh. Nhân tùng lục tình ân ái vi bản.

那先言。人有眼有色有識。有耳有聲有識。有鼻有香有識。有舌有味有識。有身有細滑有識。有念有法有識。從是生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲生合。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hữu nhãn, hữu sắc, hữu thức, hữu nhĩ hữu thanh hữu thức, hữu tỉ hữu hương hữu thức, hữu thiết hữu vị

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

hữu thức, hữu thân hữu tế hoạt hữu thức, hữu niệm hữu pháp hữu thức, từng thị sanh khổ lạc, từng khổ lạc sanh ân ái, từng ân ái sanh tham dục, từng tham dục sanh hiệp.

是諸苦乃成為人耳。眼耳鼻口身神識念使有致并合為沛。從沛生苦樂從苦樂生恩愛從恩愛生貪欲從貪欲因生有致從有致因生從生因老因病從病因死因憂從憂因哭從哭因內心痛人生如是。

Thị chư khổ nãi thành vi nhân nhĩ. Nhãn nhĩ tĩ khẩu thân thân thức niệm sử hữu trí tinh hiệp vi phái, từng phái sanh khổ lạc, từng khổ lạc sanh ân ái, từng ân ái sanh tham dục, từng tham dục nhân sanh hữu trí, từng hữu trí nhân sanh, từng sanh nhân lão nhân, bệnh từng bệnh nhân tử nhân ưu, từng ưu nhân khốc, từng khốc nhân nội tâm thống nhân sanh như thị.

那先言。無眼不見色不覺不知從不覺不知無有合。無有合無有苦樂無有苦樂便不生恩愛。無恩愛不生貪欲無貪欲無有致無有致不生不老。不生不老不病不死不病不死不愁不哭。不愁不哭不內心痛無是諸苦便度脫得泥洹道。

*Na-tiên* ngôn: Vô nhãn bất kiến sắc, bất giác bất tri, từng bất giác bất tri vô hữu hiệp, vô hữu hiệp vô hữu khổ lạc, vô hữu khổ lạc tiện bất sanh ân ái, vô ân ái bất sanh tham dục, vô tham dục vô hữu trí, vô hữu trí bất sanh bất lão, bất sanh bất

lão bất bệnh bất tử, bất bệnh bất tử bất sầu bất khóc, bất sầu bất khóc bất nội tâm thông, bất nội tâm thông vô thị chư khổ tiện độ thoát đắc *Nê-hoàn đạo*.

無耳無所聞，無鼻無所嗅，無口無所味，  
無身無細滑，無識無所念。無所念無沛，  
無沛無苦樂，無苦樂無恩愛，無恩愛無貪  
欲，無貪欲無胞胎。無所胞胎無所生，不  
生不老，不老不病，不病不死，不死不愁，  
不愁不哭，不哭不內心痛。捐棄諸苦便得  
泥洹道。

Vô nhĩ vô sở văn, vô tử vô sở khứ, vô khẩu vô sở vị, vô thân vô tế hoạt, vô thức vô sở niệm, vô sở niệm vô phái, vô phái vô khổ lạc, vô khổ lạc vô ân ái, vô ân ái vô tham dục, vô tham dục vô bào thai, vô sở bào thai vô sở sanh, bất sanh bất lão, bất lão bất bệnh, bất bệnh bất tử, bất tử bất sầu, bất sầu bất khóc, bất khóc bất nội tâm thông. Quyên khí chư khổ tiện đắc *Nê-hoàn đạo*.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言世間寧有自然生物無。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Thế gian ninh hữu tự nhiên sanh vật vô?

那先言。無有自然生物皆當有所因。

*Na-tiên* ngôn: Vô hữu tự nhiên sanh vật. Giai đương hữu sở nhân.

那先因問王。今王所坐殿有人功夫作之耶。自然生乎。

*Na-tiên* nhân vấn vương: Kim vương sở tọa điện hữu nhân công phu tác chi da? Tự nhiên sanh hồ?

王言。人功作之材椽出於樹木垣牆泥土出於地。

Vương ngôn: Nhân công tác chi, tài chuyên xuất ư thọ mộc, viên tường nê thổ xuất ư địa.

那先言。人生亦如是。界如和合乃成為人。是故無自然生物也。皆有所因。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sanh diệc như thị. Giới như hòa hiệp nãi thành vi nhân. Thị cố vô tự nhiên sanh vật dã. Giai hữu sở nhân.

那先言。譬如窯家作器，取土水和以為泥燒作雜器物，其泥不能自成為器。會當須人工有薪火乃成為器耳。世間無有自然生者也。

*Na-tiên* ngôn: Thí như diêu gia tác khí thủ thổ thủy hòa vi nê thiêu tác tạp khí vật, kỳ nê bất năng tự thành vi khí, hội đương tu nhân công hữu tân hỏa nãi thành vi khí nhĩ. Thế gian vô hữu tự nhiên sanh giả dã.

那先語王言譬如箜篌無絃無柱無人鼓者寧能作聲不。

*Na-tiên* ngữ vương ngôn: Thí như không hầu vô huyền vô trụ vô nhân cổ giả, ninh năng tác thanh phủ?

王言。不能自作聲。

Vương ngôn: Bất năng tự tác thanh.

那先言。如使箜篌有絃有柱有人工鼓者其聲寧出不。

*Na-tiên* ngôn: Như sử không hầu hữu huyền hữu trụ hữu nhân công cổ giả, kỳ thanh ninh xuất phủ?

王言。有聲。

Vương ngôn: Hữu thanh.

那先言。如是天下無自然生。物皆當有所因。

*Na-tiên* ngôn: Như thị thiên hạ vô tự nhiên sanh. Vật giai đương hữu sở nhân.

那先問王如鑽火燧無兩木無人鑽者寧能得火不。

*Na-tiên* vấn vương: Như toàn hỏa toại vô lưỡng mộc, vô nhân toàn giả, ninh năng đắc hỏa phủ?

王言。不能得火。

Vương ngôn: Bất năng đắc hỏa.

那先言。設有兩木有人鑽之寧能生火不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết hữu lưỡng mộc hữu nhân toàn chi, ninh năng sanh hỏa phủ?

王言。然，即生火。

Vương ngôn: Nhiên, tức sanh hỏa.

那先言。天下無有自然生。物皆當有所因。

*Na-tiên* ngôn: Thiên hạ vô hữu tự nhiên sanh. Vật giai đương hữu sở nhân.

那先問王言譬如陽燧鉤無人持之亦無日無天寧能得火。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thí như dương toại câu vô nhân trì chi, diệc vô nhật vô thiên, ninh năng đắc hỏa?

王言。不能得火。

*Wương* ngôn: Bất năng đắc hỏa.

那先言。如陽燧有人持之有天有日寧能得火不。

*Na-tiên* ngôn: Như dương toại hữu nhân trì chi, hữu thiên hữu nhật, ninh năng đắc hỏa phủ?

王言。得火。

*Wương* ngôn: Đắc hỏa.

那先言。天下無有自然生物皆當有因。

*Na-tiên* ngôn: Thiên hạ vô hữu tự nhiên sanh vật. Giai đương hữu nhân.

那先問王言。若人無鏡無明人欲自照寧能自見其形不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Nhược nhân vô kính vô minh, nhân dục tự chiếu, ninh năng tự kiến kỳ hình phủ?

王言。不能自見。

Vương ngôn: Bất năng tự kiến.

那先言。如有鏡，有明，有人自照，寧能自見形不。

*Na-tiên* ngôn: Như hữu kính, hữu minh, hữu nhân tự chiếu, ninh năng tự kiến hình phủ?

王言。然，即能自見。

Vương ngôn: Nhiên, tức năng tự kiến.

那先言。天下無有自然生。物皆有所因。

*Na-tiên* ngôn: Thiên hạ vô hữu tự nhiên sanh. Vật giai hữu sở nhân.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai!

王復問那先世間人寧為有人無。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Thế gian nhân ninh vi hữu nhân vô?

那先言。世間不能審有人也適當呼誰為人。

*Na-tiên* ngôn: Thế gian bất năng thẩm hữu nhân dã. Thích đương hô thù vi nhân.

王言。身中命即為人不。

Vương ngôn: Thân trung mạng tức vi nhân phủ?

那先問王人身中命能用眼視色不。能用耳聽音聲不。能用鼻聞香不。能用舌知味不。能用身知細滑不。能用意有所知不。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* vấn vương: Nhân thân trung mạng năng dụng nhãn thị sắc phủ? Năng dụng nhĩ thính âm thanh phủ? Năng dụng tỉ văn hương phủ? Năng dụng thiết tri vị phủ? Năng dụng thân tri tế hoạt phủ? Năng dụng ý hữu sở tri phủ?

王言。能。

Vương ngôn: Năng.

那先言。今我與王其於殿上四面有窗自在欲從何窗者寧能見不。

*Na-tiên* ngôn: Kim ngã dữ vương kỳ ư điện thượng, tứ diện hữu song, tự tại dục tùng hà song giả ninh năng kiến phủ?

王言。得見。

Vương ngôn: Đắc kiến.

那先言。設令人命在身中自在，欲從何孔視耳，能以眼視色。能用耳視色不。能用鼻視色不。能用口視色不。能用身視色不。能用意視色不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh nhân mạng tại thân trung tự tại, dục tùng hà khổng thị nhĩ, năng dĩ nhãn thị sắc. Năng dụng nhĩ thị sắc phủ? Năng dụng tỉ thị sắc phủ? Năng dụng khẩu thị sắc phủ? Năng dụng thân thị sắc phủ? Năng dụng ý thị sắc phủ?

王言。不能。

Vương ngôn: Bất năng.

那先言。設令命在耳能以耳有所聞。能以耳有所見不。能以耳知香臭不。能以耳知



味不。能以耳知細滑不。能以耳有所念不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại nhĩ, năng dĩ nhĩ hữu sở văn. Năng dĩ nhĩ hữu sở kiến phủ? Năng dĩ nhĩ tri hương xú phủ? Năng dĩ nhĩ tri vị phủ? Năng dĩ nhĩ tri tế hoạt phủ? Năng dĩ nhĩ hữu sở niệm phủ?

那先言。設令命在鼻能以鼻知香臭。能以鼻聞音聲不。能以鼻知味不。能以鼻知細滑不。能以鼻有所念不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại tĩ, năng dĩ tĩ tri hương xú. Năng dĩ tĩ văn âm thanh phủ? Năng dĩ tĩ tri vị phủ? Năng dĩ tĩ tri tế hoạt phủ? Năng dĩ tĩ hữu sở niệm phủ?

那先言。設令命在口，能以口知味。能以口有所見不。能以口聽音聲不。能以口聞臭香不。能以口知細滑不。能以口有所念不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại khẩu, năng dĩ khẩu tri vị. Năng dĩ khẩu hữu sở kiến phủ? Năng dĩ khẩu thính âm thanh phủ? Năng dĩ khẩu văn xú hương phủ? Năng dĩ khẩu tri tế hoạt phủ? Năng dĩ khẩu hữu sở niệm phủ?

那先言。設令命在身中能以身知細滑。能以身有所見不。能以身聽音聲不。能以身知臭香不。能以身知味不。能以身有所念不。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại thân trung, năng dĩ thân tri tế hoạt. Năng dĩ thân hữu sở kiến phủ? Năng dĩ thân thính âm thanh phủ? Năng dĩ thân tri xú hương phủ? Năng dĩ thân tri vị phủ? Năng dĩ thân hữu sở niệm phủ?

那先言。設令命在識能以識有所念。能以識聽音聲不。能以識知臭香不。能以識知味不。能以識知細滑不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại thức, năng dĩ thức hữu sở niệm. Năng dĩ thức thính âm thanh phủ? Năng dĩ thức tri xú hương phủ? Năng dĩ thức tri vị phủ? Năng dĩ thức tri tế hoạt phủ?

王言。不能知也。

Vương ngôn: Bất năng tri dã.

那先言。王所語前後不相副。

*Na-tiên* ngôn: Vương sở ngữ tiền hậu bất tương phó.

那先言。如我與王共在殿上坐，徹壞四窗者視寧廣遠不。

*Na-tiên* ngôn: Như ngã dữ vương cộng tại điện thượng tọa, triệt hoại tứ song giả, thị ninh quảng viễn phủ?

王言。然廣遠。

Vương ngôn: Nhiên, quảng viễn.

那先言。設令命在身中捩眼去之其視寧廣遠不。決耳令大其聽寧能遠不。決鼻令大聞香寧能遠不。決口令大知味寧能多不。

副剝皮膚知細滑寧多不。決判去意其令寧大不。

*Na-tiên* ngôn: Thiết linh mạng tại thân trung, liệt nhãn khứ chi. Kỳ thị ninh quảng viễn phủ? Quyết nhĩ linh đại, kỳ thính ninh năng viễn phủ? Quyết tử linh đại, văn hương ninh năng viễn phủ? Quyết khẩu linh đại, tri vị ninh năng đa phủ? Phó bác bì phu tri tế hoạt ninh đa phủ? Quyết phán khứ ý kỳ linh ninh đại phủ?

王言。不也。

Vương ngôn: Bất dã.

那先言。王亦語前後不相副。

*Na-tiên* ngôn: Vương diệc ngữ tiền hậu bất tương phó.

那先問王言王持藏人來入在王前住王寧覺知在前住不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Vương trì tạng nhân lai nhập tại vương tiền, trụ vương, ninh giác tri tại tiền trụ phủ?

王言。知在前。

Vương ngôn: Tri tại tiền.

那先言。持藏者即入王室寧知入室不。

*Na-tiên* ngôn: Trì tạng giả tức nhập vương thất, ninh tri nhập thất phủ?

王言。知入室也。

Vương ngôn: Tri nhập thất dã.

那先言。設令人命在身中人持味著口中能知甜醋酸鹹辛苦。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn thiết linh nhân mạng tại thân trung nhân trì vị trước khẩu trung năng tri diêm thổ toan hàm tân khổ.

王言。知之。

Vương ngôn tri chi.

那先言。王所語前後不相副也。

*Na-tiên* ngôn: Vương sở ngữ tiền hậu bất tương phó dã.

那先言。如人沽美酒著大器中急塞一人口倒置酒中令嘗酒其人寧知酒味不。

*Na-tiên* ngôn: Như nhân cô mỹ tửu trước đại khí trung cấp tắc nhất nhân khẩu đảo trí tửu trung linh thường tửu kỳ nhân ninh tri tửu vị phủ.

王言。其人不知。

Vương ngôn: Kỳ nhân bất tri.

那先言。何以故不知味。

*Na-tiên* ngôn: Hà dĩ cố bất tri vị.

王言。未入口到舌上故不知味。

Vương ngôn: Vị nhập khẩu đáo thiết thượng, cố bất tri vị.

那先言。王所語前後不相副。

*Na-tiên* ngôn: Vương sở ngữ tiền hậu bất tương phó.

王言。我愚癡智未及是難，願相解之。

Vương ngôn: Ngã ngu si trí vị cập thị nạn. Nguyên tương giải chi.

那先言。人從眼見色神動。神動即生苦樂。意念合耳鼻口身意皆同合為意有所念

神動。神動即生苦樂從苦樂生意從生念展轉相成適無常主。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tùng nhãn kiến sắc thần động, thần động tức sanh khổ lạc, ý niệm hiệp nhĩ thiết khẩu thân ý giai đồng hiệp vi ý hữu sở niệm thần động, thần động tức sanh khổ lạc tùng khổ lạc sanh, ý tùng sanh niệm triển chuyển tương thành thích vô thường chủ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人生眼時眼與神俱生耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân sanh nhãn thời nhãn dữ thần câu sanh da?

那先言。然。同時俱生。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên, đồng thời câu sanh.

王復問。眼居前生耶。神居前生耶。

Vương phục vấn: Nhãn cư tiền sanh da? Thần cư tiền sanh da?

那先言。眼居前生，神居後生。

*Na-tiên* ngôn: Nhãn cư tiền sanh thần cư hậu sanh.

王言。眼語神言我所行生處。汝當隨我後生相語言兩耶。神語眼言汝所生處。我當隨汝後生兩相語不。

Vương ngôn: Nhãn ngữ thần ngôn: Ngã sở hành sanh xứ, nhữ đương tùy ngã hậu sanh, tương ngữ ngôn lưỡng da? Thần ngữ nhãn ngôn: Nhữ sở sanh xứ, ngã đương tùy nhữ hậu sanh, lưỡng tương ngữ phủ?

那先言。兩不相與語。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng bất tương dũ ngữ.

王言。卿不言同時俱生何以故不相語。

Vương ngôn: Khanh bất ngôn đồng thời câu sanh. Hà dĩ cố bất tương ngữ?

那先言。有四事俱不相語。那先自言。何等四。一為下行，二為向門，三為行轍，四者為數。是四事俱不相語。

*Na-tiên* ngôn: Hữu tứ sự câu bất tương ngữ. *Na-tiên* tự ngôn: Hà đẳng tứ? Nhất vi hạ hành, nhị vi hướng môn, tam vi hành triệt, tứ giả vi số. Thị tứ sự câu bất tương ngữ.

王復問。何等為下行者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi hạ hành giả.

那先報王言。高山上天雨其水隨流當如何行。

*Na-tiên* báo vương ngôn: Cao sơn thượng thiên vũ kỳ thủy tùy lưu, đương như hà hành.

王言。下行。

Vương ngôn: Hạ hành.

那先言。後復天雨其水流當復如何行。

*Na-tiên* ngôn: Hậu phục thiên vũ kỳ thủy lưu, đương phục như hà hành.

王言。當隨前流水處行。

Vương ngôn: Đương tùy tiền lưu thủy xứ hành.

那先問王言。前水寧語後水言汝當隨我後來。後水寧語前水言我當隨汝處流行。前水後水相語言爾不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Tiên thủy ninh ngữ hậu thủy ngôn: Nhữ đương tùy ngã hậu lai? Hậu thủy ninh ngữ tiên thủy ngôn: Ngã đương tùy nhữ xứ lưu hành? Tiên thủy hậu thủy tương ngữ ngôn nhĩ phủ?

王言。水流各自行。前後不相語也。

Vương ngôn: Thủy lưu các tự hành, tiền hậu bất tương ngữ dã. 那先言。眼亦如水。眼不語神言汝當隨我後生。神亦不語眼言我當隨汝後行生也。眼與神俱不相語也。是名為下行。耳鼻口身意亦爾。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thủy. Nhân bất ngữ thần ngôn: Nhữ đương tùy ngã hậu sanh. Thần diệc bất ngữ nhân ngôn: Ngã đương tùy nhữ hậu hành sanh dã. Nhân dữ thần câu bất tương ngữ dã, thị danh vi hạ hành. Nhĩ tử khẩu thân ý diệc nhĩ.

王復問。何等為向門者。

Vương phục vấn: Hà đẳng vi hướng môn giả.

那先言。譬如大城都有一門。其中有一人欲出當從何向。

*Na-tiên* ngôn: Thí như đại thành đô hữu nhất môn, kỳ trung hữu nhất nhân dục xuất, đương tùng hà hướng.

王言。當從門出耳。

Vương ngôn: Đương tùng môn xuất nhĩ.

那先言。後復有一人欲出當復從何向出。

*Na-tiên* ngôn: Hậu phục hữu nhất nhân dục xuất đương phục tùng hà hướng xuất?

王言。故當從前一人門出耳。

Vương ngôn: Cố đương tùng tiền nhất nhân môn xuất nhĩ.

那先言王。前出人寧語後人言。汝當隨我後出。後人寧語前人言。我當隨卿所從門出。兩人寧相語言爾不。

*Na-tiên* ngôn vương: Tiền xuất nhân ninh ngữ hậu nhân ngôn: Nhữ đương tùy ngã hậu xuất? Hậu nhân ninh ngữ tiền nhân ngôn: Ngã đương tùy khanh sở tùng môn xuất? Lưỡng nhân ninh tương ngữ ngôn nhĩ phủ?

王言。前人後人俱不相語也。

Vương ngôn: Tiền nhân hậu nhân câu bất tương ngữ dã.

那先言。眼亦如門。眼不語神言汝當隨我後生。神亦不語眼言我今當隨汝後生。眼與神俱不相語也。是為向門。耳鼻口身意亦爾。

*Na-tiên* ngôn: Nhãn diệc như môn. Nhãn bất ngữ thần ngôn: Nhữ đương tùy ngã hậu sanh. Thần diệc bất ngữ nhãn ngôn ngã kim đương tùy nhữ hậu sanh. Nhãn dữ thần câu bất tương ngữ dã. Thị vi hướng môn. Nhĩ tỉ khẩu thân ý diệc nhĩ.



王復問那先言。何等為轍行者。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi triệt hành giả.

那先問王言。前車行有轍後車行當從何所行。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Tiên xa hành hữu triệt, hậu xa hành đương tùng hà sở hành?

王言。後車當從前車轍中行。

Vương ngôn: Hậu xa đương tùng tiên xa triệt trung hành.

那先言。前車輪寧語後輪言汝當隨我處從後來。後車輪寧語前輪我當隨汝處行。寧相語言爾不。

*Na-tiên* ngôn: Tiên xa luân ninh ngữ hậu luân ngôn: Nhữ đương tùy ngã xứ tùng hậu lai? Hậu xa luân ninh ngữ tiên luân: Ngã đương tùy nhữ xứ hành? Ninh tương ngữ ngôn nhĩ phủ.

王言。俱不相語也。

Vương ngôn: Câu bất tương ngữ dã.

那先言。人亦如是。眼不語神我所生處汝當隨我生。神亦不語眼我當隨卿後生。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Nhãn bất ngữ thần: Ngã sở sanh xứ, nhữ đương tùy ngã sanh. Thần diệc bất ngữ nhãn: Ngã đương tùy khanh hậu sanh.

那先言。耳鼻口身神俱不相語。

*Na-tiên* ngôn: Nhĩ tỉ khẩu thân thần câu bất tương ngữ.

王復問那先。何等為數。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi sác.

那先言。數者校計也。書疏學問是為數。

耳目鼻口身神稍稍習知共合。

*Na-tiên* ngôn: Sác giả hiệu kế dã. Thơ số học vấn thị vi sác. Nhĩ mục tỉ khẩu thân thần sảo sảo tập tri cộng hiệp.

是六事乃為有所知。不從一事有所知也。

Thị lục sự nãi vi hữu sở tri, bất tùng nhất sự hữu sở tri dã.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言。人目生時與苦樂俱生不。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Nhân mục sanh thời dĩ khổ lạc câu sanh phủ?

那先言。目與苦樂俱生皆根從合生。

*Na-tiên* ngôn: Mục dĩ khổ lạc câu sanh giai căn tùng hiệp sanh.

王復言。何等為合者。

Vương phục ngôn: Hà đẳng vi hiệp giả?

那先言。兩相觸為合。合者譬如兩羊相抵

是為合。一羊如目一羊如色。合為名沛。

譬如一手為目一手為色兩手合為沛。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng tương xúc vi hiệp, hiệp giả thí như lưỡng dương tương đê, thị vi hiệp. Nhất dương như mục, nhất dương như sác, hiệp vi danh phái. Thí như nhất thủ vi mục, nhất thủ vi sác, lưỡng thủ hiệp vi phái.

譬如兩石。一石為目，一石為色。兩石合為沛。耳目鼻身神皆同合為沛。譬如兩石，一石如神，一石如志。兩石合為沛。神志合如是。是名為沛。

Thí như lưỡng thạch, nhất thạch vi mục, nhất thạch vi sắc, lưỡng thạch hiệp vi phái, nhĩ mục tĩ thân thần giai đồng hiệp vi phái. Thí như lưỡng thạch, nhất thạch như thần, nhất thạch như chí, lưỡng thạch hiệp vi phái. Thân chí hiệp như thị, thị danh vi phái.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。樂何等類。

Vương phục vấn Na-tiên: Lạc hà đẳng loại.

那先言。自覺知為樂。

Na-tiên ngôn: Tự giác tri vi lạc.

那先言。譬若人事國王。其人賢善，王賜與財物。其人得之。用自快樂。在所欲為。其人自念。我事王得賞賜。今得樂樂如是。

Na-tiên ngôn: Thí nhược nhân sự quốc vương. Kỳ nhân hiền thiện, vương tứ dĩ tài vật. Kỳ nhân đắc chi, dụng tự khoái lạc. Tại sở dục vi. Kỳ nhân tự niệm: Ngã sự vương đắc thưởng tứ, kim đắc lạc, lạc như thị.

那先言。譬如人心念善，口言善，身行善。行善如是死後得生天上。其人於天上極意自娛樂自念言。我在世間時，心念善，口言善，身行善。是故我自致生此間，得樂甚樂。是為覺。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân tâm niệm thiện, khẩu ngôn thiện, thân hành thiện. Hành thiện như thị tử hậu đắc sanh thiên thượng. Kỳ nhân ư thiên thượng cực ý tự ngẫu lạc tự niệm ngôn: Ngã tại thế gian thời, tâm niệm thiện, khẩu ngôn thiện, thân hành thiện, thị cố ngã tự trí sanh thử gian, đắc lạc thậm lạc. Thị vi giác.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。何等為覺者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi giác giả?

那先言。從知為覺。譬如王有持藏者入藏室中自視室中。自知有若干錢金銀珠玉繒帛雜香色，皆知雜處。是為覺知。

*Na-tiên* ngôn: Tùng tri vi giác. Thí như vương hữu trì tạng giả nhập tạng thất trung, tự thị thất trung. Tự tri hữu nhược can tiền kim ngân châu ngọc tăng bạch tạp hương sắc, giai tri tạp xứ. Thị vi giác tri.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言。人有所念何等類。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Nhân hữu sở niệm hà đẳng loại?

那先言。人有所念因有所作。譬如人和毒藥自飲。亦復行飲人。身自苦亦復苦他人身。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hữu sở niệm nhân hữu sở tác. Thí như nhân hòa độc dược tự ẩm, diệc phục hành ẩm nhân. Thân tự khổ, diệc phục khổ tha nhân thân.

那先言。譬如人作惡死後當入泥犁中。諸所教者皆入泥犁中。惡人有所念所作言如是。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân tác ác, tử hậu đương nhập *Nê-lê* trung, chư sở giáo giả giai nhập *Nê-lê* trung. Ác nhân hữu sở niệm sở tác ngôn như thị.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai!

王復問那先言。何等為內動者。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi nội động giả?

那先言。志念內便動。

*Na-tiên* ngôn: Chí niệm nội tiện động.

王言。動行時云何。

Vương ngôn: Động hành thời vân hà?

那先言。譬如銅銷銅釜。有人往燒之。其器有聲。舉乎有餘音。而行人如是志動念因行。

*Na-tiên* ngôn: Thí như đồng tiêu đồng phủ, hữu nhân vãng thiêu chi, kỳ khí hữu thanh, cử hồ hữu dư âm, nhi hành nhân như thị chí động niệm nhân hành.

那先言。燒時為動有餘音為行。

*Na-tiên* ngôn: Thiêu thời vi động, hữu dư âm vi hành.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言。能合取分別之不。是為合。是為智。是為念。是為意。是為動。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Năng hiệp thủ phân biệt chi phủ? Thị vi hiệp? Thị vi trí? Thị vi niệm? Thị vi ý? Thị vi động?

那先言。假令以合不可復分別也。

*Na-tiên* ngôn: Giả linh dĩ hiệp, bất khả phục phân biệt dã.

那先言。王使宰人作美羹。中有水有肉有蔥蒜有薑有鹽豉有糯。王敕廚下人言。所作美羹如前取羹中水味來。次取蔥味來。次取薑味來。次取鹽豉味來。次取糯味來。羹以成人寧能一一取羹味與王不。

*Na-tiên* ngôn: Vương sử tể nhân tác mỹ canh, trung hữu thủy, hữu nhục, hữu thông toán, hữu khương, hữu diêm thị, hữu nhu.

Vương sắc trừ hạ nhân ngôn: Sở tác mỹ canh như tiên thủ canh. Trung thủy vị lai, thứ thủ thông vị lai, thứ thủ khương vị lai, thứ thủ diêm thị vị lai, thứ thủ nhu vị lai. Canh dĩ thành nhân ninh năng nhất nhất thủ canh vị dữ vương phủ?

王言。羹一合以後不能一一別味也。

Vương ngôn: Canh nhất hiệp dĩ hậu bất năng nhất nhất biệt vị dã.

那先言。諸事亦如是。一合不可別也。是為苦樂是為智是為動是為念。

*Na-tiên* ngôn: Chư sự diệc như thị. Nhất hiệp bất khả biệt dã. Thị vi khổ lạc, thị vi trí, thị vi động, thị vi niệm.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先言。人持目視鹽味寧可別知不。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Nhân trì mục thị diêm vị, ninh khả biệt tri phủ?

那先言。王知乃如是耶。能持目視知鹽味。

*Na-tiên* ngôn: Vương tri nãi như thị da? Năng trì mục thị tri diêm vị?

王言。目不知鹽味耶。

Vương ngôn: Mục bất tri diêm vị da.

那先言。人持舌能知鹽味取。不能以目知鹽味也。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Nhân trì thiết năng tri diêm vị thủ. Bất năng dĩ mục tri diêm vị dã.

王復言人用舌知味云。

Vương phục ngôn: Nhân dụng thiết tri vị vân.

那先言。人皆用舌別知味。

*Na-tiên* ngôn: Nhân giai dụng thiết biệt tri vị.

王言。諸鹽味皆當用舌別知耶。

Vương ngôn: Chư diêm vị giai đương dụng thiết biệt tri da?

那先言。然。諸鹽味皆當用舌別知耳。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Chư diêm vị giai đương dụng thiết biệt tri nhĩ.

王復問那先言。車載鹽牛軛鹽。車牛寧能別知鹽味不。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Xa tải diêm, ngư ách diêm, xa ngư ninh năng biệt tri diêm vị phủ?

那先言。車牛不能別知知鹽味也。

*Na-tiên* ngôn: Xa ngư bất năng biệt tri, tri diêm vị dã.

王問那先言。鹽味寧可稱不。

Vương vấn *Na-tiên* ngôn: Diêm vị ninh khả xưng phủ?

那先言。王智乃爾能稱鹽味。

*Na-tiên* ngôn: Vương trí nãi nhĩ năng xưng diêm vị.

那先言。鹽味不可稱也。其輕重可稱耳。

*Na-tiên* ngôn: Diêm vị bất khả xưng dã. Kỳ khinh trọng khả xưng nhĩ.

王言。善哉。



Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。凡人身中五知作衆事所成耶。作一事成五知耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Phàm nhân thân trung ngũ tri tác chúng sự sở thành da? Tác nhất sự thành ngũ tri da?

那先言。作衆事所成。非一事所成也。譬如一地五穀當生時各各自生動類人身中五事皆用衆事各所生。

*Na-tiên* ngôn: Tác chúng sự sở thành phi nhất sự sở thành dã. Thí như nhất địa, ngũ cốc đương sanh thời các các tự sanh. Động loại nhân thân trung ngũ sự giai dụng chúng sự, các sở sanh.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先。世間人頭鬚髮膚面目耳鼻口身體四支手足皆完具。何故中有壽命長者。中有短命者。有多病者。中有少病者。中有貧者。中有富者。中有貴者。中有賤者。中有大士者。中有小士者。中有端正者。中有醜者。中有為人所信者。中有為人所疑者。中有明孝者。中有愚者。何故不同。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

Vương phục vấn *Na-tiên*: Thế gian nhân dẫu tu phát phu diện mục nhĩ tử khẩu thân thể tứ chi thủ túc giai hoàn cụ. Hà cố trung hữu thọ mạng trường giả. Trung hữu đoản mạng giả, hữu đa bệnh giả, trung hữu thiếu bệnh giả, trung hữu bản giả, trung hữu phú giả, trung hữu quý giả, trung hữu tiện giả, trung hữu đại sĩ giả, trung hữu tiểu sĩ giả, trung hữu đoạn chánh giả, trung hữu xú giả, trung hữu vi nhân sở tín giả, trung hữu vi nhân sở nghi giả, trung hữu minh hiếu giả, trung hữu ngu giả, hà cố bất đồng?

那先言。譬如諸樹木果衆中有醋不甜者。中有苦者。中有辛者。中有甜者。中有正醋者。

*Na-tiên* ngôn: Thí như chư thọ mộc quả, chúng trung hữu thố bất diêm giả, trung hữu khổ giả, trung hữu tân giả, trung hữu diêm giả, trung hữu chánh thố giả.

那先問王言。是皆樹木何故不同。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thị giai thọ mộc, hà cố bất đồng?

王言。所以不同者。其裁各自異。

Vương ngôn: Sở dĩ bất đồng giả, kỳ tài các tự dị.

那先言。人亦如是。心所念者各各異。是故令世間人不同耳。中有短命者。中有長命者，中有多病者，中有少病者，中有富者，中有貧者，中有貴者，中有賤者，中有大士者，中有小士者，中有端正者，中有

醜者，中有語用者，中有語不用者，中有明者，中有愚者。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Tâm sở niệm giả các các dị. Thị cố linh thể gian nhân bất đồng nhĩ. Trung hữu đoản mạng giả, trung hữu trường mạng giả, trung hữu đa bệnh giả, trung hữu thiếu bệnh giả, trung hữu phú giả, trung hữu bần giả, trung hữu quý giả, trung hữu tiện giả, trung hữu đại sĩ giả, trung hữu tiểu sĩ giả, trung hữu đoan chánh giả, trung hữu xú giả, trung hữu ngữ dụng giả, trung hữu ngữ bất dụng giả, trung hữu minh giả, trung hữu ngu giả.

那先言。是故佛所言隨其人作善惡自當得之。中有豪貴者，中有貧窮者。皆是前世宿命世作善惡，各自隨其德得之。

*Na-tiên* ngôn: Thị cố Phật sở ngôn: Tùy kỳ nhân tác thiện ác tự đương đắc chi. Trung hữu hào quý giả, trung hữu bần cùng giả, giai thị tiền thế túc mạng thể tác thiện ác các tự tùy kỳ đức đắc chi.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先言。人有欲作善者。當前作之耶。當後作之乎。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Nhân hữu dục tác thiện giả, đương tiền tác chi da? Đương hậu tác chi hồ?

那先言。當居前作之，在後作之，不能益人也。居前作者有益於人。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Đương cư tiên tác chi, tại hậu tác chi, bất năng ích nhân dã. Cư tiên tác giả hữu ích ư nhân.

那先問王言。王渴欲飲時使人掘地作井。  
能赴王渴不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Vương khát dục ẩm thời sử nhân quật địa tác tĩnh, năng phó vương khát phủ?

王言。不赴渴也。當居前作井耳。

Vương ngôn: Bất phó khát dã. Đương cư tiên tác tĩnh nhĩ.

那先言。人亦如是。人所居皆當居前。在後作者無益也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Nhân sở cư giai đương cư tiên, tại hậu tác giả, vô ích dã.

那先問王。王飢時乃使人耕地糞地種穀。  
飢寧用飯耶。當豫有儲。

*Na-tiên* vấn vương: Vương cơ thời nãi sử nhân canh địa phẩn địa chủng cốc, cơ ninh dụng phạn da? Đương dự hữu trữ.

王言。不也。當先有儲貯。

Vương ngôn: Bất dã. Đương tiên hữu trữ trữ.

那先言。人亦如是。當先作善。有急乃作善者無益身也。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Đương tiên tác thiện hữu cấp nãi tác thiện giả, vô ích thân dã.

那先問王。譬如王有怨。當臨時出戰鬥。  
王能使人教馬教象教人作戰鬥具乎。

*Na-tiên* vấn vương: Thí như vương hữu oán, đương lâm thời xuất chiến đấu. Vương năng sử nhân giáo mã giáo tượng giáo nhân tác chiến đấu cụ hồ?

王言。不也。當宿有儲貯。臨時便可戰鬥。臨時教馬教象教人無益也。

Vương ngôn: Bất dã. Đương túc hữu trừ trữ, lâm thời tiện khả chiến đấu. Lâm thời giáo mã, giáo tượng, giáo nhân vô ích dã.

那先言。佛經說言。人當先自念身作善。在後作善無益也。

*Na-tiên* ngôn: Phật kinh thuyết ngôn: Nhân đương tiên tự niệm, thân tác thiện, tại hậu tác thiện vô ích dã.

那先言。王莫棄大道就邪道。無效愚人棄善作惡。後坐啼哭無所益也。人家棄捐忠正就於不正。臨死時悔在後。

*Na-tiên* ngôn: Vương mạc khí đại đạo tựu tà đạo, vô hiệu ngu nhân khí thiện tác ác. Hậu tọa đề khốc vô sở ích dã. Nhân gia khí yên trung chánh, tựu ư bất chánh, lâm tử thời hối tại hậu.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.

王復問那先。卿曹諸沙門言。世間火不如泥犁中火熱也。卿曹復言。持小石著世間火中。至暮不消也。卿曹復言。極取大石著泥犁火中即消盡。是故我不信也。卿曹

復言。人作惡死在泥犁中。數千萬歲其人  
不消死。是故我重不信是語也。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào chư *sa-môn* ngôn thế gian  
hỏa bất như *Nê-lê* trung hỏa nhiệt dã. Khanh tào phục ngôn:  
Trì tiểu thạch trước thế gian hỏa trung chí mộ bất tiêu dã.  
Khanh tào phục ngôn: Cực thủ đại thạch trước *Nê-lê* hỏa  
trung tức tiêu tận. Thị cố ngã bất tín dã. Khanh tào phục  
ngôn: Nhân tác ác tử tại *Nê-lê* trung sở thiên vạn tuế, kỳ  
nhân bất tiêu tử, thị cố ngã trùng bất tín thị ngữ dã.

那先問王。王寧聞見水中有雌蟒，雌蛟，  
雌鱉，雌蟹懷子以沙石為食不。

*Na-tiên* vấn vương: Vương ninh văn kiến thủy trung hữu thư  
mãng, thư giao, thư miết, thư giải hoài tử dĩ sa thạch vi thực  
phủ?

王言。然。皆以是為食。

Vương ngôn: Nhiên. Giai dĩ thị vi thực.

那先問王。沙石在腹中寧消不。

*Na-tiên* vấn vương: Sa thạch tại phúc trung ninh tiêu phủ?

王言。然皆消。

Vương ngôn: Nhiên, giai tiêu.

那先言。其腹中懷子寧復消不。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ phúc trung hoài tử ninh phục tiêu phủ?

王言。不消也。

Vương ngôn: Bất tiêu dã.

那先言。何以故不消。

*Na-tiên* ngôn: Hà dĩ cố bất tiêu?

王言。相祿獨當然故不消。

Vương ngôn: Tương lộc độc đương nhiên cố bất tiêu.

那先言。泥犁中人亦如是。數千萬歲不消死者。其所作罪過未盡故不消死。

*Na-tiên* ngôn: Nê-lê trung nhân diệc như thị. Số thiên vạn tuế bất tiêu tử giả. Kỳ nhân sở tác tội quá vị tận, cố bất tiêu tử.

那先問王言。雌師子雌虎雌狗雌貓懷子。皆肉食噉骨入腹中時寧消不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thụ sư tử, thụ hổ, thụ cẩu, thụ miêu hoài tử, giai nhục thực đạm cốt nhập phúc trung thời ninh tiêu phủ.

王言。皆消盡。

Vương ngôn: Giai tiêu tận.

那先問王言。其腹懷子寧復消不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Kỳ phúc hoài tử ninh phục tiêu phủ?

王言。不消也。

Vương ngôn: Bất tiêu dã.

那先言。用何故不消。

*Na-tiên* ngôn: Dụng hà cố bất tiêu?

王言。獨用祿相故不消也。

Vương ngôn: Độc dụng lộc tương cố bất tiêu dã.

那先言。泥犁中人亦如是。數千萬歲不消死者。泥犁中人所作過惡未解故不消死。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: *Nê-lê* trung nhân diệc như thị. Sở thiên vạn tuế bất tiêu tử giả. *Nê-lê* trung nhân sở tác quá ác vị giải cố bất tiêu tử.

那先問王言。雌牛雌馬雌驢雌麋雌鹿懷子。皆食草芻為餐不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Thư ngưu, thư mã, thư lô, thư my, thư lộc hoài tử giai thực thảo sô vi xan phủ?

王言。然。皆以是為食。

Vương ngôn: Nhiên, giai dĩ thị vi thực.

那先言。其芻草寧於腹中消盡不。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ sô thảo ninh ư phúc trung tiêu tận phủ?

王言。皆消盡。

Vương ngôn: Giai tiêu tận.

那先言。其腹中子寧消盡不。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ phúc trung tử ninh tiêu tận phủ?

王言。不消盡也。

Vương ngôn: Bất tiêu tận dã.

那先言。何故不消盡。

*Na-tiên* ngôn: Hà cố bất tiêu tận?

王言。獨以相祿當然故使不消盡。

Vương ngôn: Độc dĩ tương lộc đương nhiên cố sử bất tiêu tận.

那先言。泥犁中人亦如是。是罪過未盡故不消死。

*Na-tiên* ngôn: *Nê-lê* trung nhân diệc như thị. Thị tội quá vị tận cố bất tiêu tử.



那先問王言。夫人及長者富家女。飲食皆美恣意食。食於腹中寧消不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Phu nhân cập trưởng giả phú gia nữ ẩm thực giai mỹ tư ý thực, thực ư phúc trung ninh tiêu phủ.

王言。皆消。

Vương ngôn: Giai tiêu.

那先問王言。腹中懷子寧消不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Phúc trung hoài tử ninh tiêu phủ?

王言。不消也。

Vương ngôn: Bất tiêu dã.

那先言。何以故不消。

*Na-tiên* ngôn: Hà dĩ cố bất tiêu?

王言。獨相祿故使不消也。

Vương ngôn: Độc tương lộc cố sử bất tiêu dã.

那先言。泥犁中人亦如是。所以數千歲不消死者。用先世作惡故未解故不消死。

*Na-tiên* ngôn: Nê-lê trung nhân diệc như thị. Sở dĩ số thiên tuế bất tiêu tử giả, dụng tiên thế tác ác cố vị giải, cố bất tiêu tử.

那先言。人在泥犁中長在泥犁中老過盡乃當死。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tại Nê-lê trung, trưởng tại Nê-lê trung, lão quá tận nãi đương tử.

王言。善哉。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。卿曹諸沙門言。天下地皆在水上。水在風上。風在空上。我不信是也。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào chư *sa-môn* ngôn Thiên hạ địa giai tại thủy thượng, thủy tại phong thượng, phong tại không thượng. Ngã bất tín thị dã.

那先便前取王書水適以三指撮舉之問王言。是中水為風所持不。

*Na-tiên* tiện tiền thủ vương thư thủy thích dĩ tam chỉ toát cử chi vấn vương ngôn: Thị trung thủy vi phong sở trì phủ.

王言。然。為風所持。

Vương ngôn: Nhiên. Vi phong sở trì.

那先言。風持水亦如是。

*Na-tiên* ngôn: Phong trì thủy diệc như thị.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言。泥洹道皆過去無所復有耶。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: *Nê-hoàn* đạo giai quá khứ vô sở phục hữu da?

那先言。泥洹道無所復有也。

*Na-tiên* ngôn: *Nê-hoàn* đạo vô sở phục hữu dã.

那先言。愚癡之人徑來索內外身愛。坐是故不能得度脫於老病死。

*Na-tiên* ngôn: Ngu si chi nhân kính lai sách nội ngoại thân ái tọa thị cố bất năng đắc độ thoát ư lão bệnh tử.

那先言。智者學道人內外身不著也。人無有恩愛無有恩愛者無貪欲。無貪欲者無有胞胎。無有胞胎者不生不老。不生不老不病不死。不病不憂不哭。不憂不哭不內心痛。便得泥洹道。

*Na-tiên* ngôn: Trí giả học đạo nhân nội ngoại thân bất trước dã. Nhân vô hữu ân ái, vô hữu ân ái giả, vô tham dục. Vô tham dục giả vô hữu bào thai. Vô hữu bào thai giả bất sanh bất lão, bất sanh bất lão bất bệnh bất tử, bất bệnh bất ưu bất khóc, bất ưu bất khóc bất nội tâm thống, tiện đắc *Nê-hoàn* đạo.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先言。諸學道者悉能得泥洹道不。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Chư học đạo giả tất năng đắc *Nê-hoàn* đạo phủ?

那先言。不能悉得泥洹道也。正向善道者學知正事。當所奉行者奉行之。不當奉行

者遠棄之當所念者念。不當所念者棄之。  
人如是者得泥洹道。

*Na-tiên* ngôn: Bất năng tất đắc *Nê-hoàn* đạo dã. Chánh hướng thiện đạo giả, học tri chánh sự, đương sở phụng hành giả, phụng hành chi, bất đương phụng hành giả, viễn khí chi. Đương sở niệm giả, niệm. Bất đương sở niệm giả, khí chi. Nhân như thị giả, đắc *Nê-hoàn* đạo.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人不得泥洹道者。寧知泥洹道為快不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân bất đắc *Nê-hoàn* đạo giả ninh tri *Nê-hoàn* đạo vi khoái phủ?

那先言。然。雖未得泥洹道。由知泥洹道為快也。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Tuy vị đắc *Nê-hoàn* đạo. Do tri *Nê-hoàn* đạo vi khoái dã.

王言。人未得泥洹道者。何以知為快耶。

Vương ngôn: Nhân vị đắc *Nê-hoàn* đạo giả, hà dĩ tri vi khoái da?

那先問王言。人生未嘗截手足為痛處。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Nhân sanh vị thường tiệt thủ túc vi thống xứ?

王言。人雖未嘗更截手足。由知為痛也。

Vương ngôn: Nhân tuy vị thường cánh tiệt thủ túc do tri vi thống dã.

那先言。何用知為痛也。

*Na-tiên* ngôn: Hà dụng tri vi thông dã?

王言。其人截手足時呻呼用是知為痛。

Vương ngôn: Kỳ nhân tiệt thủ túc thời, thân hô dụng thị tri vi thông.

那先言。人亦如是。前得泥洹道者轉相語泥洹道快。用是故信之。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Tiền đắc *Nê-hoàn* đạo giả chuyển tương ngữ *Nê-hoàn* đạo khoái, dụng thị cố tín chi.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。那先寧曾見佛不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: *Na-tiên* ninh tăng kiến Phật phủ?

那先言。未曾見也。

*Na-tiên* ngôn: Vị tăng kiến dã.

王言。那先諸師寧曾見佛不。

Vương ngôn: *Na-tiên* chư sư ninh tăng kiến Phật phủ.

那先言。諸師亦不見佛也。

*Na-tiên* ngôn: Chư sư diệc bất kiến Phật dã.

如使那先及諸師不見佛者，定為無有佛也。

Như sử *Na-tiên* cập chư sư bất kiến Phật giả, định vi vô hữu Phật dã.

那先問王言。王見五百水所合聚處不。

*Na-tiên* vãn vương ngôn: Vương kiến ngũ bách thủy sở hiệp tụ xứ phủ?

王言。我不見也。

*Vương ngôn*: Ngã bất kiến dã.

那先言。王父及太父皆見是水不。

*Na-tiên* ngôn: Vương phụ cập thái phụ giai kiến thị thủy phủ?

王言。皆不見也。

*Vương ngôn*: Giai bất kiến dã.

那先言。王父及太父皆不見此五百水合聚處。天下定為無此五百水所聚處耶。

*Na-tiên* ngôn: Vương phụ cập thái phụ giai bất kiến thử ngũ bách thủy hiệp tụ xứ, thiên hạ định vi vô thử ngũ bách thủy sở tụ xứ da?

王言。雖我父及太父皆不見此水者。實有此水。

*Vương ngôn*: Tuy ngã phụ cập thái phụ giai bất kiến thử thủy giả, thật hữu thử thủy.

那先言。雖我諸師不見佛者。其實有佛。

*Na-tiên* ngôn: Tuy ngã chư sư bất kiến Phật giả, kỳ thật hữu Phật.

王言。善哉。

*Vương ngôn*: Thiện tai.

世道者常在不滅。

*Thế đạo giả thường tại bất diệt.*

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王言。如人得道後世不復生者後寧復更苦不。

Vương ngôn: Như nhân đắc đạo, hậu thế bất phục sanh giả, hậu ninh phục cánh khổ phủ?

那先言。或有更苦者，或有不更苦者。

*Na-tiên* ngôn: Hoặc hữu cánh khổ giả, hoặc hữu bất cánh khổ giả.

王言。更苦不更苦云何。

Vương ngôn: Cánh khổ bất cánh khổ vân hà?

那先言。身更苦耳心意不更苦。

*Na-tiên* ngôn: Thân cánh khổ nhĩ, tâm ý bất cánh khổ.

王言。身更苦，心意不更苦云何。

Vương ngôn: Thân cánh khổ, tâm ý bất cánh khổ vân hà?

那先言。身所以更苦者。其身見在故更苦心  
意棄捐諸惡，無有諸欲。是故不復更苦。

*Na-tiên* ngôn: Thân sở dĩ cánh khổ giả, kỳ thân kiến tại cố cánh khổ. Tâm ý khí quyên chư ác, vô hữu chư dục, thị cố bất phục cánh khổ.

王言。假令得道人不能得離身苦者，是為未得泥洹道耶。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

Vương ngôn: Giả linh đắc đạo nhân bất năng đắc ly thân khổ giả, thị vi vị đắc *Nê-hoàn* đạo da?

那先言。人得道已無所恩愛身苦意安何用為得道。

*Na-tiên* ngôn: Nhân đắc đạo dĩ vô sở ân ái, thân khổ ý an, hà dụng vi đắc đạo?

王言。假令人得道已成當復何留。

Vương ngôn: Giả linh nhân đắc đạo dĩ thành, đương phục hà lưu?

那先言。譬如果物未熟不強熟也。已熟亦無所復待。

*Na-tiên* ngôn: Thí như quả vật vị thực bất cưỡng thực dã. Dĩ thực diệc vô sở phục đãi.

那先言。王屬所道者舍犁曰所說舍犁曰在時言。我亦不求死我亦不求生我但須時可時至便去。

*Na-tiên* ngôn: Vương chúc sở đạo giả, xá lê viết sở thuyết xá lê viết tại thời ngôn. Ngã diệc bất cầu tử, ngã diệc bất cầu sanh, ngã đản tu thời khả thời chí tiện khứ.

王言。善哉善哉。

Vương ngôn: Thiện tai, thiện tai.



# 那先比丘經

## NA TIÊN TỶ-KHEO KINH

### 卷下

#### QUYỂN HẠ

失譯人名

*Thất dịch nhân danh*

王復問言。無有復勝佛者耶。

Vương phục vấn ngôn: Vô hữu phục thắng Phật giả da?

那先言。然。無有勝佛者。

*Na-tiên* ngôn: Vô hữu thắng Phật giả.

王復問。何以知為無有勝佛者。

Vương phục vấn ngôn: Hà dĩ tri vi vô hữu thắng Phật giả?

那先問王言。如人未曾入大海中。寧知海水為大不。有五河，河有五百小河，流入

大河。一者名恒。二者名信他。三者名私他。四者名□叉。五者名施披夷。爾五河水晝夜流入海。海水亦不增不減。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Như nhân vị tăng nhập đại hải trung, ninh tri hải thủy vi đại phủ? Hữu ngũ hà, hà hữu ngũ bách tiểu hà lưu nhập đại hà. Nhất giả danh Hằng, nhị giả danh Tín-tha, tam giả danh Tư-tha, tứ giả danh Tể-xoa, ngũ giả danh Thi-phi-di. Nhĩ ngũ hà thủy trú dạ lưu nhập hải, hải thủy diệc bất tăng bất giảm.

那先言。王寧能聞知不。

*Na-tiên* ngôn: Vương ninh năng văn tri phủ?

王言。實知。

Vương ngôn: Thật tri.

那先言。以得道人共道說無有能勝佛者。  
是故我信之。

*Na-tiên* ngôn: Dĩ đắc đạo nhân cộng đạo thuyết vô hữu năng thắng Phật giả. Thị cố ngã tín chi.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。何用知無有能勝佛者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà dụng tri vô hữu năng thắng Phật giả?

那先問王。造作書師者為誰。

*Na-tiên* vấn vương: Tạo tác thơ sư giả vi thù?

王言。造書師者名質。

Vương ngôn: Tạo thơ sư giả danh Chất.

那先言。王寧曾見質不。

*Na-tiên* ngôn: Vương ninh từng kiến Chất phủ?

王言。質以死久遠未曾見。

Vương ngôn: Chất dĩ tử cửu viễn vị từng kiến.

那先言。王未曾見質。何用知質為造書師。

*Na-tiên* ngôn: Vương vị từng kiến Chất, hà dụng tri Chất vi tạo thơ sư?

王言。持古時書字轉相教告。用是故我知名為質。

Vương ngôn: Trì cổ thời thơ tự chuyển tương giáo cáo dụng thị cố ngã tri danh vi Chất.

那先言。用是故我曹見佛經戒。如見佛無異。佛所說經道甚深快。人知佛經戒已後便轉相教。用是故我知為無有能勝佛者。

*Na-tiên* ngôn: Dụng thị cố ngã từng kiến Phật kinh giới như kiến Phật vô dị. Phật sở thuyết kinh đạo thậm thâm khoái, nhân tri Phật kinh giới dĩ hậu tiện chuyển tương giáo, dụng thị cố ngã tri vi vô hữu năng thắng Phật giả.

王復問那先。自見佛經道可久行之。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Tự kiến Phật kinh đạo khả cửu hành chi?

那先言。佛所施教禁經戒甚快。當奉行之至老。

*Na-tiên* ngôn: Phật sở thi giáo cấm kinh giới thậm khoái, đương phụng hành chí chí lão.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先人死已後身不隨後世生耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân tử dĩ hậu thân bất tùy hậu thế sanh da?

那先言。人死已後更受新身故身不隨。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tử dĩ hậu cánh thọ tân thân, cố thân bất tùy.

那先言。譬如燈中炷更相然。故炷續在新炷更然。人身如是。故身不行更受新身。

*Na-tiên* ngôn: Thí như đăng trung chú cánh tương nhiên, cố chú tục tại, tân chú cánh nhiên. Nhân thân như thị. Cố thân bất hành cánh thọ tân thân.

那先問王。王小時從師學書讀經不。

*Na-tiên* vấn vương: Vương tiểu thời tùng sư học thơ tục kinh phủ?

王言。然。我續念之。

Vương ngôn: Nhiên. Ngã tục niệm chi.

那先問王。王所從師受經書。師寧復知。

本經書耶。悉舊得其本經書。

*Na-tiên* vấn vương: Vương sở tùng sư thọ kinh thư, sư ninh phục tri bổn kinh thư da? Tất cự đắc kỳ bổn kinh thư.

王言。不也。師續自知本經書耳。

Vương ngôn: Bất dã. Sư tục tự tri bổn kinh thư nhĩ.

那先言。人身如此。置故更受新身。

*Na-tiên* ngôn: Nhân thân như thử. Trí cố cánh thọ tân thân.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。審為有智無。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Thâm vi hữu trí vô?

那先言。無有智。

*Na-tiên* ngôn: Vô hữu trí.

那先言。譬如人盜他人果蓏。盜者寧有過無。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân đạo tha nhân quả lã. Đạo giả ninh hữu quá vô?

王言。有過。

Vương ngôn: Hữu quá.

那先言。初種栽時上無果蓏。何緣盜者當有過。

*Na-tiên* ngôn: Sơ chủng tài thời thượng vô quả lã hà duyên đạo giả đương hữu quá?

王言。設不種栽何緣有果。是故盜者無狀。

Vương ngôn: Thiết bất chủng tài hà duyên hữu quả? Thỉ cố đạo giả vô trạng.

那先言。人亦如是。用今世作善惡。生於後世更受新身。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thỉ. Dụng kim thế tác thiện ác sanh ư hậu thế, cánh thọ tân thân.

王言。人用是故身行作善惡。更新善惡所在。

Vương ngôn: Nhân dụng thỉ cố thân, hành tác thiện ác, cánh tân thiện ác sở tại?

那先言。人諸所作善惡隨人。如影隨身。人死但亡其身。不亡其行。譬如然火夜書。火滅其字續在。火至復成之。今世所作行後世成。如受之如是。

*Na-tiên* ngôn: Nhân chư sở tác thiện ác tùy nhân như ảnh tùy thân. Nhân tử dẫn vong kỳ thân bất vong kỳ hành. Thỉ như nhiên hỏa dạ thư, hỏa diệt kỳ tự tục tại. Hỏa chí phục thành chi, kim thế sở tác hành hậu thế thành như thọ chi như thỉ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王言那先。寧能分別指視善惡所在不耶。

Vương ngôn *Na-tiên*: Ninh năng phân biệt chỉ thị thiện ác sở tại phủ da?

那先言。不可得知善惡所在。

*Na-tiên* ngôn: Bất khả đắc tri thiện ác sở tại.

那先問王。樹木未有果時言寧能分別指視言其枝間無有果。寧可豫知之不耶。

*Na-tiên* vấn vương: Thọ mộc vị hữu quả thời, ngôn ninh năng phân biệt chỉ thị ngôn kỳ chi gian vô hữu quả, ninh khả dự tri chi bất da?

王言。不可知。

Vương ngôn: Bất khả tri.

那先言。人未得道不能豫知善惡所在。

*Na-tiên* ngôn: Nhân vị đắc đạo bất năng dự tri thiện ác sở tại.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問人當於後世生者。寧能自知不。

Vương phục vấn: Nhân đương ư hậu thế sanh giả, ninh năng tự tri phủ?

那先言。其當生者自知。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ đương sanh giả tự tri.

王言。何用知之。

Vương ngôn: Hà dụng tri chi?

那先言。譬如田家耕種天雨時節。其人寧豫知當得穀不。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thí như điền gia canh chủng. Thiên vũ thời tiết. Kỳ nhân ninh dự tri đương đắc cốc phủ.

王言。然。猶知當得穀多。

Vương ngôn: Nhiên. Do tri đương đắc cốc đa.

那先言。人亦如是。人當於後世生豫自知。

*Na-tiên* ngôn: Nhân diệc như thị. Nhân đương ư hậu thế sanh dự tự tri.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。審有泥洹無。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Thẩm hữu Nê-hoàn vô?

那先言。審有。

*Na-tiên* ngôn: Thẩm hữu.

王言。那先寧能指示我佛在某處不。

Vương ngôn *Na-tiên*: Ninh năng chỉ thị ngã Phật tại mỗ xứ phủ?

那先言。不能指示佛在某處。佛以般泥洹去不可得指示指示見處。

*Na-tiên* ngôn: Bất năng chỉ thị Phật tại mỗ xứ. Phật dĩ bát Nê-hoàn khứ bất khả đắc chỉ thị. Chỉ thị kiến xứ.

那先言。譬如人然大火。以即滅其火。火寧可復指示知光所在不。



*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân nhiên đại hỏa dĩ tức diệt kỳ hỏa.  
Hỏa ninh khả phục chỉ thị tri quang sở tại phủ?

王言。不可知處。

Vương ngôn: Bất khả tri xứ.

那先言。佛以般泥洹去不可復知處。

*Na-tiên* ngôn: Phật dĩ bát *Nê-hoàn* khứ, bất khả phục tri xứ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。沙門寧。自愛其身不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: *Sa-môn* ninh tự ái kỳ thân phủ?

那先言。沙門不自愛其身。

*Na-tiên* ngôn: *Sa-môn* bất tự ái kỳ thân.

王言。如令沙門不自愛其身者。何以故。

自消息臥欲得安溫軟。飲食欲得美善自護  
視何以故。

Vương ngôn: Như linh *sa-môn* bất tự ái kỳ thân dã, hà dĩ cố  
tự tiêu tức ngọa dục đắc an ôn nhuyễn, ẩm thực dục đắc mỹ thiện tự hộ, thị hà dĩ cố?

那先問王言。寧曾入戰鬥中不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Ninh tăng nhập chiến trận trung  
phủ?

王言。然。我曾入戰鬥中。

Vương ngôn: Ninh. Ngã tăng nhập chiến trận trung.

那先言。在戰鬥中曾為刀刃箭所中不。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Tại chiến trận trung tầng hữu đao nhận tiền sở trúng phủ?

王言。我曾頗為刀刃所中。

Vương ngôn: Ngã tầng phả vị đao nhận sở trúng.

那先問王。刀刃矛箭瘡柰何。

*Na-tiên* vấn vương: Đao nhận mâu tiễn thương nại hà?

王言。我以膏藥綿絮裹耳。

Vương ngôn: Ngã dĩ cao dược cảm nhứ lý nhĩ.

那先問王言。王為愛瘡故以膏藥綿絮裹耶。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Vương vị ái thương cố dĩ cao dược miên nhứ lý da?

王言。我不愛瘡。

Vương ngôn: Ngã bất ái thương.

那先言。殊不愛瘡者。何以持膏藥綿絮裹以護之。

*Na-tiên* ngôn: Thù bất ái thương giả, hà dĩ trì cao dược miên nhứ lý nhĩ hộ chi?

王言。我欲使疾愈耳。不愛其瘡。

Vương ngôn: Ngã dục sử tật dĩ nhĩ, bất ái kỳ thương.

那先言。沙門亦如是。不愛其身。雖飲食心不樂。不用作美。不用作好。不用作肌色。趣欲支身體奉行佛經戒耳。佛經說

言。人有九孔。為九矛瘡。諸孔皆臭處不淨。

*Na-tiên* ngôn: *Sa-môn* diệc như thị. Bất ái kỳ thân. Tuy ẩm thực tâm bất lạc, bất dụng tác mỹ, bất dụng tác hảo, bất dụng tác cơ sắc, thú dục chi thân thể phụng hành Phật kinh giới nhĩ. Phật kinh thuyết ngôn: Nhân hữu cửu khổng vi cửu mâu thương. Chư khổng giai xú xú bất tịnh.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。佛為審有三十二相八十種好身皆金色有光影耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Phật vi thẩm hữu tam thập nhị tướng, bát thập chủng hảo, thân giai kim sắc, hữu quang ảnh da?

那先言。佛審有三十二相八十種好皆有金色有光影。

*Na-tiên* ngôn: Phật thẩm hữu tam thập nhị tướng, bát thập chủng hảo, giai hữu kim sắc, hữu quang ảnh.

王言。佛父母寧復有三十二相八十種好身皆金色有光影耶。

Vương ngôn: Phật phụ mẫu ninh phục hữu tam thập nhị tướng, bát thập chủng hảo, thân giai kim sắc, hữu quang ảnh da?

那先言。佛父母無是相。

*Na-tiên* ngôn: Phật phụ mẫu vô thị tướng.

王言。如使父母無是相者。佛亦無是相。

Vương ngôn: Như sử phụ mẫu vô thị tướng giả, Phật diệc vô thị tướng.

王復言。人生子像其種類。父母無有是相者。佛定無是相。

Vương phục ngôn: Nhân sanh tử tượng kỳ chủng loại phụ mẫu vô hữu thị tướng giả, Phật định vô thị tướng.

那先言。佛父母雖無是三十二相八十種好身金色者。佛審有是相。

*Na-tiên* ngôn: Phật phụ mẫu tuy vô thị tam thập nhị tướng, bát thập chủng hảo, thân kim sắc giả, Phật thẩm hữu thị tướng.

那先問王。王曾見蓮華不。

*Na-tiên* vấn vương: Vương tăng kiến liên hoa phủ?

王言。我見之。

Vương ngôn: Ngã kiến chi.

那先言。此蓮華生於地。長於泥水之中。

色甚香好寧復像類泥水色不。

*Na-tiên* ngôn: Thử liên hoa sanh ư địa, trưởng ư nê thủy chi trung, sắc thậm hương hảo, ninh phục tượng loại nê thủy sắc phủ?

王言。不像類地泥水色。

Vương ngôn: Bất tượng loại địa nê thủy sắc.

那先言。雖佛父母無是諸相者。佛審有是諸相。佛生於世間長於世間。而不像世間之事。

*Na-tiên* ngôn: Tuy Phật phụ mẫu vô thị chư tướng giả, Phật thẩm hữu thị chư tướng. Phật sanh ư thế gian, trưởng ư thế gian, nhi bất tượng thế gian chi sự.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。佛審如第七天王梵所行。不與婦女交會不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Phật thẩm như đệ thất Thiên vương phạm sở hành, bất dữ phụ nữ giao hội phủ?

那先言。然。審離於婦女。淨潔無瑕穢。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Thẩm ly ư phụ nữ tịnh khiết vô hà uest.

王言。假令佛如第七天王所行者。佛為第七天王梵弟子。

Vương ngôn: Giả linh Phật như đệ thất thiên vương phạm đệ tử.

那先問王。第七天王者有念無念。

*Na-tiên* vấn vương: Đệ thất thiên vương giả hữu niệm vô niệm?

王言。第七天王梵有念。

Vương ngôn: Đệ thất thiên vương phạm hữu niệm.

那先言。是故第七天王梵及上諸天皆為佛弟子。

*Na-tiên* ngôn: Thị cố đệ thất thiên vương phạm cập thượng chư thiên giai vi Phật đệ tử.

那先問王言。鳥鳴聲何等類。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Điều minh thanh hà đẳng loại?

王言。鳥鳴聲如鴈聲。

*Vương* ngôn: Điều minh thanh như nhạn thanh.

那先言。如是鳥為是鴈。弟子各自異類。

佛亦如是。非第七天王梵弟子。

*Na-tiên* ngôn: Như thị điều thị vi nhạn, đệ tử các tự dị loại. Phật diệc như thị. Phi đệ thất thiên vương phạm đệ tử.

王言。善哉。

*Vương* ngôn: Thiện tai.

王復問那先。佛寧悉學知奉行經戒不。

*Vương* phục vấn *Na-tiên*: Phật ninh tất học tri phụng hành kinh giới phủ.

那先言。佛悉學知奉行經戒。

*Na-tiên* ngôn: Phật tất học tri phụng hành kinh giới.

王言。佛從誰師受經戒。

*Vương* ngôn: Phật tùng thùy sư thọ kinh giới?

那先言。佛無師。佛得道時便悉自知諸經道。佛不如諸弟子學知佛所教。諸弟子皆當奉行至老。

*Na-tiên* ngôn: Phật vô sư. Phật đắc đạo thời tiện tất tự tri chư kinh đạo. Phật bất như chư đệ tử học tri Phật sở giáo. Chư đệ tử giai đương phụng hành chí lão.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人父母死時悲啼哭淚出。人有聞佛經。亦復悲啼淚出。俱淚出寧有別異不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân phụ mẫu tử thời bi đề khóc lệ xuất, nhân hữu văn Phật kinh diệc phục bi đề lệ xuất. Câu lệ xuất ninh hữu biệt dị phủ?

那先言。人有父母啼泣皆感思愛恩念愁憂苦痛。此曹憂者愚癡憂耳。其有聞佛經道淚出者。皆有慈哀之心。念世間勤苦。是故淚出。其得福甚大。

*Na-tiên* ngôn: Nhân hữu phụ mẫu đề khắp giai cảm tư ái, ân niệm, sầu ưu khổ thống, thử tào ưu giả ngu si ưu nhĩ. Kỳ hữu văn Phật kinh đạo lệ xuất giả giai hữu từ ai chi tâm, niệm thế gian cần khổ, thị cố lệ xuất, kỳ đắc phước thậm đại.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。以得度脫者。未得度脫者。有何等別異。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Dĩ đắc độ thoát giả, vị đắc độ thoát giả, hữu hà đẳng biệt dị?

那先言。人未得度脫者。有貪欲之心。人得度脫者。無有貪欲之心。但欲趣得飯食支命耳。

*Na-tiên* ngôn: Nhân vị đắc độ thoát giả hữu tham dục chi tâm. Nhân đắc độ thoát giả vô hữu tham dục chi tâm. Đản dục thú đắc phạn thực chi mạng nhĩ.

王言。我見世間人。皆欲快身欲得美食無有厭足。

Vương ngôn: Ngã kiến thế gian nhân giai dục khoái thân, dục đắc mỹ thực, vô hữu yếm túc.

那先言。人未得度脫者。飯食用作榮樂好。人得度脫者。雖飯食不以為樂不以為甘。趣欲支命。

*Na-tiên* ngôn: Nhân vị đắc độ thoát giả, phạn thực dụng tác vinh lạc hảo. Nhân đắc độ thoát giả tuy phạn thực bất dĩ vi lạc, bất dĩ vi cam, thú dục chi mạng.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.



王復問那先。人家有所作。念久遠之事不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân gia hữu sở tác, niệm cửu viễn chi sự phủ?

那先言。人愁憂時。皆念久遠之事。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sầu ưu thời, giai niệm cửu viễn chi sự.

王言。用何等念之。用志念耶。用念念耶。

Vương ngôn: Dụng hà đẳng niệm chi? Dụng chí niệm da? Dụng niệm niệm da?

那先問王言。寧曾有所學知以後念之不。

*Na-tiên* vấn vương ngôn: Ninh tăng hữu sở học tri, dĩ hậu niệm chi phủ?

王言。然我曾有所學知。以後復忽忘之。

Vương ngôn: Nhiên. Ngã tăng hữu sở học tri, dĩ hậu phục hốt vong chi.

那先言。王是時無忘耶。而忘之乎。

*Na-tiên* ngôn: Vương thị thời vô vong da? Nhi vong chi hồ?

王言。我時妄念。

Vương ngôn: Ngã thời vọng niệm.

那先言。可差王為有象。

*Na-tiên* ngôn: Khả sai vương vi hữu tượng.

王復問那先。人有所作皆念。如甫始有所作。今見在所作皆用念知耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân hữu sở tác giai niệm như phủ thủy hữu sở tác. Kim kiến tại sở tác giai dụng niệm tri da?

那先言。已去之事皆用念知之。今見在之事亦用念知之。

*Na-tiên* ngôn: Dĩ khứ chi sự giai dụng niệm tri chi. Kim kiến tại chi sự diệc dụng niệm tri chi.

王言。如是人但念去事。不能復念新事。

Vương ngôn: Như thị nhân đản niệm khứ sự, bất năng phục niệm tân sự.

那先言。假令新者有所作不可念者亦是。

*Na-tiên* ngôn: Giả linh tân giả hữu sở tác bất khả niệm giả diệc như thị.

王言。人新學書技巧為唐捐耶。

Vương ngôn: Nhân tân học thư kỹ xảo vi đường quyên da?

那先言。人新學書畫者有念。故令弟子學者有知。是故有念耳。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tân học thư họa giả, hữu niệm, cố linh đệ tử học giả hữu tri. Thị cố hữu niệm nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人用幾事生念耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân dụng kỷ sự sanh niệm da?

那先言。人凡有十六事生念。一者久遠所作生念。二者新有所學生念。三者若有大事生念。四者思善生念。五者曾所更苦生念。六者自思惟生念。七者曾雜所作生念。八者教人生念。九者像生念。十者曾有所忘生念。十一者因識生念。十二者校計生念。十三者負債生念。十四者一心生念。十五者讀書生念。十六者曾有所寄更見生念。為十六事生。

*Na-tiên* ngôn: Nhân phạm hữu thập lục sự sanh niệm. Nhất giả cửu viễn sở tác sanh niệm. Nhị giả tân hữu sở học sanh niệm. Tam giả nhược hữu đại sự sanh niệm. Tứ giả tư thiện sanh niệm. Ngũ giả tăng sở cánh khổ sanh niệm. Lục giả tự tư duy sanh niệm. Thất giả tăng tạp sở tác sanh niệm. Bát giả giáo nhân sanh niệm. Cửu giả tượng sanh niệm. Thập giả tăng hữu sở vong sanh niệm. Thập nhất giả nhân thức sanh niệm. Thập nhị giả hiệu kế sanh niệm. Thập tam giả phụ trái sanh niệm. Thập tứ giả nhất tâm sanh niệm. Thập ngũ giả độc thơ sanh niệm. Thập lục giả tăng hữu sở ký, cánh kiến sanh niệm. Vi thập lục sự sanh.

一。王復問那先。何等為念久者。

Nhất -Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi niệm cửu giả.

那先言。佛弟子阿難女弟子優婆夷鳩離單  
罷。念億世宿念時事。及餘道人皆能念去  
世之事。如阿難女弟輩甚衆多。念此以便  
生念。

*Na-tiên* ngôn: Phật đệ tử A-nan, nữ đệ tử ưu-bà-di Cửu-thù-đan-bãi niệm ức thế túc niệm thời sự cập dư đạo nhân giai năng niệm khứ thế chi sự. Như A-nan nữ đệ bối thậm chúng đa, niệm thử dĩ tiện sanh niệm.

二。王復問。何等為新所學生念者。

Nhị -Vương phục vấn: Hà đẳng vi tân sở học sanh niệm giả.

那先言。如人曾學知校計。後復忘之。見  
人校計便更生念。

*Na-tiên* ngôn: Như nhân tăng học tri hiệu kế hậu phục vong chi, kiến nhân hiệu kế tiện cánh sanh niệm.

三。王復問那先。何等為大事生念者。

Tam -Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi đại sự sanh niệm giả?

那先言。譬如太子立為王。自念為王豪  
貴。是為大事生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như thái tử lập vi vương, tự niệm vi vương hào quý, thị vi đại sự sanh niệm.

四。王復問那先。何等為思善生念者。

Tứ -Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi tư thiện sanh niệm giả?

那先言。譬如為人所請呼極善意賓遇待之。其人自念言。昔日為某所請呼善意待人。是為思善生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như vị nhân sở thỉnh hô cực thiện ý tân ngộ đãi chi. Kỳ nhân tự niệm ngôn: Tích nhật vị mỗ sở thỉnh hô thiện ý đãi nhân. Thị vi tư thiện sanh niệm.

五。王復問那先。何等為更苦生念。

Ngũ - Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi cánh khổ sanh niệm?

那先言。譬如人曾為人所搥捶閉繫牢獄。是為更苦生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân tăng vị nhân sở qua chúy bế hệ lao ngục. Thị vi cánh khổ sanh niệm.

六。王復問那先言。何等為自思惟生念者。

Lục - Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi tự tư duy sanh niệm giả?

那先言。譬如曾有所見。若家室宗親及畜生。是為自思惟生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như tăng hữu sở kiến. Nhược gia thất tông thân cập súc sanh. Thị vi tự tư duy sanh niệm.

七。王復問那先言。何等為曾雜所作生念者。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

Thất –Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi tăng tạp sở tác sanh niệm giả?

那先言。譬如人名萬物字類色香臭甜苦。  
念此語事是為雜生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân danh, vạn vật tự loại, sắc, hương, xú, điềm, khổ, niệm thứ ngữ sự, thị vi tạp sanh niệm.

八。王復問那先言。何等為教人生念者。

Bát –Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi giáo nhân sanh niệm giả?

那先言。人自喜忘邊人或有者或忘者。忘為教人生念。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tự hỷ vong biên nhân, hoặc hữu giả hoặc vong giả. Vong vi giáo nhân sanh niệm.

九。王復問那先言。何等為像生念者。

Cửu –Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Hà đẳng vi tượng sanh niệm giả?

那先言。人牛馬各自有像類。是為像生念。

*Na-tiên* ngôn: Nhân ngưu mã các tự hữu tượng loại. Thị vi tượng sanh niệm.

十。王復問那先。何等為曾所忘生念者。

Thập –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi tăng sở vong sanh niệm giả?

那先言。譬如人卒有所忘。數數獨念得之。是為曾所忘生念。

*Na-tiên* ngôn: Thí như nhân thốt hữu sở vong, số số độc niệm đắc chi, thị vi tăng sở vong sanh niệm.

十一。王復問那先。何等為因識生念者。

Thập nhất –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi nhân thức sanh niệm giả?

那先言。學書者能求其字。是為因識生念。

*Na-tiên* ngôn: Học thơ giả năng câu kỳ tự, thị vi nhân thức sanh niệm.

十二。王復問那先。何等為校計生念者。

Thập nhị –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi hiệu kế sanh niệm giả?

那先言。如人共校計成就悉知策術分明。是為校計生念。

*Na-tiên* ngôn: Như nhân cộng hiệu kế thành tựu, tất tri sách thuật phân minh. Thị vi hiệu kế sanh niệm.

十三。王復問那先。何等為負債生念者。

Thập tam –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi phụ trái sanh niệm giả?

那先言。譬如顧鼓所當債歸。是為債局生念。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* ngôn: Thí như cổ cổ sở đương trái quy, thị vi trái cục sanh niệm.

十四。王復問那先。何等為一心生念者。

Thập tứ –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi nhất tâm sanh niệm giả?

那先言。沙門一其心。自念所從來生千億世時事。是我為一其心生念。

*Na-tiên* ngôn: *Sa-môn* nhất kỳ tâm tự niệm sở từng lai sanh thiên ức thế thời sự, thị ngã vi nhất kỳ tâm sanh niệm.

十五。王復問那先。何等為讀書生念者。

Thập ngũ –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi độc thơ sanh niệm giả?

那先言。帝王有久古之書。念言某帝某年時書也。是為讀書生念。

*Na-tiên* ngôn: Đế vương hữu cửu cổ chi thơ, niệm ngôn: mỗ đế, mỗ niên, thời thơ dã. Thị vi độc thơ sanh niệm.

十六。王復問那先。何等為曾有所寄更見生念者。

Thập lục –Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà đẳng vi tàng hữu sở ký cánh kiến sanh niệm giả?

那先言。若人有所寄。更眼見之便生念。是為所寄生念。

*Na-tiên* ngôn: Nhược nhân hữu sở ký, cánh nhãn kiến chi tiện sanh niệm, thị vi sở ký sanh niệm.



王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。佛寧悉知去事甫始當來事耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Phật ninh tất tri khứ sự phủ thủy đương lai sự da?

那先言。然。佛悉知之。

*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Phật tất tri chi.

王言。假令佛悉知諸事者。何故不一時教諸弟子。何故稍稍教之。

Vương ngôn: Giả linh Phật tất tri chư sự giả, hà cố bất nhất thời giáo chư đệ tử? Hà cố sảo sảo giáo chi?

那先問王。國中寧有醫師無。

*Na-tiên* vấn vương: Quốc trung ninh hữu y sư vô?

王言。有醫師。

Vương ngôn: Hữu y sư.

寧能悉知天下諸藥不。

Ninh năng tất tri thiên hạ chư dược phủ?

王言。能悉識知諸藥。

Vương ngôn: Năng tất thức tri chư dược.

那先問王。其醫師治病。為一時與藥。稍稍與之。

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

*Na-tiên* vấn vương: Kỳ y sư trị bệnh vi nhất thời dữ dược sảo sảo dữ chi?

王言。人未病。不可豫與藥。應病乃與藥耳。

Vương ngôn: Nhân vị bệnh bất khả dự dữ dược. Ứng bệnh nãi dữ dược nhĩ.

那先言。佛雖悉知去來見在之事。亦不可一時悉教天下人。當稍稍授經戒令奉行之耳。

*Na-tiên* ngôn: Phật tuy tất tri khứ lai kiến tại chi sự, diệc bất khả nhất thời tất giáo thiên hạ nhân, đương sảo sảo thọ kinh giới, linh phụng hành chi nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。卿曹沙門言。人在世間作惡。至百歲臨欲死時念佛。死後者皆得生天上。我不信是語。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào *sa-môn* ngôn: Nhân tại thế gian tác ác, chí bách tuế lâm dục tử thời niệm Phật. Tử hậu giả giai đắc sanh thiên thượng. Ngã bất tín thị ngữ.

復言殺一生死即當入泥犁中。我不信是語。

Phục ngôn: Sát nhất sanh, tử tức đương nhập *Nê-lê* trung. Ngã bất tín thị ngữ.

那先問王。如人持小石置水上。石浮耶沒耶。

*Na-tiên* vấn vương: Như nhân trì tiểu thạch trí thủy thượng, thạch phù da, một da?

王言。其石沒。

Vương ngôn: Kỳ thạch một.

那先言。如令持百枚大石置船上。其船寧沒不。

*Na-tiên* ngôn: Như linh trì bách mai đại thạch trí thuyền thượng. Kỳ thuyền ninh một phủ?

王言。不沒。

Vương ngôn: Bất một.

那先言。船中百枚大石因船故不得沒。人雖有本惡。一時念佛。用是故不入泥犁中。便得生天上。其小石沒者如人作惡。不知佛經死後便入泥犁中。

*Na-tiên* ngôn: Thuyền trung bách mai đại thạch nhân thuyền cố bất đắc một. Nhân tuy hữu bản ác nhất thời niệm Phật dụng thị cố bất nhập *Nê-lê* trung, tiện đắc sanh thiên thượng. Kỳ tiểu thạch một giả, như nhân tác ác bất tri Phật kinh. Tử hậu tiện nhập *Nê-lê* trung.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。卿曹用何等故行學道作沙門。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào dụng hà đẳng cố hành học đạo tác *sa-môn*?

那先言。我以過去苦現在苦當來苦。欲棄是諸苦。不欲復受更。故行學道作沙門。

*Na-tiên* ngôn: Ngã dĩ quá khứ khổ, hiện tại khổ, đương lai khổ, dục khí thị chư khổ, bất dục phục thọ cánh, cố hành học đạo tác *sa-môn*.

王復問那先。苦乃在後世。何為豫學道作沙門。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khổ nãi tại hậu thế, hà vi dự học đạo tác *sa-môn*?

那先問王。王寧有敵國怨家欲相攻擊不。

*Na-tiên* vấn vương: Vương ninh hữu địch quốc oán gia dục tương công kích phủ?

王言。然。有敵國怨家。常欲相攻擊也。

Vương ngôn: Nhiên. Hữu địch quốc oán gia thường dục tương công kích dã.

那先問王。敵主臨來時。王乃作鬥具備守掘塹耶。當豫作之乎。

*Na-tiên* vấn vương: Địch chúa lâm lai thời, vương nãi tác đấu cụ bị, thủ quật tiện da? Đương dự tác chi hồ?

王言。當豫有儲待。

Vương ngôn: Đương dự hữu trừ dãi.

那先問王。用何等故豫作儲待。

*Na-tiên* vấn vương: Hà dụng đặng cố dự tác trừ dãi?

王言。備敵來無時故。

Vương ngôn: Bị địch lai vô thời cố.

那先問王。敵尚未來何故豫備之。

*Na-tiên* vấn vương: Địch thượng vị lai, hà cố dự bị chi?

那先復問王。飢乃田種渴乃掘井耶。

*Na-tiên* phục vấn vương: Cơ nãi điền chủng, khát nãi quật tĩnh da?

王言。皆當豫作之。

Vương ngôn: Giai đương dự tác chi.

那先言。尚未飢渴。何故豫作調度。

*Na-tiên* ngôn: Thượng vị cơ khát, hà cố dự tác điều độ?

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。第七梵天去是幾所。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Đệ thất Phạm thiên khứ thị kỷ sở?

那先言。甚遠。令石大如王殿。從第七梵天上墮之。六月日乃墮此間地耳。

*Na-tiên* ngôn: Thập viễn. Linh thạch đại như vương điện, tòng đệ thất Phạm thiên thượng đọa chi, lục nguyệt nhật nãi đọa thử gian địa nhĩ.

王言。卿曹諸沙門言。得羅漢道。如人屈伸臂頃。以飛上第七梵天上。

Vương ngôn: Khanh tào chư sa-môn ngôn đắc La-hán đạo, như nhân khuất thân tứ khoảnh dĩ phi thượng đệ thất Phạm thiên thượng.

王言。我不信是。行數千萬億里。何以疾乃爾耶。

Vương ngôn: Ngã bất tín thị, hành số thiên vạn ức lý, hà dĩ tật nãi nhĩ da?

那先問王。王本生何國。

*Na-tiên* vấn vương: Vương bản sanh hà quốc?

王言。我本生大秦國。國名阿荔散。

Vương ngôn: Ngã bản sanh Đại Tần quốc, quốc danh A-lệ-tán.

那先問王。阿荔散去是間幾里。

*Na-tiên* vấn vương: A-lệ-tán khứ thị gian kỷ lý?

王言。去二千由旬合八萬里。

Vương ngôn: Khứ nhị thiên do-tuần hiệp bát vạn lý.

那先問王。頗曾於此遙念本國中事不。

*Na-tiên* vấn vương: Phả tăng ư thử diêu niệm bản quốc trung sự phủ?

王言。然。恒念本國中事耳。

Vương ngôn: Nhiên. Hằng niệm bản quốc trung sự nhĩ.

那先言。王試復更念本國中事。曾有所作為者。

*Na-tiên* ngôn: Vương thí phục cánh niệm bản quốc trung sự, tăng hữu sở tác vi giả?

王言。我即念已。

Vương ngôn: Ngã tức niệm dĩ.

那先言。王行八萬里。反復何以疾。

*Na-tiên* ngôn: Vương hành bát vạn lý phản phục hà dĩ tật?

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先若有兩人於此俱時死。一人上生第七梵天。一人生罽賓。去是七百二十里。誰為先到者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhược hữu lưỡng nhân ư thử câu thời tử. Nhất nhân thượng sanh đê thất Phạm thiên, nhất nhân sanh Kế Tân, khứ thị thất bách nhị thiên lý. Thùy vi tiên đáo giả?

那先言。兩人俱時到耳。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng nhân câu thời đáo nhĩ.

王言。相去遠近大多何以俱至。

Vương ngôn: Tương khứ viễn cận đại đa, hà dĩ câu chí?

那先問王。試念阿荔國。

*Na-tiên* vấn vương: Thí niệm A-lệ quốc.

王言。我已念之。

Vương ngôn: Ngã dĩ niệm chi.

那先復言。王試復念罽賓。

*Na-tiên* phục ngôn: Vương thí phục niệm Kế Tân.

王言。我已念之。

Vương ngôn: Ngã dĩ niệm chi.

那先問王念是兩國何所疾者。

*Na-tiên* vấn vương: Niệm thị lưỡng quốc hà sở tật giả?

王言。俱等耳。

Vương ngôn: Câu đẳng nhĩ.

那先言。兩人俱死。一人生第七梵天上。

一人生罽賓。亦等耳。

*Na-tiên* ngôn: Lưỡng nhân câu tử, nhất nhân sanh đệ thất Phạm thiên thượng, nhất nhân sanh Kế Tân diệc đẳng nhĩ.

那先問王。若有一雙飛鳥。一鳥於大樹上止。一鳥於小卑樹上止。兩鳥俱止。誰影先在地者。

*Na-tiên* vấn vương: Nhược hữu nhất song phi điểu, nhất điểu ư đại thọ thượng chỉ, nhất điểu ư tiểu ty thọ thượng chỉ, lưỡng điểu câu chỉ, thụ ảnh tiên tại địa giả?

王言。其影俱到地耳。

Vương ngôn: Kỳ ảnh câu đáo địa nhĩ.



那先言。兩人俱死。一人生第七梵天上。  
一人生罽賓。亦俱時至耳。

*Na-tiên* ngôn: Lương nhân câu tử, nhất nhân sanh đê thất Phạm thiên thượng, nhất nhân sanh Kế Tân, diệc câu thời chí nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人用幾事學知道。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân dụng kỷ sự học tri đạo?

那先言。用七事學知道。何等為七。一者念善惡之事。二者精進。三者樂道。四者伏意為善。五者念道。六者一心。七者適遇無所憎愛。

*Na-tiên* ngôn: Dụng thất sự học tri đạo. Hà đẳng vi thất? Nhất giả niệm thiện ác chi sự, nhị giả tinh tấn, tam giả lạc đạo, tứ giả phục ý vi thiện, ngũ giả niệm đạo, lục giả nhất tâm, thất giả thích ngộ vô sở tăng ái.

王復問那先。人用此七事學知道耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân dụng thử thất sự học tri đạo da?

那先言。不悉用七事學知道。智者持智別知善惡。用是一事別知耳。

*Na-tiên* ngôn: Bất tất dụng thất sự học tri đạo. Trí giả trì trí biệt tri thiện ác, dụng thị nhất sự biệt tri nhĩ.

王復問那先。假令用一事知者何為說七事。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Giả linh dụng nhất sự tri giả, hà đẳng thuyết thất sự?

那先問王。如人持刀著鞘中倚壁。刀寧能自有所割截不。

*Na-tiên* vấn vương: Như nhân trì đao trước sao trung ỷ bích. Đao ninh năng tự hữu sở cát tiệt phủ?

王言。不能有所割截。

Vương ngôn: Bất năng hữu sở cát tiệt.

那先言。人心雖明。會當得是六事共成智耳。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tâm tuy minh, hội đương đắc thị lục sự cộng thành trí nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人家作善得福大耶。作惡得殃大耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân gia tác thiện đắc phước đại da? Tác ác đắc ương đại da?

那先言。人作善得福大。作惡得殃小。人家作惡日自悔過。是故其過日小。人家作善日夜自念歡喜。是故得福大。

*Na-tiên* ngôn: Nhân tác thiện đắc phước đại, tác ác đắc ương tiểu. Nhân gia tác ác, nhật tự hồi quá, thị cố kỳ ác nhật tiểu. Nhân gia tác thiện, nhật dạ tự niệm hoan hỷ, thị cố đắc phước đại.

那先言。昔者佛在時其國中有人杻無手足而取蓮華持上佛。佛即告諸比丘言。此杻手足兒，卻後九十一劫，不復墮入泥犁中，畜生薜荔道中。得生天上。天上壽終復還作人。是故我知人作小善得福大。作惡其人自悔過日消滅而盡。是故我知人作過其殃小。

*Na-tiên* ngôn: Tích giả Phật tại thời, kỳ quốc trung hữu nhân ngột vô thủ túc, nhi thủ liên hoa trì thượng Phật, Phật túc cáo chư *tỳ-kheo* ngôn: Thủ ngột thủ túc nhi khước hậu cử thập nhất kiếp, bất phục đọa nhập *Nê-lê* trung, súc sanh bệ-lê đạo trung, đắc sanh thiên thượng. Thiên thượng thọ chung, phục hoàn tác nhân. Thị cố ngã tri, nhân tác tiểu thiện đắc đại phước. Tác ác kỳ nhân tự hồi quá, nhật tiêu diệt nhi tận. Thị cố ngã tri nhân tác quá kỳ ương tiểu.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。智者作惡愚人作惡。此兩人殃咎誰得多者。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Trí giả tác ác, ngu giả tác ác, thử lưỡng nhân ương cử thù đắc đa giả?

那先言。愚人作惡得殃大。智人作惡得殃小。

*Na-tiên* ngôn: Ngu nhân tác ác đắc ương đại. Trí giả tác ác đắc ương tiểu.

王言。不如那先言。

Vương ngôn: Bất như *Na-tiên* ngôn.

王言。我國治法，大臣有過則罪之重。愚民有過則罪之輕。是故智者作惡得殃大。愚者作惡得殃小。

Vương ngôn: Ngã quốc trị pháp, đại thần hữu quá tắc tội chi trọng, ngu dân hữu quá tắc tội chi khinh. Thị cố trí giả tác ác đắc ương đại. Ngu giả tác ác đắc ương tiểu.

那先問王。譬如燒鐵在地。一人知為燒鐵。一人不知。兩人俱前取燒鐵誰爛手大者耶。

*Na-tiên* vấn vương: Thí như thiêu thiết tại địa. Nhất nhân tri vi thiêu thiết. Nhất nhân bất tri. Lưỡng nhân câu tiền thủ thiêu thiết thùy lạn thủ đại giả da?

王言。不知者爛手大。

Vương ngôn: Bất tri giả lạn thủ đại.

那先言。愚者作惡不能自悔故其殃大。智者作惡知不當所為。日自悔過故其殃少。

*Na-tiên* ngôn: Ngu giả tác ác bất năng tự hồi, cố kỳ ương đại. Trí giả tác ác tri bất đương sở vi, nhật tự hồi quá, cố kỳ ương tiểu.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人有能持此身飛行上至第七梵天上，及至鬱單越地，及所欲至處者不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân hữu năng trì thủ thân phi hành, thượng chí đệ thất Phạm thiên thượng, cập chí *Uát-đan-việt* địa, cập sở dục chí xứ giả phủ?

那先言。能。

*Na-tiên* ngôn: Năng.

王言。奈何持此身上第七梵天及鬱單越地及所欲至處乎。

Vương ngôn: Nại hà trì thủ thân thượng đệ thất Phạm thiên, cập *Uát-đan-việt* địa, cập sở dục chí xứ hồ?

那先問王。王寧自念少小時，跳戲一丈地不。

*Na-tiên* vấn vương: Vương ninh tự niệm thiếu tiểu thời, khiêu hý nhất trượng địa phủ?

王言。我年少時，意念欲跳便跳一丈餘地。

## KINH TỶ KHEO NA TIÊN

---

Vương ngôn: Ngã niên thiếu thời, ý niệm dục khiếu, tiện khiếu nhất trượng dư địa.

那先言。得道之人，意欲跳至第七梵天上，及至鬱單越地者亦爾。

*Na-tiên* ngôn: Đắc đạo chi nhân, ý dục khiếu chí đệ thất Phạm thiên thượng, cập chí *Uất-đan-việt* địa giả diệc nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。卿曹諸沙門言。有骨長四千里。何等身骨乃長四千里。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào chư *sa-môn* ngôn: Hữu cốt trường tứ thiên lý, hà đẳng thân cốt nãi trường tứ thiên lý?

那先問王。曾聞大海中有大魚名質。身長二萬八千里者不。

*Na-tiên* vấn vương: Tằng văn đại hải trung hữu đại ngư danh chất, thân trường nhị vạn bát thiên lý giả phủ?

王言。然有是。我曹聞之。

Vương ngôn: Nhiên, hữu thị. Ngã tào văn chi.

那先言。如是二萬八千里魚。其脅骨長四千里。王怪之為。

*Na-tiên* ngôn: Như thị nhị vạn bát thiên lý ngư, kỳ hiệp cốt trường tứ thiên lý, vương quái chi vi.

王復問那先。卿曹諸沙門說言。我能斷喘息之事。王言。奈何斷喘息氣耶。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Khanh tào chú *sa-môn* thuyết ngôn: Ngã năng đoạn suyển tức chi sự. Vương ngôn: Nại hà đoạn suyển tức khí da?

那先問王。寧曾聞志不。

*Na-tiên* vấn vương: Ninh tăng văn chí phủ?

王言。我聞之。

Vương ngôn: Ngã văn chi.

那先言。王以為志在人身中耶。

*Na-tiên* ngôn: Vương dĩ vi chí tại nhân thân trung da?

王言。我以為志在人身中。

Vương ngôn: Ngã dĩ vi chí tại nhân thân trung.

那先言。王以為愚人不能制其身口者。不能持經戒者。如此曹人亦不樂其身。

*Na-tiên* ngôn: Vương dĩ vi ngu nhân bất năng chế kỳ thân khẩu giả, bất năng trì kinh giới giả. Như thử tào nhân diệc bất lạc kỳ thân.

那先言。其學道人。能制身口能持經戒能一其心。得四禪便能不復喘息耳。

*Na-tiên* ngôn: Kỳ học đạo nhân năng chế thân khẩu, năng trì kinh giới, năng nhất kỳ tâm, đắc tứ thiên, tiện năng bất phục suyển tức nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王問那先。為呼言海海為是水名為海耶。  
用他事故言海。

Vương vấn *Na-tiên*: Vi hô ngôn hải, hải vi thị thủy, danh vi hải da? Dụng tha sự cố ngôn hải.

那先言。人所以呼為海者。水與鹽參各半。是故為海耳。

*Na-tiên* ngôn: Nhân sở dĩ hô vi hải giả, thủy dữ diêm tham các bán, thị cố vi hải nhĩ.

王復問那先。何以故海悉鹹如鹽味。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Hà dĩ cố hải tất hàm như diêm vị?

那先言。所以海水鹹者。淡畜以來久遠及魚鱉蟲多共清便水中。是故令鹹耳。

*Na-tiên* ngôn: Sở dĩ hải thủy hàm giả, đạm súc dĩ lai, cửu viễn cập ngư miết trùng đa cộng thanh tiện thủy trung. Thị cố linh hàm nhĩ.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人得道以，寧能悉思惟深奧眾事不。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân đắc đạo dĩ, ninh năng tất tư duy thâm áo chúng sự phủ?

那先言。然。人得道以能悉思惟深奧之事。



*Na-tiên* ngôn: Nhiên. Nhân đắc đạo dĩ năng tất tư duy thâm áo chi sự.

那先言。佛經最深奧知衆事。不可稱量衆事。皆智平斷之。

*Na-tiên* ngôn: Phật kinh tối thâm áo tri chúng sự, bất khả xúng lượng chúng sự, giai trí bình đoạn chi.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

王復問那先。人神智自然。此三事寧同各異。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Nhân thần trí tự nhiên, thử tam sự ninh đồng các dị?

那先言。人神者主覺。智者曉道。自然者虛空。無有人。

*Na-tiên* ngôn: Nhân thần giả chủ giác, trí giả hiểu đạo, tự nhiên giả hư không. Vô hữu nhân.

王復問那先言。得人何等為得人者。眼視色耳聽聲鼻聞香口知味身知麤軟意知善惡之事。何所為得人者。

Vương phục vấn *Na-tiên* ngôn: Đắc nhân hà đẳng vi đắc nhân giả? Nhãn thị sắc, nhĩ thính thanh, tỉ văn hương, khẩu tri vị, thân tri thô nhuyễn, ý tri thiện ác chi sự, hà sở vi đắc nhân giả?

那先問王。如令人能目自視。脫瞳子去之  
視寧廣遠不。裂大其耳聽聲寧廣遠不。決  
鼻令大。其聞香寧多不。開口令大。知味  
寧多不。剝割肌膚。寧令信知麤軟不。拔  
去其志。盛念寧多不。

*Na-tiên* vấn vương: Như linh nhân năng mục tự thị, thoát đồng tử khứ chi thị, ninh quảng viễn phủ? Liệt đại kỳ nhĩ, thính thanh ninh quảng viễn phủ? Quyết tĩ linh đại, kỳ văn hương ninh đa phủ? Khai khẩu linh đại, tri vị ninh đa phủ? Bạt cát cơ phu ninh linh tín tri thô nhuyễn phủ? Bạt khứ kỳ chí, thịnh niệm ninh đa phủ?

王言。不也。

Vương ngôn: Bất dã.

那先言。佛在所作甚難。佛所如甚妙。

*Na-tiên* ngôn: Phật tại sở tác thậm nan. Phật sở tri thậm diệu.

王復問那先。所作何等甚難。何等甚妙。

Vương phục vấn *Na-tiên*: Sở tác hà đẳng thậm nan? Hà đẳng thậm diệu?

那先言。佛言能知人腹中。目所見事悉能  
解之。能解目事，能解耳事，能解鼻事，  
能解口事，能解身事，能解敗事，能解疑  
事，能解所念事，能解神事。

*Na-tiên* ngôn: Phật ngôn: Năng tri nhân phúc trung, mục sở kiến sự tất năng giải chi, năng giải mục sự, năng giải nhĩ sự,

năng giải tử sự, năng giải khẩu sự, năng giải thân sự, năng giải bại sự, năng giải nghi sự, năng giải sở niệm sự, năng giải thân sự.

那先言。人取海水含之。寧能別知口中水是泉水是某流水是某河水。

*Na-tiên* ngôn: Nhân thủ hải thủy hàm chi, ninh năng biệt tri khẩu trung thủy, thị tuyên thủy, thị mỗ lưu thủy, thị mỗ hà thủy?

王言。衆水皆合為一。難各別知。

Vương ngôn: Chúng thủy giai hiệp vi nhất, nan các biệt tri.

那先言。佛所作為難皆能別知是諸水味。今海水見目前之事。王尚不能別知，今人神不見人身中，有六事不可見。

*Na-tiên* ngôn: Phật sở tác vi nan, giai năng biệt tri thị chi thủy vị. Kim hải thủy kiến mục tiền chi sự, vương thượng bất năng biệt tri, kim nhân thân bất kiến nhân thân trung, hữu lục sự bất khả kiến.

那先言。是故佛解之從心念至目所見。從心念至耳所聽。從心念至鼻所嗅。從心念至口知味。從心念至身知苦樂寒溫麤堅。從心念有所向。佛悉知分別解之。

*Na-tiên* ngôn: Thị cố Phật giải chi tùng tâm niệm chí mục sở kiến, tùng tâm niệm chí nhĩ sở thính, tùng tâm niệm chí tử sở xú, tùng tâm niệm chí khẩu tri vị, tùng tâm niệm chí thân tri

## KINH TỖ KHEO NA TIÊN

---

khổ lạc hàn ôn thô kiên, tòng tâm niệm hữu sở hương, Phật tất tri phân biệt giải chi.

王言。善哉。

Vương ngôn: Thiện tai.

那先言。夜已半我欲去。

*Na-tiên* ngôn: Dạ dĩ bán, ngã dục khứ.

王即敕傍臣取四端氎布搵。置麻油中持以為炬。當送那先歸。恭事那先如事我身。

Vương tức sắc bàng thân thủ tứ đoan điệp bố ôn, trí ma du trung, trì dĩ vi cự, đương tống *Na-tiên* quy. Cung sự *Na-tiên* như sự ngã thân.

傍臣皆言。受教。

Bàng thân giai ngôn: Thọ giáo.

王言。得師如那先，作弟子如我，可得道疾。王諸所問那先輒事事答之。王大歡喜。

Vương ngôn: Đắc sư như *Na-tiên*, tác đệ tử như ngã, khả đắc đạo tật. Vương chư sở vấn *Na-tiên*, triếp sự sự đáp chi. Vương đại hoan hỷ.

王即出中藏好衣值十萬已上那先。

Vương tức xuất trung tạng hảo y trị thập vạn dĩ thưởng *Na-tiên*.

王語那先。從今已去，願那先日與八百沙門。共於宮中飯食及欲所得。皆從王取之。

Vương ngữ *Na-tiên*: Tùng kim dĩ khứ, nguyện *Na-tiên* nhật dữ bát bá *sa-môn* cộng ư cung trung phạn thực cập dục sở đắc, giai tùng vương thủ chi.

那先報王我為道人略無所欲。

*Na-tiên* báo vương: Ngã vi đạo nhân lược vô sở dục.

王言。那先當自護。亦當護我身。

Vương ngôn: *Na-tiên* đương tự hộ, diệc đương hộ ngã thân.

那先言。何等當自護，及護王身。

*Na-tiên* ngôn: Hà đẳng đương tự hộ, cập hộ vương thân?

王報言恐人論議呼王為慳。那先為王解諸狐疑。而不能賜與。恐或人言那先不能解王狐疑，故王不賞賜。

Vương báo ngôn: Khủng nhân luận nghị呼 vương vi xan. *Na-tiên* vị vương giải chư hồ nghi, nhi bất năng tứ dữ. Khủng hoặc nhân ngôn: *Na-tiên* bất năng giải vương hồ nghi, cố vương bất thưởng tứ.

王言。那先受者，當令我得其福，那先亦當護其名。

Vương ngôn: *Na-tiên* thọ giả, đương linh ngã đắc kỳ phước, *Na-tiên* diệc đương hộ kỳ danh.

王言。譬如師子在金檻中，猶為拘閉，常有欲望去心。今我雖為國王，在宮省中其意不樂。欲棄國去而行學道。

Vương ngôn: Thí như sư tử tại kim hạm trung, du vi câu bế, thường hữu dục vọng khứ tâm. Kim ngã tuy vi quốc vương, tại cung tĩnh trung, kỳ ý bất lạc, dục khí quốc khứ nhi hành học đạo.

王語竟。那先便起歸佛寺。那先適去王竊自念。我問那先為何等事。那先為解我何等事。王自念。我所問那先莫不解我意者。

Vương ngữ cánh, *Na-tiên* tiện khởi quy Phật tự. *Na-tiên* thích khứ, vương thiết tự niệm: Ngã vấn *Na-tiên* vi hà đẳng sự? *Na-tiên* vị giải ngã hà đẳng sự? Vương tự niệm: Ngã sở vấn, *Na-tiên* mạc bất giải ngã ý giả.

那先歸佛寺，亦自念。王問我何等事。我亦報王何等事。那先自念。王所問者我亦悉為解之。

*Na-tiên* quy Phật tự, diệc tự niệm: Vương vấn ngã hà đẳng sự? Ngã diệc báo vương hà đẳng sự? *Na-tiên* tự niệm: Vương sở vấn giả, ngã diệc tất vị giải chi.

念此事至天明。

Niệm thử sự chí thiên minh.

明日，那先被袈裟持鉢直入宮上殿坐。王前為那先作禮已乃卻坐。

Minh nhật, *Na-tiên* bị *ca-sa* trì bát trực nhập cung thượng điện tọa. Vương tiền vị *Na-tiên* tác lễ dĩ nãi khước tọa.

王白那先。那先適去我自念。問那先何等語。那先報我何等語。我復自念。所問那先。那先莫不解我意者。我念是語。歡喜安臥至明。

Vương bạch *Na-tiên*: *Na-tiên* thích khứ ngã tự niệm: Vấn *Na-tiên* hà đẳng ngữ, *Na-tiên* báo ngã hà đẳng ngữ. Ngã phục tự niệm: Sở vấn *Na-tiên*, *Na-tiên* mạc bất giải ngã ý giả. Ngã niệm thị ngữ, hoan hỷ an ngoạ chí minh.

那先言。我行歸舍亦自念。王為問我何等事。我亦為王說何等事。我復自念。王所問我輒為解之。用是故歡喜至明。

*Na-tiên* ngôn: Ngã hành quy xá diệc tự niệm: Vương vi vấn ngã hà đẳng sự, ngã diệc vị vương thuyết hà đẳng sự? Ngã phục tự niệm: Vương sở vấn ngã, triếp vi giải chi. Dụng thị cố hoan hỷ chí minh.

語竟那先欲去。王便起為那先作禮。

Ngữ cánh, *Na-tiên* dục khứ, vương tiện khởi vị *Na-tiên* tác lễ.

## 那先比丘經

*Na-tiên* Tỳ-kheo Kinh

CHUNG